

FLYING DUTCHMAN

Magazine exclusief voor Flying Blue-deelnemers Najaar 2019

KLM PAKT UIT

EXTRA DIK JUBILEUMNUMMER

100 jaar

Elegance is an attitude

Simon Baker
Simon Baker

LONGINES®

GASSAN
A Brilliant Choice

GASSAN Diamonds | Nwe. Uilenburgstraat 173 - 175 | 1011 LN Amsterdam | P: +31 (0)20 622 5333
GASSAN Dam Square | Rokin 1 - 5 (Dam) | 1012 KK Amsterdam | P: +31 (0)20 624 5787
GASSAN Boutique | P.C. Hoofstraat 84 | 1071 CB Amsterdam | P: (0)20 210 5900
GASSAN Schiphol | Vertrekpassage 1 - 214 | 1118 AP Schiphol | P: +31 (0) 405 9949

HydroConquest

Steltman congratulates KLM
on its 100th anniversary

Steltman collection / Handmade in the Steltman workshop
Whitegold ring set with diamonds and a 15.95ct. aquamarine

Plaats 26
2513 AE The Hague
The Netherlands
tel +31 70 346 96 01
juwelier@steltman.nl

WWW.STELTMAN.NL

Steltman
ATELIER - JEWELRY - WATCHES

BY APPOINTMENT TO THE COURT
OF THE NETHERLANDS

NEW
CODES

THE SOCIETY SHOP
Since 1934
 SERIOUS MENSWEAR

AMSTERDAM • ALMERE • AMERSFOORT • ARNHEM • BREDA • DEN BOSCH • DEN HAAG • EINDHOVEN
 GRONINGEN • HAARLEM • OUD-BEIJERLAND • ROTTERDAM • UTRECHT

“Een unieke gebeurtenis die we samen met u willen vieren”

Harm Kreulen,
Directeur KLM Nederland.

Volgende maand, op maandag 7 oktober, vieren wij onze honderdste (!) verjaardag. Een unieke gebeurtenis die we natuurlijk niet onopgemerkt voorbij laten gaan en samen met u willen vieren. Want wij realiseren ons maar al te goed dat KLM deze mijlpaal dankzij u heeft bereikt, doordat u steeds weer voor KLM kiest.

Honderd jaar! Met een bewogen geschiedenis die teruggaat tot 1919, het jaar waarin koningin Wilhelmina KLM – al voor de officiële oprichting – het predicaat ‘Koninklijk’ gaf. Sindsdien opereert KLM, als eerste luchtvaartmaatschappij ter wereld, nog steeds onder de oorspronkelijke naam. Al honderd jaar verbindt KLM ons land met de wereld, waardoor de wereld van onze klanten steeds beter bereikbaar en groter is geworden. Uiteraard grijpen we dit jubileum ook aan om vooruit te kijken naar de uitdagingen die voor ons liggen. Zo neemt KLM met de introductie van Fly Responsibly het voortouw voor een duurzamere toekomst voor de luchtvaart. Van groot belang in een tijd waarin de wereld van de luchtvaart zo snel verandert. Als voorproefje van alle feestelijkheden trakteren we u nu alvast op een extra dik jubileumnummer van Flying Dutchman vol boeiende verhalen. We verkennen New York, een van onze allereerste overzeese bestemmingen, in precies honderd uur en we onderzoeken hoe de luchtvaart er in de toekomst globaal

uit gaat zien. Vijf reizigers die sinds jaar en dag met ons vliegen, delen hun meest bijzondere KLM-moment en in een mooie beeldreportage is een hoofdrol weggelegd voor iconische KLM-uniformen door de jaren heen. We pakken ook uit! Met maar liefst honderd prachtige prijzen, waarop u als lezer en Flying Blue-deelnemer kans maakt. Blader snel naar pagina 46 om te zien wat voor moois er te winnen valt. Vanaf hier proost ik virtueel met u op onze verjaardag en ik hoop dat u ook de komende jaren met KLM blijft vliegen.

Veel leesplezier!

Harm Kreulen
 Directeur KLM Nederland

Wist u dat...
 er een speciale website is ter ere van de honderdste verjaardag van KLM?
 Lees hier alles over de KLM-geschiedenis, evenementen, KLM-huisjes of breng een bezoek aan de shop met feestelijke KLM 100 jaar-producten.
klm100.nl

Wie jarig is, trakteert

Voor u ligt een extra dik jubileumnummer, vol boeiende verhalen die verband houden met het honderdjarige bestaan van KLM. Voor de gelegenheid ontwierp papierkunstenaar Van Vincent een feestelijke cover. Dat KLM uitpakt kunt u overigens letterlijk nemen, want we geven maar liefst honderd prijzen weg. Wilt u kans maken? Kijk op pagina 46 en doe mee.

In dit nummer

CHECK-IN

De mooiste reisinspiratie voor uit en thuis. 11

CITY GUIDE

Stockholm 17
In deze eilandenstad heeft elke wijk een eigen karakter.

ISLAND GUIDE

Bali 51
Indrukwekkende natuur, heerlijk eten en bijzondere hotspots.

VLIEGENDE HOLLANDER

Jan Taminiau 34
In gesprek met een van Nederlands bekendste modeontwerpers.

IN THE PICTURE

Architectuur 15

Food 32

Natuur 69

REISVERHAAL

New York 24
Zo spendeer je honderd uur in de 'Big Apple'.

Sint-Petersburg 58
Ontdek kunstschaten in deze metropool.

KLM FOR YOU

Nieuws 73

Behind the scenes 76

Partners 78

Shop 79

At Schiphol 80

Fly Responsibly 82

Flying Blue 84

EXTRA VEEL LEZEN

Een eeuw pionieren 22
Vijf hoogtepunten uit honderd jaar KLM.

Koningsklasse 38
KLM mag al sinds 1919 het predicaat 'Koninklijk' dragen.

Trouw aan blauw 40
Reisanekdotes van vijf loyale klanten.

KLM trakteert 46
Maak kans op honderd geweldige prijzen.

Mode in de lucht 56
De evolutie van het KLM-damesuniform.

Vlucht van de toekomst 66
Efficiënt, duurzaam en nog comfortabeler.

DREAM TRIPS

Onvergetelijke droomreizen, samengesteld door reisaanbieders voor Flying Dutchman-lezers. 85

51

76

24

Colofon

Flying Dutchman is een kwartaalmagazine voor frequent flyers van KLM.

Uitgave KLM Nederland, Amsterdamseweg 55, 1182 GP Amstelveen, fdmagazine@klm.com
Contentmanager KLM Eefje Brugmans
Concept en realisatie Hearst Create Moermansskade 500, 1013 BC Amsterdam flying-dutchman@hearst.nl
Content Director Alexandra de Jong
Art Director Karon Lastdrager
Content Lead Charlotte Latten
Beeldredacteur Monique Kolmeijer
Client Partner Erik-Jan Sanders
Productie Hans Koedijker

Aan dit nummer werkten mee Lisa Beijer, Evelyn van Driel, Emma van Egmond, Jasmijn Evans, Ester Gebuis, Vincent van Gurp, Fadoua el Harrak, Kim van der Hoeven, Christine van der Hoff, Franke van Hoeven, Liza Karsmeijer, Aisling Kieft, Joost van Kleef, Sander Koenen, Natascha Libbert, Annemarie Maarhuis, Leendert Masselink, Anke Meijer, Heleen Nijland, Tom Springveld, Joy Störmans, Jerome Thenu, Marieke Verhoeven, Raissa Velano de Santana, Ivo Weyel, Joanne Wiene, Bülent Yüksel, Astrid Zuidema.

Flying Blue - Service Centre +31(0)20 4 747 747
E-mail: via klm.nl >Klantenservice > Flying Blue

Adreswijzigingen Flying Blue-deelnemers klm.nl >Flying Blue > Uw account > Profiel bijwerken

KLM Reserveringen +31 (0)20 4 747 747 (24/7), klm.nl

KLM Customer Care +31 (0)20 4 747 747
E-mail: via klm.nl > Klantenservice > Klachten, restituties of complimenten > Customer Care
Of neem 24/7 contact op met KLM via WhatsApp, Facebook, Messenger of Twitter

Correspondentie Flying Dutchman fdmagazine@klm.com

Advertentieverkoop giO media: Giovanni Angiolini, +31 (0)622 238 420, giovanni@giO-media.nl
Bianca van der Maat, +31 (0)650 499 005, bianca@giO-media.nl

Aanvragen Dream Trips Salesmanager travel market Fadoua el Harrak, +31 (0)623 092 312 fadoua.el.harrak@hearst.nl

Published by Hearst Magazines Nederland B.V. Moermansskade 500, 1013 BC Amsterdam CEO Luc van Os

Drukker Walstead CE

Copyright © 2019 Hearst Magazines Nederland B.V. Niets uit deze uitgave mag geheel of gedeeltelijk worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar worden gemaakt zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

In verband met mogelijke wijzigingen en zetfouten kunnen geen rechten worden ontleend aan de in deze uitgave vermelde prijzen en gegevens.

JAEGER-LECOULTRE

Home of fine watchmaking since 1833

Master Ultra Thin Perpetual.
Manufacture movement 868/1.

SCHAAP-CITROEN
+31(0)20 346 34 00 schaapcitroen.nl

MR MARVIS
AMSTERDAM

HANDGEMAAKT
IN PORTUGAL

ELASTIEK IN DE BROEKBAND
VOOR ULTIEME FIT

VERBORGEN ZAK
MET RITS

VERKRIJGBAAR IN
35 KLEUREN

GRATIS VERZENDEN
& RETOUR

BESTEL NU JOUW SHORTS OP [MRMARVIS.COM](https://mrmarvis.com)

alleen verkrijgbaar online

Check-in

Van exposities tot musea en de mooiste hotels. Inspiratie voor uit én thuis.

Italië • Namibië • Colombia

3X GLOEDNIEUWE HOTELS

Namibië

Deze bijzondere hotels op adembenemende plekken zijn net geopend. En ze zijn stuk voor stuk een bezoek waard.

La dolce vita in Puglia

Bezaaid met middeleeuwse stadjes, olijfgaarden en zandstranden is de Italiaanse regio Puglia een goddelijke bestemming. Fijn slapen kan in het onlangs gerenoveerde en in mei heropende Rocco Forte, een luxe vijfsterrenhotel gehuisvest in

een zestiende-eeuwse boerderij. Gasten kunnen hier, naast zeilen, golfen en paardrijden, ontspannen met yoga in hun eigen tuin.

roccofortehotels.com

Afrikaanse droom in Namibië

In het hart van het 9000 hectare grote privéreservaat Zannier, een spectaculair stuk Namibië, is in 2018 het stijlvolle Omaanda geopend: een intiem complex bestaande uit een aantal luxe

lodges – gemaakt van natuurlijk materiaal – inclusief Afrikaanse decoratie en royale badkamers. Het privéterras biedt uitzicht over de uitgestrekte savanne, waar regelmatig groepen giraffes, luipaarden, antilopen en bavianen flaneren. zannierhotels.com/omaanda

Colombiaanse cultuur ontdekken

Midden in het bergachtige, Colombiaanse gebied Antioquia ligt Cannúa – een gloednieuw boetiek-hotel, waar het qua sfeer aan een traditioneel Colombiaanse finca doet denken. Met luxe kamers en cabañas (hutjes), privétuinen, geweldige diners, avontuurlijke excursies en een spa. Het hotel ligt op 45 minuten rijden van de stad Medellín. cannua.com

60%
van de
Nederlanders
vindt het
belangrijk
om bij het
boeken van
een vakantie
rekening
te houden
met duur-
zaamheid

Bron: nbtcniporesearch.nl

Puglia

Cannúa

Tekst: Emma van Egmond. Beeld: Zannier Hotels.

Japan • North Yorkshire • New York

BESTE BEENTJE VOOR

Van rugby en wielrennen tot hardlopen – ook dit najaar staan er weer belangrijke sportwedstrijden gepland.

Japan aan de bal

Als voorproefje op de Olympische Zomerspelen in 2020 organiseert Japan dit jaar alvast een ander groot sportevenement: de Rugby World Cup. Daarmee is het WK voor de allereerste keer op Aziatische bodem. 20 september t/m 2 november 2019

Engels parcours

Voor de wielervedstrijd UCI Road World Championships reist u af naar Harrogate: een kuurstad in North Yorkshire die bekendstaat om zijn kleurrijke Engelse tuinen en heuvelachtig gebied. Door heel Yorkshire zijn parcoursen uitgestippeld – met dit jaar ook een onderdeel paracycling. 22 t/m 29 september 2019

Adrenalinekick

Tijdens de New York City Marathon rennen zo’n vijftigduizend sportievelingen door vijf bruisende wijken van New York met ruim twee miljoen juichende toeschouwers als support. Een bucketlistding, maar kijken langs de route is óók erg gemakkelijk. 3 november 2019

Boek

NEW YORK, NEW YORK!

De stad waar imposante wolkenkrabbers de skyline tekenen en veertienduizend gele taxi’s het stadsbeeld kleuren. New York-kenners Willem Post en Ton Wienbelt delen honderd bijzondere, minder bekende plekken in de Big Apple. Benieuwd? KLM geeft vijf exemplaren weg (zie de winactie op pag. 46) € 22,50. Studio 92A.

Wist u dat... het wereldberoemde Rijksmuseum in 2017 zijn vestiging opende op Schiphol? Maar liefst elf meesterwerken uit de Nederlandse kunst zijn hier te zien. Het museum was het eerste luchthavenmuseum ter wereld.

41% van de boekenlezers leest e-boeken naast gedrukte boeken, terwijl 4% uitsluitend e-boeken leest

Bron: leesmonitor.nu

Parijs

DE ANDERE KANT VAN MONDRIAN

Hij is befaamd om zijn abstracte schilderkunst en vierkanten van rood, geel en blauw. Piet Mondrian (1872-1944) werd, als lid van De Stijl, een van Nederlands bekendste kunstenaars. In de unieke, Parijse expositie *Mondrian figuratif* in Musée Marmottan Monet ligt de nadruk echter op zijn figuratieve werk. Een zestigtal opmerkelijke schilderijen met landschappen, portretten en bloemen tonen de andere – minder bekende – kant van de twintigste-eeuwse meester. Tot en met 26 januari 2020 in het Musée Marmottan Monet, Parijs.

Reisapp PackPoint

DUBBEL CHECK

Last van inpakstress? Of, eenmaal vertrokken, standaard iets vergeten? Beperk de schade en laat PackPoint het denkwerk doen. Na het invullen van de bestemming, vakantiedata en de geplande activiteiten – van zakelijke afspraak tot waterpretparkbezoek – tovert de app, op basis van de weersvoorspellingen, een complete inpaklijst tevoorschijn. Gratis en geschikt voor Android en iOS.

Beeld: Shutterstock (reisapp), kaart Boston, Sean Pavone/Alamy (foto Boston).

Boston

HISTORISCH & SFEERVOL

Jacqueline Louise (26), journalist voor dagblad *Boston Herald* en blogger op jqlouise.com, woont in Boston. Een van de oudste steden van Amerika, met een rijke geschiedenis.

Hoe ontdek je Boston als een local?

“Boston is een wandelstad. Al slenterend door de prachtige Public Garden en de geplaveide straatjes van mijn favoriete wijk Beacon Hill krijg je een kijkje in de dagelijkse routine van de bewoners. Volg absoluut de Freedom Trail en wandel via het oude stadspark Boston Common door de mooiste wijken en langs talloze historische monumenten, zoals de Bunker Hill.”

Welke restaurants zijn niet te missen?

“Je kunt heerlijk eten in Chinatown en de wijk South End staat bol van de pittoreske bistro’s, zoals Legal Harborside, waar je kunt genieten van een portie *clam chowder* (een romige vissoep) met prachtig uitzicht op de haven. Daarnaast kunnen bezoekers Boston niet verlaten zonder een *lobster roll* (broodje kreeft) te hebben geproefd bij visrestaurant Row 34.”

Wat zijn de absolute must-sees in Boston?

“In de wijk Fenway zijn twee fraaie musea: het Isabella Stewart Gardner Museum en het Museum of Fine Arts. In dezelfde wijk is Fenway Park gevestigd – het karakteristieke honkbalstation van de Boston Red Sox. En in het derde weekend van oktober vindt op de Charles River de jaarlijkse, grootste roeiregatta ter wereld plaats. Echt een geweldig schouwspel.”

KLM vliegt 3 keer per week naar Boston. Vluchtduur 7 uur en 45 minuten.

LEESTIPS

Heerlijke leesboeken voor onderweg of thuis op de bank: dit zijn onze tips.

Polderpolonaise

Illustrator Merel Corduwener onderzoekt wat, naast de clichés van klompen, molens en tulpen, nu écht typisch Nederlands is. € 24,99. Uitgeverij Atlas Contact.

14 gemiste oproepen van Cruijff

Al drie decennia lang schrijft Michel van Egmond over voetbal. Dit boek is een jubileumbundel vol unieke verhalen over de sport. € 21,99. Overamstel Uitgevers.

High class date

Als een jonge vrouw wordt vermist, wordt datingbureau High Class Dating onder de loep genomen. Spannende thriller van Vera Stupenea. € 12. Uitgeverij Aspekt.

“Kunst wordt niet meer gemaakt voor eenieder en is, op hetzelfde moment, voor iedereen”

Piet Mondrian

Dessau

EEUWFEEST BAUHAUS

Dit jaar viert Duitsland het honderdjarig bestaan van Bauhaus. Toen deze beroemde ontwerpschool voor beeldend kunstenaars, ambachtslieden en architecten in 1919 werd opgericht, bracht dat een designrevolutie teweeg. De Bauhausstijl in een notendop? Minimaal, innovatief en elegant – alsof het gisteren is gemaakt. Sinds 8 september van dit jaar is het Bauhausmuseum in Dessau geopend, waar de eigen collectie (zo’n vijftigduizend items) voor het eerst wordt tentoongesteld. bauhaus-dessau.de

Hoe een avondmens
zich ook in de ochtend
mens kan voelen

Lees je in.
de Volkskrant

Download
de app

Beeld: Hollands Hoogte.

KIJK OMHOOG!

Wie vanaf een balkon naar beneden kijkt in de Opera City Concert Hall in Tokio ziet een doodgewone rechthoekige concertzaal. Maar kijk van beneden naar boven, en de ruimte blijkt opgebouwd als een gigantische piramide van eikenhouten groeven. Het opvallende ontwerp zorgt voor een akoestiek zó goed dat de gevierde componist en cellist Yo-Yo Ma na zijn optreden op de openingsavond in 1997 verzuchtte dat deze concertzaal de beste is waar hij ooit heeft mogen spelen. operacity.jp

Nu naar Tokio ✈

Vanaf 36.000 Miles.
KLM vliegt 1 keer per dag naar Tokio.
Vluchtduur 11 uur en 10 minuten.

- De afstand van de luchthaven tot het centrum is 70 kilometer.
- Er rijden verschillende treinen, zoals de Narita Express, van het vliegveld naar het centrum (reistijd 50-55 min).

JOE MERINO.COM

Luxury Merino Knits for Men

PUUR COMFORT

Het zal je misschien verrassen, maar *super fine merinowool* is het ideale materiaal voor het voorjaar en de zomer. Door de natuurlijke eigenschappen 'regelt' wol je lichaamstemperatuur waardoor het juist verkoelend werkt. Bovendien absorbeert de fijne wol geur en transpiratie. Verkrijgbaar in de bekende *essentials* in meer dan 50 kleuren, altijd kleur- en vormvast. Heerlijk zacht op de huid te dragen en eenvoudig te wassen in de wasmachine. Ga er mee op reis of naar je werk. Stap er mee op je fiets of pak een terrasje. Je zult ervaren hoe *cool wool* kan zijn.

Bezoek onze webshop of één van onze winkels. De verzending is gratis, en mocht het niet bevallen dan kun je gratis retourneren. Any time, any reason!

JOE MERINO.COM

AMSTERDAM
Kerkstraat 167-171

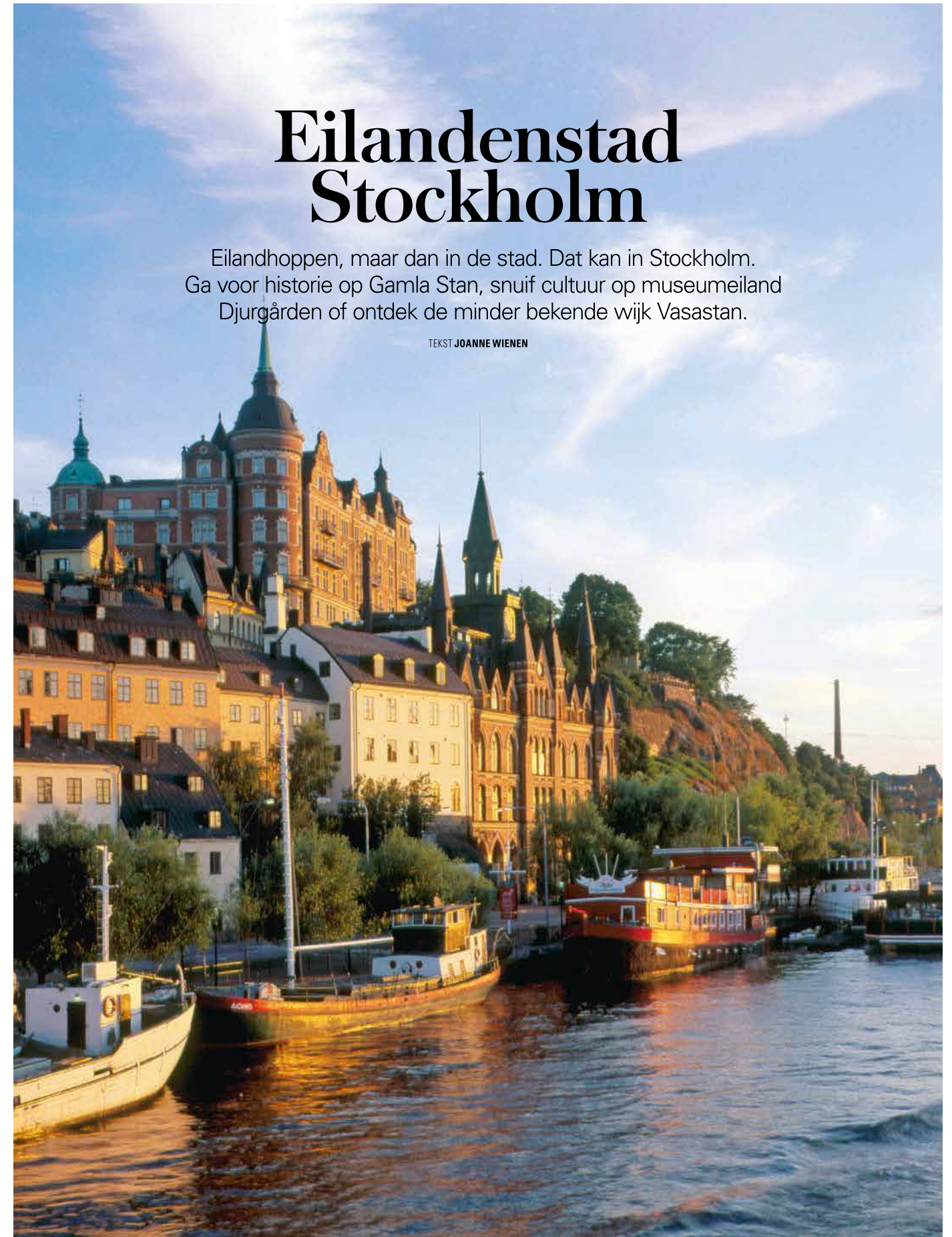
ANTWERPEN
Kloosterstraat 28

DÜSSELDORF
Kasernenstrasse 14

Eilandenstad Stockholm

Eilandhoppen, maar dan in de stad. Dat kan in Stockholm.
Ga voor historie op Gamla Stan, snuif cultuur op museumeiland
Djurgården of ontdek de minder bekende wijk Vasastan.

TEKST JOANNE WIENEN

Beeld: Getty Images

In het centrum van Stockholm wordt amper gebouwd. Het is een reden voor de torenhoge huizenprijzen (een geliefd kroegonderwerp onder Stockholm-ers), maar het zorgt óók voor weldadig veel groen in de binnenstad. Het kenmerkt Stockholm. Net als de overvloed aan water. De Zweedse hoofdstad strekt zich uit over veertien met bruggen verbonden eilanden, en het water ertussen beslaat een derde van de stad. Pittoresk middelpunt van Stockholm is het eiland Gamla Stan, dat letterlijk ‘oude stad’ betekent. Dwaal hier door kronkelende kasseienstraten met aan weerszijden eeuwenoude panden, souvenirshops en kunstgaleries. Niet te missen is het indrukwekkend grote Koninklijk Paleis, een van de oudste nog dienstdoende paleizen ter wereld. Modern Stockholm is te vinden op de andere eilanden, in de drukke winkelstraten van Östermalm bijvoorbeeld, of tussen de hippe koffiezaken en designwinkels op Södermalm. Daar staat ook wolkenkrabber Skrapan, aan de hoofdstraat Götgatan. Neem de lift naar de skybar om de stad van bovenaf te bezichtigen en zie daar, aan de overkant van de rivier, het museum-eiland Djurgården liggen. Trek voor

Niet te missen is het indrukwekkend grote Koninklijk Paleis

een bezoek aan die wijk gerust een dag uit, zeker wanneer u met kinderen reist. Alleen al het beroemde Vasamuseum en attractiepark/dierentuin/openluchtmuseum Skansen zorgen voor uren vermaak. Minder bekend en juist daarom de moeite waard is de wijk Vasastan. Hier geen toeristische trekpleisters, wel veel antiek- en curiosawinkels, kroegjes en informele restaurants zonder poespas. Bezoek daar zeker het grote Vasaparken. Perfect voor lange picknicks in de zomer; in de winter wordt er geschaatst.

Nytorget 6

Vasaparken

Barobao

Meatballs for the people

ETEN & DRINKEN

Sturekatten 1

Deze traditionele lunchroom bestaat al sinds 1924 en is een ‘fika’-favoriet onder locals. Op het menu staan zoetigheden en huisgemaakt gebak, zoals versgebakken prinsesstårta (een traditionele Zweedse laagcake met slagroom, jam en biscuitcake).
Riddargatan 4

Häktet 2

Ooit een gevangenis, nu een trendy bar-restaurant met diverse kamers en veel fijne hoekjes om intiem te lunchen of dineren. In de bijbehorende cocktailbar draaien regelmatig dj’s. Op maandag is er live jazzmuziek.
Hornsgatan 82

Tranan 3

Gebakken haring met aardappelpuree, bietjes met aardappelpuree, gehaktballen met aardappelpuree. Bij Tranan wordt de traditionele Zweedse keuken geserveerd, en dat doen ze goed. Het is er vaak vol, dus vooraf reserveren is slim.
Karlbergsvägen 14

Nytorget 6 4

In dit stijlvolle restaurant kunt u óók lunchen of dineren, maar waar mensen echt niet over uitgepraat raken, is het ontbijt. Van avocado-toast tot croissants met Nutella, en van romige havermout tot Eggs Benedict. Het smaakt allemaal naar meer.
Nytorget 6

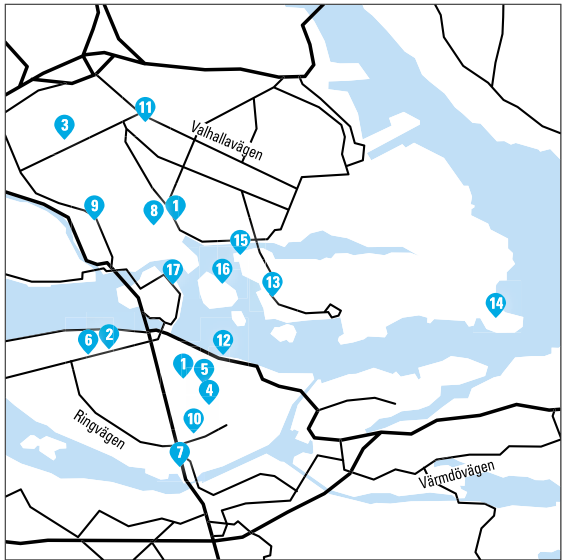
Meatballs for the people 5

De beroemde Zweedse gehaktballen zijn in deze ‘meatballeria’ tot in de puntjes geperfectioneerd. Zin in een experiment? Kies voor een bal van zalm, varken, kalf of eland(!). Alle ingrediënten zijn afkomstig van lokale boerderijen én biologisch.
Nytorgsgatan 30

Barobao 6

Stockholms nieuwste trend als het gaat om eten: Aziatische bao-buns (gestoomde broodjes). Naast vullingen met vlees zijn er vega-opties met groenten. Er is zelfs een dessert-bun van ijs, merengue en karamel.
Hornsgatan 66

Dwaal door kronkelende kasseienstraten met aan weerszijden eeuwenoude panden

- 1 Sturekatten
- 2 Häktet
- 3 Tranan
- 4 Nytorget 6
- 5 Meatballs for the people
- 6 Barobao
- 7 Zwembad Eriksdalsbadet
- 8 Nordiska Kompaniet
- 9 Scandic Grand Central
- 10 Sofo Hotel
- 11 Ett Hem
- 12 Fotografiska
- 13 ABBA The Museum
- 14 Thielska Galleriet
- 15 Junibacken
- 16 Moderna Museet
- 17 The Castle

Koninklijk Paleis

Warenhuis Nordiska Kompaniet

Vikingstad Birka

DOEN

Zwembad Eriksdalsbadet 7

Groot zwembad met jacuzzi’s, sauna’s, glijbanen en buiten- en binnenbaden. Ideaal als het Söder Mälarstrand in de koude wintermaanden minder aantrekkelijk is voor zwemplezier. **Hammarby Slussväg 20**

Vikingstad Birka

Op twee uur varen van Stockholm ligt Birka, de best bewaarde Vikingstad van Scandinavië. Gekostumeerde gidsen geven tekst en uitleg bij de ruïnes. Kinderen kunnen zeilen of leren schieten met pijl en boog.
stromma.com

Warenhuis Nordiska Kompaniet 8

Dit meer dan honderd jaar oude warenhuis is voor Stockholm wat Harrods is voor Londen. Een waar winkelparadijs met prachtige etalages om je aan te vergapen, een stijlvolle entree en veel Nordic design.
Hamngatan 18-20

Hotel Ett Hem

SLAPEN

Scandic Grand Central 9

Elegant viersterrenhotel met ruime suites in een prachtig gebouw dat dateert uit 1885. De bar (Teaterbaren) is een geliefde plek voor vrijdagmiddagborrels.
Kungsgatan 70

Sofo Hotel 10

Fijn hotel met een kleurrijke, eclectische lobby en eenvoudige kamers. Voordelig geprijsd voor Stockholm-begrippen (vanaf € 60).
Östgötagatan 64

Ett Hem 11

Elk van de twaalf kamers in dit kleinschalige hotel is ingericht met unieke en/of antieke interieurstukken. Een lust voor het oog.
Sköldungagatan 2

Moderna Museet

CULTUUR

Fotografiska ¹²

Het belangrijkste museum op het gebied van moderne fotografie, met tal van exposities en workshops. Fotografiska is tot elf uur 's avonds open.

Stadsgårdshamnen 22

ABBA The Museum ¹³

Popgroep ABBA is een van de bekendste Zweedse export-producten. Leer in dit interactieve museum alles over deze iconische band en bekijk hun originele kostuums van heel dichtbij.

Djurgårdsvägen 68

Thielska Galleriet ¹⁴

Ze ligt een beetje

afgelegen, maar deze kunstgalerie met een prachtige collectie Scandinavische kunst is absoluut de moeite waard. Mede door de bijbehorende museum-tuin met geweldig uitzicht op zee.

Sjötullsbacken 8

Met kinderen

Junibacken ¹⁵

In dit miniatuurmuseum voor kinderen komen de verhalen van schrijfster Astrid Lindgren tot leven. Ga op ontdekkingsstocht in Villa Kakelbont, maak een rit in de sprookjes-gondel of klim op de rug van Witje, het paard van Pippi Langkous.

Galärvarvsvägen 8

Moderna Museet ¹⁶

In dit museum huist een van Europa's meest prestigieuze twintigste-eeuwse kunstcollecties, met werk van onder anderen Picasso, Dalí, Bacon en Warhol. Er is ook een beeldentuin.

Exercisplan 4

ABBA The Museum

VOOR DE ZAKENREIZIGER

Coffice

Wie geen laptop openslaat in deze trendy koffiezaak in Södermalm loopt kans vreemd aangekeken te worden.

De plek is volledig ingericht op mensen die willen werken. Zo zijn er printers die gratis te gebruiken zijn en staan er bureaustoelen aan de lange tafels. Liever iets meer privacy?

Het is ook mogelijk om een losse werkplek of vergaderruimte te huren.

Tjärhovsgatan 5

Tijd voor fika

Wie in Stockholm werkt, ontkomt niet aan 'fika', een tweemaal daagse pauze waarin uitgebreid de tijd wordt genomen voor een kop koffie met zoetheid. Het zou hét geheim van de Zweedse productiviteit zijn.

Waar of niet, gebruik het vooral als excuus om zoveel mogelijk typisch Zweedse lekkernijen als kanelbulle (kaneelbroodje) te proeven.

The Castle ¹⁷

Voor langere tijd in Stockholm? The Castle is een *co-working space* waar professionals per maand een vast bureau of flexwerkplek kunnen huren. Wie een abonnement neemt, mag ook gebruikmaken van de schommels, voetbaltafels en luxueuze sportschool met sauna. Er worden regelmatig workshops en netwerkevents georganiseerd.

Slottsbacken 8

Nu naar Stockholm ✈

Vanaf 7.500 Miles.

KLM vliegt 6 keer per dag naar Stockholm, op zaterdag 4 keer en op zondag 5 keer. Vluchtduur 2 uur en 5 minuten.

- De afstand van de luchthaven tot Stockholm is 42 kilometer.
- Er rijden verschillende treinen van het vliegveld naar het centrum (reistijd 20 min).
- Voor een taxirit betaalt u ongeveer € 50.

Beeld: Shutterstock (Moderna Museet), Pal Alani (ABBA The Museum).

Live life in the fast lane

P R I V I U M

Reistijd wordt relaxtijd met Privium.
Vooraan parkeren – razendsnel langs security en grens – exclusieve Privium lounges.

Kijk voor meer informatie op schiphol.nl/privium of scan de QR-code.

Schiphol

Travel with speed and comfort at Amsterdam Airport

Een eeuw pionieren

Het feestelijke jubileum van KLM vormt de perfecte aanleiding om terug te kijken op vijf hoogtepunten uit de afgelopen honderd jaar.

TEKST TOM SPRINGVELD

1920 Van Londen naar Amsterdam

Albert Plesman, de allereerste administrateur en later ook president-directeur van KLM, had vanaf de oprichting in 1919 grootse plannen voor de nationale luchtvaartmaatschappij. “Plesman was een visionair,” aldus Bram Bouwens, medeauteur van het jubileumboek *Welcome aboard! Een eeuw KLM*. “Hij wilde dat zijn maatschappij de verbinding met de hele wereld legde.” Vanwege de nabijheid was Londen een voor de hand liggende bestemming om mee te beginnen. Op 17 mei 1920 vertrok KLM’s eerste commerciële vlucht vanaf Croydon Airport naar Schiphol. De eerste lijndienst tussen Londen en Amsterdam was een feit. Daarmee is het de oudste internationale vliegverbinding die ononderbroken door hetzelfde luchtvaartbedrijf is geëxploiteerd. Een blik op de cijfers is genoeg om te beseffen wat voor een bijzonder fenomeen vliegen in die tijd was: in het eerste jaar vervoerde KLM maar 345 passagiers en twintig ton lading.

1946 Lijndienst naar New York

Na de Tweede Wereldoorlog zette KLM het pionierswerk van het interbellum voort. Nadat er een nieuwe vloot was aangeschaft, verschoof de focus van Europese naar intercontinentale vluchten. Sinds de eerste trans-Atlantische vlucht (naar Curaçao in 1934) had KLM haar zinnen gezet op een lijndienst naar New York. Op 21 mei 1946 dromden toeschouwers, verslaggevers en een blaaskapel samen om de Douglas DC-4, genaamd Rotterdam, uit te zwaaien. Het viermotorige vliegtuig voor maximaal 44 passagiers vertrok vanaf Schiphol met ambtenaren,

KLM-personeel en een handvol zakenmensen aan boord. Ruim 25 uur en twee geplande stops in Glasgow en Newfoundland later landde het toestel op LaGuardia Airport in New York. “Dat was een mijlpaal,” zegt Frido Ogier, de andere auteur van *Welcome aboard! Een eeuw KLM*. “Zo werd KLM de eerste Europese luchtvaartmaatschappij die Europa met Amerika verbond.” In eerste instantie bestond de trans-Atlantische lijndienst uit twee vluchten per week. De vraag was echter zo overweldigend, dat KLM de frequentie gestaag verhoogde totdat er in 1950 dagelijks Nederlandse vliegtuigen in New York landden. Tegenwoordig vertrekken er elke dag vijf rechtstreekse vluchten.

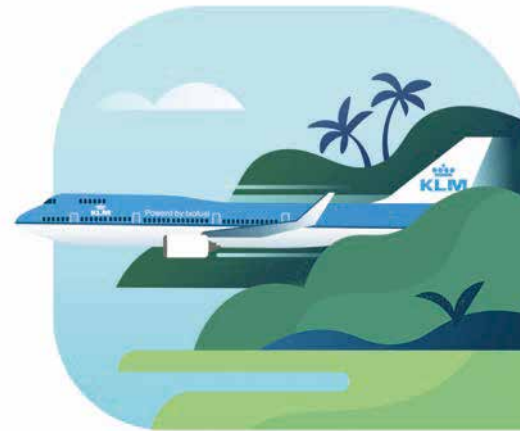

1960 De eerste vlucht met een straalvliegtuig

Om de pioniersrol op het mondiale speelveld te behouden, had KLM een nieuw type vliegtuig nodig. In maart 1960 maakte de Douglas DC-8, een *narrow-body*-straalvliegtuig met één gangpad en twee rijen van drie stoelen, zijn eerste testvlucht naar Madrid. Vergeleken met de propellervliegtuigen waarmee KLM decennialang had gevlogen, was het viermotorige straalvliegtuig een grote stap voorwaarts. De DC-8 kon tot 177 passagiers vervoeren (de DC-7 had ruimte voor maximaal 105), en een non-stopvlucht naar New York duurde nu maar acht in plaats van veertien uur. Het stelde KLM in staat om het netwerk van intercontinentale routes snel uit te breiden. “De wereld rond vliegen werd stukken

gemakkelijker en toegankelijker,” aldus Ogier. De introductie van straalvliegtuigen transformeerde de wereldwijde luchtvaartindustrie: voor het eerst in de geschiedenis kon vrijwel elke bestemming op aarde binnen 24 uur worden bereikt.

2009 Nieuw: duurzame kerosine

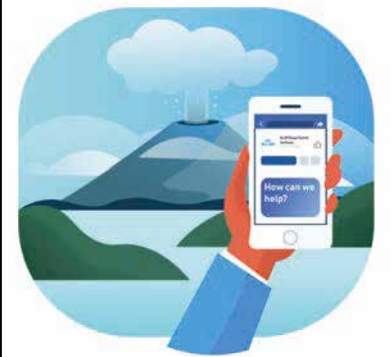
In 2008 lanceerde KLM een Klimaat Actieplan om de impact van de bedrijfsvoering op het klimaat terug te dringen. Een van de belangrijkste doelstellingen was het ontwikkelen van een duurzaam alternatief voor kerosine. “We wilden aan onszelf en aan de wereld laten zien dat het mogelijk is om op duurzame brandstof te vliegen,” zegt Inka Pieter, Director Corporate Social Responsibility & Environmental Strategy bij KLM. In 2009 werd KLM

Innovatie is van groot belang om de CO₂-uitstoot te verminderen

de eerste luchtvaartmaatschappij ter wereld die een vlucht op duurzame kerosine uitvoerde. In de jaren daarna initieerde KLM de oprichting van SkyNRG, wereldwijd marktleider op het gebied van duurzame vliegtuigbrandstofoplossingen, en het KLM Corporate BioFuel Programme. “Het is voor ons belangrijk dat we anderen stimuleren om ook te beginnen,” zegt Pieter. “De luchtvaart heeft nu eenmaal geen voor de hand liggende alternatieven voor kerosine, dus innovatie is van groot belang om de CO₂-uitstoot naar beneden te krijgen.” KLM, SkyNRG en SHV Energy lanceerden onlangs een project voor de eerste Europese fabriek voor duurzame kerosine. Intussen verkennen Pieter en haar team doorlopend de mogelijkheden van alternatieve brandstoffen. Er is nog een lange weg te gaan, maar de eerste stappen zijn gezet.

2010 Social media blijken een ideaal servicekanaal

In het voorjaar van 2010 legde een serie uitbarstingen van de IJslandse vulkaan Eyjafjallajökull het luchtverkeer boven Europa dagenlang plat. KLM’s recent in gebruik genomen socialmedia-kanalen bleken toen essentieel om de vele gestrande reizigers snel van juiste informatie te voorzien, vertelt Pieter Groeneveld, Senior Vice President Digital bij Air France-KLM. “KLM had goed in de gaten dat de introductie van de smartphone een gamechanger was voor de interactie met klanten.” Op het hoofdkantoor werkte KLM-personeel destijds de klok rond om passagiers via Twitter en Facebook te helpen. “Het toonde de kracht van social media en heeft ons geleerd dat we altijd moeten zijn waar de klant is,” vertelt Groeneveld. Inmiddels werken er wereldwijd rond de 350 *servicing agents* bij de socialmediahub van KLM en worden er elke week 200.000 inkomende berichten in behandeling genomen. Groeneveld: “Daarmee is KLM uniek: we hebben de grootste socialservicingoperatie ter wereld.”

Het jubileumboek
Welcome aboard! Een eeuw KLM van Frido Ogier en Bram Bouwens is nu verkrijgbaar. Vanwege het honderd-jarig bestaan geeft KLM vijf exemplaren weg (zie de winactie op pag. 46).

Brooklyn Bridge Park

100 UUR IN NEW YORK

Om te vieren dat KLM honderd jaar bestaat en al sinds 1946 op New York vliegt, besluit journalist Anke Meijer precies honderd uur lang op zoek te gaan naar de nog tastbare geschiedenis. En de beste taco's.

TEKST **ANKE MEIJER**

Manhattan Hudson River

W

Wie aan New York denkt, denkt aan de skyline en de brede, vaak kaarsrechte avenues. Aan de populaire Broadwayshows of al die films die er werden opgenomen. En tegenwoordig zelfs aan de hybride taartjes en bizarre toetjes waarvoor mensen uren in de rij staan. Dat laatste was in 1946, toen KLM voor het eerst over de oceaan naar de stad vloog, nog niet het geval. Maar verder is het niet lastig in te beelden hoe het er hier 73, of zelfs honderd jaar geleden uitzag. Elke New Yorkse straathoek ademt geschiedenis. Ja, er is een fiks aantal glimmende wolkenkrabbers bij gekomen, maar veel is ook onveranderd. En dat is precies wat de stad zo intrigerend maakt: die mix van oud en nieuw.

1 – 24 uur

Ik begin mijn honderd uur in New York op de ferry naar Ellis Island, waar ik het oude ziekenhuis aan de

zuidelijke kant van het eiland wil bezoeken. Een bezoek dat wat mij betreft een paar van de beste dingen van New York combineert: de nog steeds relevante immigratiegeschiedenis, de prachtige rivier de Hudson, uitzicht op het Vrijheidsbeeld, en historische gebouwen die zo uit een film lijken te komen. Ellis Island is de eerste plek waar immigranten die tussen 1892 en 1954 aankwamen, voet aan land zetten. Ongeveer een miljoen van die immigranten werden bij aankomst direct naar het ziekenhuis gestuurd en behandeld voor de meest uiteenlopende ziektes, voordat ze verder mochten (of terug naar het land van herkomst moesten). Maar in 1930 werd het ziekenhuis gesloten en decennialang waren de gebouwen onderhevig aan weer, wind en natuur. In een poging het vervallen complex te redden, werd het ziekenhuis in 2014 geopend voor het publiek. En sindsdien gaat zes keer per dag een klein groepje met bouwhelmen voorbij het *employees only*-bordje. Vandaag ben ik een van hen, en de smalle gangen, keuken, recent gerenoveerde wasruimte en zelfs het lijkenhuis blijken heel fotogeniek. Als ik honderd foto's later weer aanmeer in Manhattan, besluit ik naar Soho te gaan voor een middagje winkelen. De wijk met de herkenbare kasseienstraten en opvallende brandtrappen zit vol exclusieve boetieks. Ik ga naar Artists & Fleas (490 Broadway), waar naast met de handgemaakte sieraden en tweede-handskleding ook menig origineel souvenir te vinden is. Maar ik maak eerst een pitstop bij de Calexico Cart (hoek Prince en Wooster) waar, net als bij de gelijknamige restaurants in Manhattan en Brooklyn, de smakelijkste taco's van de stad worden verkocht. Zodra de zon begint te zakken, neem ik de lift naar de bovenste verdieping van het Standard Hotel in het Meatpacking District (848 Washington St.). De bar op de achttiende verdieping doet dankzij de

gouden elementen, ronde bar en sfeervolle muziek denken aan vervlogen tijden (let wel: op sneakers geen toegang). Het Empire State Building schittert aan de ene kant, One World Trade Centre aan de andere. Het voelt als een plek waar Frank Sinatra ooit had kunnen zitten.

24 – 48 uur

New York is zo veel meer dan alleen Manhattan. Van de bijna 9 miljoen inwoners woont slechts 1,6 miljoen op het eiland, de rest is verdeeld over de andere vier stadsdelen (*boroughs* in goed New Yorks): Queens, The Bronx, Brooklyn en Staten Island. Elk stadsdeel heeft zijn eigen charme. Queens bijvoorbeeld is, dankzij de vele immigranten, een uitzonderlijke culinaire bestemming. The Bronx heeft Yankee Stadium, hiphop en de Bronx Zoo. Staten Island heeft de iconische én gratis Staten Island Ferry (tip: de kiosken aan boord verkopen bier, ga dus vooral rond zonsondergang op het dek zitten en geniet). En Brooklyn heeft het allerbeste uitzicht op de downtown skyline van alle vijf de *boroughs*. Ikzelf ga voor dat spectaculaire uitzicht het liefst naar het Brooklyn Bridge Park. Vandaag begin ik in Dumbo, een wijk die tussen de bruggen tussen Manhattan en Brooklyn is gepropt. En waaraan ooit door bewoners de domste naam denkbaar werd gegeven (Down Under the Manhattan and Brooklyn Overpass), in de hoop dat zo de gentrificatie het historische industriegebied zou overslaan. Tevergeefs natuurlijk. Ik stop op de hoek van Washington en Water Street, ofwel de Instagramwaardigste straathoek van Brooklyn, vanwege het perfecte uitzicht op de Manhattan Bridge en het Empire State Building. Het Brooklyn Bridge Park strekt zich aan de andere kant van de beroemde brug verder uit, en het uitzicht wordt alleen maar beter. ►

De cronut

Het 'strijkijzer-gebouw' is een icoon.

Boetiek in Soho

High Line Park

DOEN MET KINDEREN

Governors Island

Snel aan de stad ontsnappen is heel makkelijk. Op zo'n 700 meter van het puntje van Manhattan ligt Governors Island. Een oase aan vertier in de buitenlucht, met klimtuinen, glijbanen en een heel speelgebied waar ouders niet mogen komen. govisland.com

Transit Museum

Het Transit Museum (vervoersmuseum) zit in een oud metrostation in Brooklyn. Je kunt er in de mooiste metro- en treinstellen stappen, waarvan sommige wel meer dan honderd jaar oud zijn. nytransitmuseum.org

Instagrambaar eten

New Yorkers zijn dol op gekke, fotogenieke foodtrends. Van houtskoolijs (bij Morgenstern's Finest Ice Cream), milkshakes van 1600 calorieën (Black Tap) tot de inmiddels zes jaar oude, maar nog steeds populaire cronut (Dominique Ansel Bakery).

Wist u dat...

op 21 mei 1946 de allereerste KLM-vlucht naar New York vertrok? De totale reistijd was 25,5 uur, waarvan 21 daadwerkelijke vliegreizen. De route had in eerste instantie twee tussenstops: een in Glasgow en een in Gander, Newfoundland.

ETEN & DRINKEN

Met kinderen

Bareburger

Heerlijke hamburgers, zelfs voor mensen die geen vlees of gluten willen eten. Absoluut kindvriendelijk en op twee locaties in Brooklyn.

bareburger.com

Le Coucou

Dit Franse restaurant ging in 2016 open en werd door de New Yorkse media direct in de categorie *classics* geplaatst. Reserveer daarom ver van tevoren.

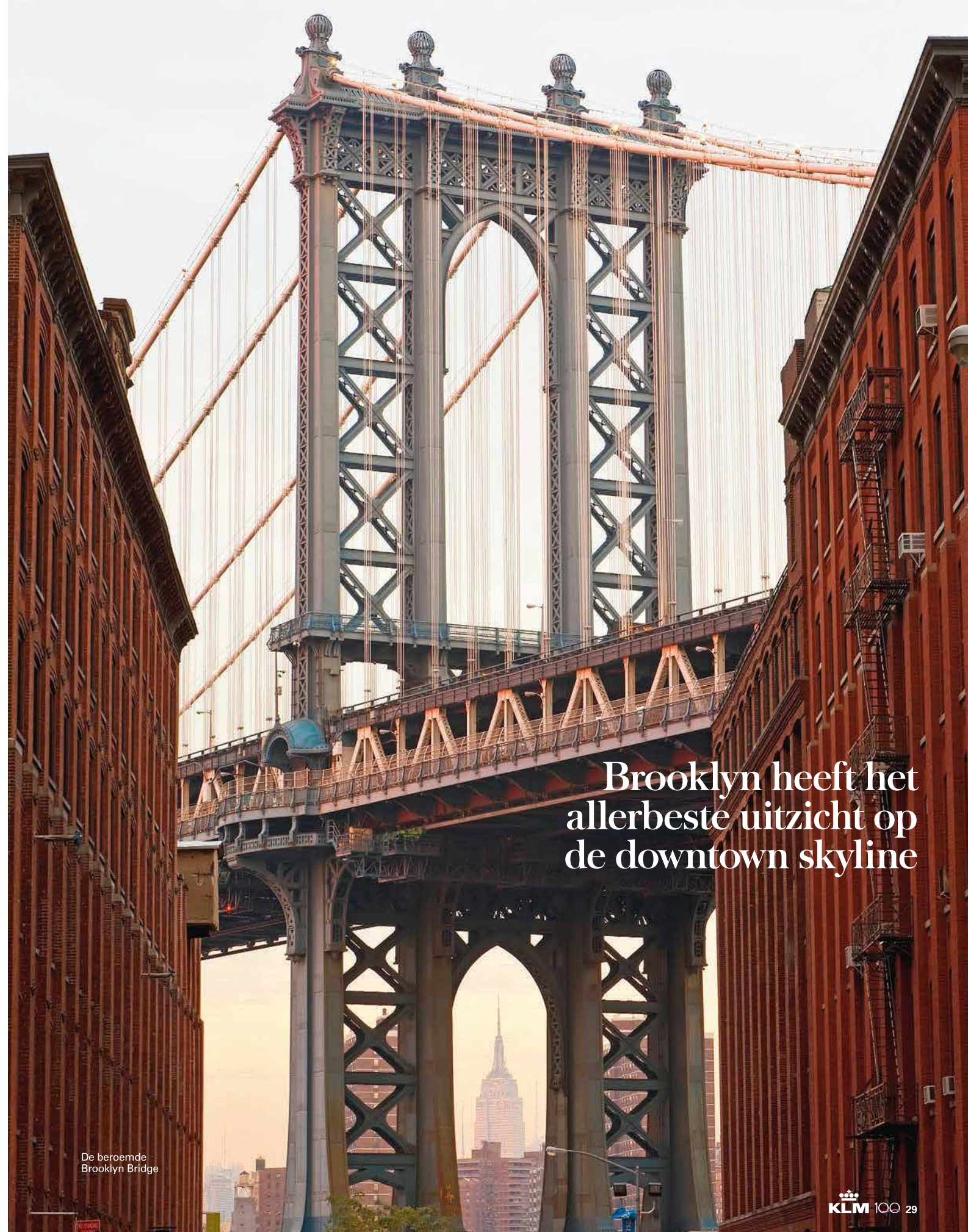
138 Lafayette St.,
lecoucou.com

Blacktail

Deze bar werd onlangs tot een van de beste nieuwe cocktailbars van Amerika bekroond. Een aanrader.

22 Battery Place,
blacktailnyc.com

Beeld: Guillaume Gaudet (links), Stockey (rechts).

Brooklyn heeft het
allerbeste uitzicht op
de downtown skyline

De beroemde
Brooklyn Bridge

Zo wandel ik naar Brooklyn Heights, een van de duurste wijken van New York, waar ik de metro (halte Court Street) naar Coney Island pak. Daar kan ik het niet nalaten een wereldberoemde hotdog van Nathan's te eten – de fastfoodzaak zit precies tegenover de uitgang van het metrostation – waarna ik een ritje maak in het Wonder Wheel-reuzenrad. Terwijl de zon zakt, wandel ik over de bijna 97-jarige Coney Island Boardwalk, die recentelijk tot monument werd uitgeroepen.

48 – 72 uur

New Yorkers roepen altijd heel hard dat ze het liefst de stad uit gaan, en met de mooiste bestemmingen op een korte treinrit afstand is dat helemaal geen gek idee. Daarnaast is het altijd een feest om met de trein vanaf het statige Grand Central Station uit 1913 te vertrekken, zoals ik deze ochtend doe. Ook al zo'n plek die, met een beetje fantasie, nog voelt alsof het er honderd jaar geleden is. De reis gaat naar Beacon, een plaats op anderhalf uur van Manhattan. Deze oude industriestad was, net als veel plekken in de regio, vervallen en arm totdat hij de afgelopen jaren een ware ervaring beleefde. In Beacon komt dit mede dankzij de opening van Dia:Beacon, een museum voor moderne kunst gevestigd in een voormalige fabriek (3 Beekman St.), dat alleen al dankzij de grote, lichte ruimtes en bijzondere tentoonstellingen de trip waard is. Beacons Main Street is een van die typisch Amerikaanse dorpsstraten die er al sinds de vorige eeuw hetzelfde uitzien. Op de vele moderne koffietenten, galerieën en kledingwinkels na dan, die tegenwoordig in de historische gebouwen zitten.

72 – 96 uur

Zondag is brunchdag; wat betekent dat er overal in Manhattan groepen vrienden voor restaurants en lunchplekken staan te wachten op een tafel (reserveren kan vaak niet,

probeer daarom niet te hongerig de deur uit te gaan). Ik brunch vandaag bij Jack's Wife Freda in de West Village (50 Carmine St.), waar ik, op aanraden van barman Ryan, gepocheerde eieren met gegrilde tomaat en halloumi verorber. 's Avonds ga ik naar de show van half acht in de Comedy Cellar, een van New Yorks bekendste stand-upcomedyclubs. Voor de iconische bakstenen muur stonden al veel grootheden, zoals Chris Rock en Jerry Seinfeld. En de laatste keer dat ik er was, klom Aziz Ansari onaangekondigd het kleine podium op. Deze keer helaas geen wereldberoemde verrassingen, maar erg is dat niet; de kwaliteit van de komieken is sowieso erg hoog.

96 – 100 uur

Is er nog wel iets te doen met nog maar vier uur op de klok? Uiteraard. Dit is New York. Bezoek bijvoorbeeld het recent geopende Vessel in Hudson Yards aan de West Side: een reusachtig opengewerkt trappenhuis van de Britse architect Thomas Heatherwick. Wie die laatste uren liever iets dichterbij het vliegveld is, kan het beste vroeg naar JFK vertrekken en met de AirTrain naar terminal 5 gaan. Daar is de TWA Terminal, een bijzonder staaltje futuristische architectuur uit midden vorige eeuw dat bekend is uit de film *Catch me if you can*, sinds kort geopend als hotel. Een plek die voelt alsof *Mad men's* Don Draper er een *old fashioned* drinkt terwijl hij op zijn vlucht wacht. Zo is het zelfs op de vliegvelden van New York nog mogelijk om terug in de tijd te stappen. ■

Nu naar New York ✈

Vanaf 22.000 Miles.
KLM vliegt 2 keer per dag naar New York.
Vluchtduur 8 uur en 20 minuten.

- De afstand van de luchthaven tot het centrum is 26 kilometer.
- Elke 7-15 minuten vertrekt er een AirTrain naar het centrum.
- Voor een taxirit betaalt u ongeveer € 47.

Hudson Yards
Vessel aan High
Line Park.

SLAPEN

The Roxy Hotel

Een recente toevoeging aan New Yorks must-stay plekken. De prachtige kamers zijn prettig, maar vooral de Roxy Lounge is een trekpleister.
2 6th Avenue,
roxyhotelnyc.com

Met kinderen

The Pod Hotels

Minimalistische, stijlvolle kamers tegen een betaalbare prijs. The Pod Hotels heeft drie locaties in Manhattan en één in Brooklyns hipste wijk Williamsburg.
thepodhotel.com

The Pierre

Voor wie de ware New York-nostalgie wil ervaren. Een fenomeen aan de Upper East Side sinds de jaren dertig, met uitzicht op Central Park.
2 East 61 St.,
thepierreny.com

Is er nog iets te doen
met vier uur op de klok?
Uiteraard. Dit is New York

Perfekte brunchplek:
Jack's Wife Freda.

DRIE JAARGETIJDEN

Er was even lichte paniek in de culinaire wereld toen bekend werd dat Noma – vier keer uitgeroepen tot beste restaurant van de wereld – in 2017 zijn deuren zou sluiten. Chef-kok René Redzepi heropende zijn geesteskind een jaar later met een nieuw concept op een andere locatie in Kopenhagen. Noma 2.0, dat twee Michelinsterren telt, heeft zijn jaar en menu verdeeld in een zeevruchten-, groenten- en een wild-&-bosseizoen, als ingrediënten op hun best zijn. noma.dk

Nu naar Kopenhagen ✈

Vanaf 7.500 Miles.
KLM vliegt 7 keer per dag naar Kopenhagen, op zaterdag 6 keer.
Vluchtduur 1 uur en 25 minuten.

- De afstand van de luchthaven tot het centrum is 10 kilometer.
- Elke 4-6 minuten vertrekt de metro naar het centrum (reistijd 13 min).
- Voor een taxi betaalt u ongeveer € 40.

Beeld: Dine Isager

Zorgeloos parkeren?

Dan laat je je auto liever achter bij de **officiële parking van Schiphol**.

Veilig, zorgeloos en snel parkeren doe je op P6 Valet Parking:

- Videosurveillance, gps-tracker en kilometerregistratie
- Wij parkeren je auto veilig op de luchthaven
- Parkeer op loopafstand van de terminal
- Wegrijden in een schone auto met onze exclusieve autowasservice

Reserveer nu je plek:
scan de QR-code of ga naar
schiphol.nl/parkeren

Schiphol

Welcome to Amsterdam Airport

“Het leven aankleden, dat is wat ik doe”

De wereld observeren is van jongs af aan zijn hobby. Zijn unieke manier van zien bracht Jan Taminiau (43) waar hij nu is. Hij is een van Nederlands bekendste modeontwerpers, met klanten als Beyoncé, Lady Gaga en koningin Máxima.

TEKST CHARLOTTE LATTEN FOTOGRAFIE MOUNIR RAJI

Het is een druk jaar vol nieuwe uitdagingen geweest voor modeontwerper Jan Taminiau. Sinds hij in 2018 een prêt-à-porteratelier en -salon opende in Madrid, vliegt hij wekelijks heen en weer tussen Nederland en Spanje, waar hij deels ook woont met zijn Spaanse vriend Juan. Drie werkdagen daar, twee hier. Jan: “Ik ben in Spanje begonnen met een heel nieuw team dat ik moest inwerken. Een bedrijf opzetten kost veel tijd en energie, maar dat vind ik helemaal niet erg. Ik wil niet stilstaan, ik houd van groeien, wrijving en schuring opzoeken, steeds iets nieuws ontwikkelen. Stilstand is achteruitgang, daarom daag ik mezelf continu uit door steeds weer uit het warme bad te stappen voordat het té behaaglijk wordt.” Ondanks de drukte straalt de ontwerper rust uit. Net als de stijlvolle salon van zijn couture-atelier in het landelijke Baambrugge, waar het interview plaatsvindt. Tussen een aantal paspoppen met zijn creaties, kunst aan de muren en een eclectische mix aan meubels zit Jan, gekleed in een jeans en pullover, er sereen bij. Hij praat weloverwogen, terwijl zijn ogen constant lijken te fonkelen.

Oma's zolder

Dit jaar is het vijftien jaar geleden dat Jan zijn haute-couturelabel JANTAMINIAU opzette. Voor iemand die vers was afgestudeerd aan het Fashion Institute in Arnhem een vrij gedurfde stap, maar eentje die vanaf het begin succesvol bleek. Nederland was blijkbaar meer dan klaar voor

“Mijn ontwerpen zijn geen ‘mode’, daar wil ik van wegblijven”

zijn vrouwelijke, klassieke en gelaagde designs van ambachtelijk handwerk. Wat hij doet, wil hij absoluut geen ‘mode’ noemen. “Daar wil ik van wegblijven. De onderliggende boodschap die mode heeft – dat alles altijd nieuw en jong moet blijven – vind ik niet prettig. We moeten de dingen in het leven koesteren en liefhebben, ook als ze oud zijn, juist dan. Een authentieke, leren fauteuil is prachtig doorleefd, net als een afgedragen spijkerbroek. Het zijn de aantekeningen van het leven. Laten we vieren dat we ouder mogen worden, we morgen mogen leven.” Een overtuiging uit zijn jeugd, toen hij veel op de zolder ►

JAN IN HET KORT

In 2004 begon Jan Taminiau zijn eigen label. Hij werd landelijk bekend toen hij in 2009 het postzakjasje voor prinses Máxima ontwierp. Tot zijn clientèle behoren sterren als Beyoncé en Rihanna en leden van het Koninklijk Huis. Sinds 2016 ontwerpt Jan de toilettasjes voor World Business Class-passagiers. Hij won belangrijke modeprijzen als de Grand Seigneur en het Cultuurfonds Mode Stipendium. Vorig jaar begon hij een prêt-à-porterlijn. Hij heeft een salon en een atelier in Baambrugge en Madrid. Jan heeft een relatie met de Spaanse Juan Varez.

“Ik wil vrouwen kleden zodat ze zich veilig en mooi voelen; kleding is in feite jezelf wapenen tegen de wereld”

van zijn oma, die in antiek handelde, te vinden was. “Daar stonden mijn schatten. De schok was groot toen oma vertelde dat alles daar waarde-loos was. Ik begreep het niet: mensen hebben deze spullen liefgehad, ze hebben een verleden, maar omdat er iets is afgebroken of er verf is afgebladderd, is het ineens niet meer van waarde? In mijn ontwerpen komt die liefde voor het verleden terug, met een vertaling naar de hedendaagse tijdgeest.”

Máxima en Lady Gaga

De schoonheid van het doorleefde werd het thema in zijn werk. “Door bijvoorbeeld oude materialen te gebruiken, zoals bij het postzak-jasje.” De ontwerper doelt op de jas die hij maakte van oude postzakken en die koningin Máxima in 2009 droeg. Het maakte hem bekend. Hierna wisten sterren als Beyoncé, Rihanna en Lady Gaga hem te vinden. Het klapstuk tot nu toe? Máxima’s koningsblauwe *robe* die hij in 2013 voor de kroning van Willem-Alexander ontwierp. Jan: “Het is een bizar idee dat je een klein onderdeel bent geworden van de Nederlandse geschiedenis, dat mensen die over honderd jaar foto’s van die dag bekijken, jouw ontwerp zullen zien.” Het heeft hem niet veranderd. “Het is niet mijn hobby om ‘bekende Jan’ te zijn. Ik wil samen met mijn team jurken maken. Vrouwen kleden zodat ze zich veilig en mooi voelen; kleding is in feite jezelf wapenen tegen de wereld”

Verliefd worden

“Het mooiste aan mijn werk vind ik het moment dat ik weet wat voor jurk het precies gaat worden. Het proces van creëren maakt bij mij veel emoties los. In het begin is het oncomfortabel, ben ik zoekende. Ik teken, ontwerp, doe borduur- en

stofproeven en dan ineens komen alle elementen samen en weet ik: ja! Zó gaan we ’m doen! Vergelijk het met verliefd worden: in het begin voel je vlinders, maar je weet niet of de ander ze ook voelt. Als het moment daar is dat de liefde wordt beantwoord, valt alles op z’n plek. Een zalig gevoel.”

Over de liefde gesproken: sinds vier jaar is Jan samen met de Spaanse Juan. Ze ontmoetten elkaar op de kunstbeurs Tefaf Maastricht, Juan was destijds nog de baas van veilinghuis Christie’s in Spanje. Het klopte vanaf het begin tussen hen. Jan: “Ik realiseer me dagelijks hoe bijzonder het is dat wij elkaar hebben gevonden.” Het was Juan die Jan het laatste zetje gaf om ook een prêt-à-porterlijn op te zetten. Tijdens kerst 2017 vroeg Juan hem: ‘Waar droom je nog van?’ “Ik antwoordde: ‘Ik wil op meerdere momenten bij de vrouw zijn voor wie ik ontwerp. Niet alleen op feesten, maar ook als ze op het schoolplein staat.’ ‘Nou,’ zei Juan, ‘moeten we dat dan niet gaan doen?’” Zo ontstond het bedrijf, waarvan Juan de zakelijke kant voor zijn rekening neemt.

Een nieuwe wereld

En nu zit hij dus wekelijks in het vliegtuig tussen Nederland en

Wist u dat...

KLM regelmatig samenwerkt met gerenommeerde ontwerpers? Zo ontwierp Mart Visser het uniform voor stewardessen en Viktor & Rolf en Jan Taminiau de toilettasjes voor World Business Class. Marcel Wanders creëerde servies en Hella Jongerius het cabine-interieur.

De kroningsjurk

Spanje, waar hij erg van geniet. “Mensen kunnen altijd aanspraak op mij maken, maar in het vliegtuig is het helemaal mijn tijd. Daar kan ik ongestoord een film kijken of rustig schetsen. Wat ik ook zo fijn vind, is dat een vliegreis je in een paar uur in een totaal nieuwe wereld brengt. Je komt in aanraking met andere culturen en manieren van denken en leven. Dat verrijkt je perspectief en je leven. Landen als India, Japan en China vind ik heel inspirerend om te bezoeken, al komt dat er de laatste tijd niet zo van. Soms stappen Juan en ik het vliegtuig in om een mooie tentoonstelling in bijvoorbeeld Berlijn te gaan bekijken. Eind dit jaar reizen we voor een vakantie af naar Colombia. Daar heb ik nu al veel zin in.” Reizen, naar een museum gaan, maar vooral kijken zijn Jans manieren om te ontspannen. “Omdat ik dyslectisch ben en lezen geen optie was, ben ik als jong kind al gaan observeren. Kijken is mijn grootste hobby. Ik denk dat ik de wereld net even anders ‘lees’. Daar ben ik heel blij mee, omdat het me heeft gebracht waar ik nu ben.” Dat roept de vraag op waar hij nog heen wil. “Gewoon zo doorgaan. Er moet nog een Jan Taminiau-schoen bij, een tas, misschien zelfs een stoel. Het leven aankleden, dat is wat ik altijd wil blijven doen.” ■

Koningsklasse

KLM mag het predicaat ‘Koninklijk’ dragen, al sinds de oprichting, nu honderd jaar geleden. Maar wanneer kom je hier eigenlijk voor in aanmerking? En welke bedrijven mogen zich nog meer ‘Koninklijk’ noemen?

TEKST JOOST VAN KLEEF ILLUSTRATIE IMAGIMENTUM

Een koninklijke kroon op je naam is een koninklijke stempel van goedkeuring. Dat kan zakelijk gezien extra betrouwbaarheid geven aan een bedrijf, misschien wel juist in het buitenland. Nederlandse bedrijven die dat wensen, kunnen via een verzoek aan de burgemeester aan de kroondrager vragen of ze de titel ‘Koninklijk’ – en in het buitenland ‘Royal Dutch’ – mogen voeren. Deze koninklijke steun aan het Nederlandse bedrijfsleven dateert al uit de tijd van de allereerste koning der Nederlanden uit de familie Van Oranje-Nassau: Willem Frederik prins van Oranje-Nassau (1772- 1843). Hij was naast koning ook ondernemer. Zo was hij een van de initiatiefnemers van de bouw van de grootste stoommachine-fabriek in Europa. Tijdens zijn koningschap verleende Willem I als eerste het predicaat ‘Koninklijk’ aan Nederlandse bedrijven. Zijn opvolgers zijn dat altijd blijven doen, al heeft koningin Beatrix tijdens haar regeerperiode een aantal nieuwe, strengere regels ingevoerd waaraan bedrijven moeten voldoen om in aanmerking te komen voor het predicaat.

Goed geleid en stijlvol
Een ‘koninklijke’ onderneming moet volgens de kroondrager een goed geleid én een stijlvol bedrijf zijn. ‘Goed geleid’ wil zeggen dat er successen zijn en geen schandalen. Het ‘stijlvolle’ zit hem vooral in de reputatie van de onderneming en haar bestuur – die moet het liefst honderd procent onberispelijk zijn. Ook moet de onderneming marktleider zijn of ernaar streven dat te worden. Het predicaat wordt voor 25 jaar toegekend, waarna besteding kan worden aangevraagd. Het predicaat kan bedrijven ook worden afgenomen, al gebeurt dit zelden. Bedrijven kunnen hun ‘kroon’ verliezen als ze failliet gaan, als ze fuseren met een buitenlands bedrijf of als er wettelijk gezien iets onrechtmatigs aan de hand is.

Uitzondering op de regel
Naast goed geleid en stijlvol dient een bedrijf, wil het koninklijk worden goedgekeurd, aan nog een belangrijke eis te voldoen: het moet in principe – minstens – honderd jaar bestaan. KLM is een van de weinige Nederlandse bedrijven dat zich al sinds de oprichting koninklijk mag noemen. Koningin Wilhelmina (1880-1962) verklaarde op 12 september 1919 KLM al tot een koninklijke luchtvaartmaatschappij, nog voor de officiële oprichtingsdatum. Dat kwam omdat het Koninklijk Huis het belang van een Nederlandse luchtvaartmaatschappij al vroeg inzag. Om de onderneming vleugels te geven, werd er een uitzondering op de honderdjaaregel gemaakt. Ook nu Willem-Alexander koning is, is de band tussen KLM en het Koninklijk Huis hecht. Groot was

De ‘koninklijke goedkeuring’ kan ook afgenomen worden, al gebeurt dit zelden
een tijdje terug de enthousiaste verbazing van de passagiers aan boord van een KLM-vlucht van Londen naar Amsterdam. Koning Willem-Alexander stapte aan boord en vloog mee. Eén passagier twitterde verrast: ‘Leuk om zojuist @KLM de koning op de stoel voor me te hebben. Praatje gemaakt over Nederlands elftal. Aardige man!’ En het is bekend dat de koning ook weleens als copiloot voor KLM heeft gevlogen. Over een koninklijke vlucht gesproken! ■

IN GOED GEZELSCHAP

Een greep uit de organisaties die – naast KLM – ook het predicaat ‘Koninklijk’ dragen.

Koninklijk Theater Carré. Een theater met grandeur, gelegen aan de Amstel in Amsterdam. De koninklijke familie heeft een Koninklijke loge in het theater, Loge 1. Toenmalig koningin Beatrix vierde hier, samen met prinses Margriet, haar 70e verjaardag.	De Koninklijke Porcelain Fles/Royal Delft Dit bedrijf is producent van het beroemde Nederlandse Delfts blauwe aardewerk. De wortels van de organisatie gaan terug tot 1653. Het is daarmee het oudste Nederlandse bedrijf dat de titel ‘Koninklijk’ (sinds 1919) mag voeren.	kroonprins Willem-Alexander onder het pseudoniem A. van Buuren mee met de Elfstedentocht.
Koninklijke Boon Edam De wereldmarktleider in ‘entreeoplossingen’ (zoals draaideuren en beveiligingstoegangen) onderhoudt goede banden met het Koninklijk Huis. Zo was CEO Niels Huber aanwezig bij het eerste staatsbezoek van de Chinese president Xi Jinping aan Nederland.	Het Koninklijk Concertgebouworkest Dit orkest gaf op verzoek van het Koninklijk Huis tijdens de kroning van Willem-Alexander op 30 april 2013 tot koning een speciaal optreden. Samen met onder anderen dj Armin van Buuren. Toeval? In 1986 reed toen nog	Koninklijke Philips Koninklijke Philips kreeg eigenlijk al in 1916 toestemming het predicaat ‘Koninklijk’ te voeren, maar voegde het pas in 1998, tijdens de regeerperiode van koningin Beatrix, toe aan de bedrijfsnaam.
		De Koninklijke Nederlandse Voetbalbond Deze voetbalbond is met 1,2 miljoen leden de grootste Nederlandse sportbond en organisator van alle grote Nederlandse voetbalwedstrijden.

TROUW AAN BLAUW

Sommige frequent flyers spenderen misschien wel meer uren in de lucht dan een piloot. Ter ere van de honderdste verjaardag van KLM vroeg Flying Dutchman vijf klanten naar hun mooiste reizen en KLM-herinneringen.

TEKST JOANNE WIENEN FOTOGRAFIE ASTRID ZUIDEMA

“Een KLM-
vlucht voelt als
thuis komen”

Desiree Martens (55) werkt bij de Martens Fashion Group, die diverse Amerikaanse en Europese modemerken distribueert binnen Europa. Zij maakt zo'n 24 vluchten per jaar, naar Amerika en binnen Europa, zowel zakelijk als privé.

Mooiste reis ooit

“We vlogen naar de Bahama's. Vanaf daar voeren we met een jacht naar de Exuma's, een afgelegen eilandengroep van de Bahama's en een absoluut paradijs op aarde. Denk: een helderblauwe zee met kleine rifhaaien, een spierwit strand, overal groene mangroveplanten en geen mens te bekennen. Het voelde alsof we alleen op de wereld waren.”

Feest der herkenning

“Mijn zoon heeft drie maanden in Canada gewoond. Met het hele gezin hebben we hem bezocht. Op de terugvlucht bleken de purser én de piloot bekenden van ons te zijn. Hun vaders waren beiden betrokken bij de Martens Fashion Group. Het was al bijzonder dat zij met elkaar vlogen, maar dat wij ook nog eens hun passagiers waren, was helemaal toeval. Natuurlijk moesten we even wat foto's met elkaar maken. De medepassagiers moeten vast gedacht hebben: wie zijn dit?”

Als een roos

“Samen met mijn zoontje van toen vier jaar bezocht ik een vriendin in New York. De avond voor mijn terugvlucht gingen mijn vriendin en ik op stap en maakten we het nét iets te laat. De volgende ochtend in het vliegtuig viel ik vlak na het opstijgen als een blok in slaap. Pas in Amsterdam maakte de stewardess me wakker. Ze had mij laten slapen en zich de hele vlucht over mijn zoontje ontfermd. Ik ben haar nog steeds dankbaar. Als moeder van vier kinderen met een drukke baan zijn lange vluchten voor mij vaak een moment van totale ontspanning. Heerlijk om even niet bereikbaar te zijn en niks te moeten.”

Droompassagier

“Ooit zat ik achter Angelina Jolie in het vliegtuig, dat vond ik erg geestig. Als ik zelf zou moeten kiezen naast wie ik eens een vlucht mocht maken, zeg ik toch koningin Máxima. Dat lijkt me een erg inspirerende en leuke vrouw.”

Blauw gevoel

“Een KLM-vlucht voelt voor mij altijd als thuis komen, zeker wanneer ik terug naar huis vlieg. De eigen taal, de eigen cultuur. Het voelt vertrouwd.”

“De crew
speelde met
ons dochttertje
en er was
babyvoeding
aan boord”

Laurens van Well (30) is Sales Manager bij Eurofar International, een producent van tuinmeubelen. Hij maakt zo'n negentig vluchten per jaar, voornamelijk naar Azië, Australië en Zuid-Europa.

Zakenreizen

“Eurofar levert meubels aan grote retailers over de hele wereld. In Vietnam hebben we fabrieken en een showroom, waardoor ik regelmatig die kant op vlieg voor vergaderingen of om klanten rond te leiden. Die klanten komen ook uit alle uithoeken van de wereld. Daarnaast ga ik regelmatig naar beurzen in Milaan, Parijs en Frankfurt.”

Platinum Ultimate

“Onlangs kreeg ik de Platinum Ultimate-status in het Flying Blue-programma. Om daarvoor in aanmerking te komen, moet je in twee jaar tijd minimaal 1800 UXP punten hebben gespaard. In totaal hebben slechts 162 mensen in Nederland deze status. Het maakt mijn reizen nóg aangenamer. De cabin crew begroet me altijd bij binnenkomst en doet enorm z'n best om mijn vliegreis zo ontspannen mogelijk te maken.”

Mijlpalen

“KLM speelde een rol in veel belangrijke mijlpalen in mijn leven. Zo vroeg ik mijn vrouw ten huwelijk in New York, een stad waar ik een speciale band mee heb. KLM bracht ons daarnaartoe. Op onze huwelijksreis vlogen we met KLM naar Hawaii en daarna ook weer naar New York. Toen mijn vrouw en ik vorig jaar voor het eerst met ons vier maanden oude dochttertje naar Toscane vlogen, was ik voor het eerst zenuwachtig om te vliegen. De crew legde alles uit en hielp met het flesje. Toen we een paar maanden later naar Florida vlogen, was de crew wederom top. Ze speelden met ons dochttertje en er was babyvoeding aan boord. We hoefden ons nergens zorgen over te maken.”

In de lucht

“Ik heb al heel wat series gekeken tijdens de vele vluchten die ik heb gemaakt. Die download ik van tevoren op mijn telefoon. Momenteel zit ik in seizoen zes van *Homeland*. Hiervoor heb ik *House of Cards* helemaal afgekeken. Meestal probeer ik ook wat te slapen en vast in het ritme van de bestemming te komen. Na aankomst ga ik van het vliegveld vaak rechtstreeks zakelijke afspraken in.”

Ultiem KLM-gevoel

“Als ik dat blauwe vliegtuig zie staan, waar dan ook ter wereld, maakt dat me blij. Het is toch onze nationale trots.”

“KLM regelde
dat mijn
zieke dochter
de eerste
vlucht naar
Nederland
kon pakken”

Alexandra Schaapveld (60) is commissaris bij de Franse bank Société Générale, de Franse staalmultinational Vallourec, het Maleisische olieveldservicebedrijf Bumi Armada Berhad en de Nederlandse ontwikkelingsbank FMO. Ze maakt zo'n 65 vluchten per jaar, zowel zakelijk als privé.

Wereldburger

“Als dochter van een diplomaat heb ik als kind al in veel verschillende landen gewoond. Mijn vier kinderen wonen nu ook overal ter wereld. Om ze te bezoeken, reis ik van Zwitserland en Noorwegen naar Brazilië. Dat laatste land heeft een speciale plek in mijn hart. Ooit woonde ik daar zelf. Onlangs maakte ik er een mooie reis met mijn dochter. De meest indrukwekkende plek vond ik Trancoso. Een vrij onbekend, maar prachtig vissersdorpje.”

Cultuurverschillen

“Als commissaris houd ik toezicht op grote bedrijven in verschillende landen. Tegelijkertijd adviseer ik de raden van bestuur over strategie, talentmanagement en organisatie. Ik vind het ontzettend leuk om met verschillende mensen uit verschillende culturen te werken. Iemand uit Maleisië reageert anders dan een Fransman, en die reageert weer anders dan een Nederlander. Buitengewoon interessant.”

Fijne service

“Ik herinner me de keer dat mijn dochter ziek was nog goed. Ze studeerde in die tijd in Madrid, ik was in Nederland. Als bezorgde moeder wilde ik niets liever dan dat ze naar huis kwam. Ik belde de Travel Assistant van KLM. De dame aan de lijn zei: ‘Ik begrijp dat u haar snel thuis wilt hebben. Laat uw dochter maar vast in een taxi stappen, dan regelen wij een plek op de eerste de beste vlucht.’ Een uur later zat ze in het vliegtuig.”

Mooiste bestemming

“Een keer per jaar vlieg ik naar Kilimanjaro in Tanzania, waar ik een aantal zakelijke belangen heb. Ik vind het een van de mooiste luchthavens om op aan te komen, met uitzicht op die machtige Afrikaanse berg.”

Verzamelwoede

“Het verzamelen van KLM-huisjes is voor mij een sport. Momenteel ben ik al bij mijn vierde collectie. Mijn man lacht erom en vraagt: ‘Waarom neem je ze nog mee, je hebt er al zo veel.’ Maar ik heb er plezier in. Wanneer een collectie compleet is, geef ik die weg en begin ik opnieuw.”

“Ik heb al zo veel vluchten gemaakt, dat sommige crewleden me herkennen”

Als Advanced Life Support Paramedic vliegt Mathieu Jenniskens (69) de hele wereld over om Nederlanders die in het buitenland in de problemen zijn gekomen door een ongeval of ziekte, terug naar Nederland te begeleiden. Hij maakt zo'n zestig vluchten per jaar.

1200 vluchten

“Ik werk voor een commercieel ambulancebedrijf. Wanneer Nederlanders in het buitenland ziek worden of een ongeval krijgen, reis ik naar hen toe zodra ze weer *fit to fly* zijn, om ze terug naar Nederland te repatriëren. Ik doe dit al veertien jaar. Elke vlucht houd ik bij in een Excelsheet. Het zijn er inmiddels al zo'n twaalfhonderd in totaal.”

Bijzondere reis

“Ooit, tijdens een vlucht van New York naar Amsterdam, zat ik samen met Patty Brard in het vliegtuig. Zij werd onwel tijdens de vlucht. Ik heb haar ter plekke in het vliegtuig behandeld. Het is gelukkig allemaal goed afgelopen. Als dank kreeg ik een flinke bos rozen met een lief briefje erbij. Die vlucht zal ik niet snel vergeten, ik stond zelfs met naam en toenaam in *Privé*.”

Herkenning

“Ik vlieg altijd met mijn herkenbare medische tas om mijn schouder. Ik heb al zo veel vluchten gemaakt, dat sommige crewleden me inmiddels herkennen. Dan zeggen ze: ‘Hallo, meneer Jenniskens, bent u er weer?’”

Vriendelijk

“Ik vlieg ook veel met andere maatschappijen, dus ik heb overal een kijkje in de keuken gehad. KLM staat absoluut in mijn top drie wat uitstraling, service en aandacht voor passagiers betreft. Zo komen de gezagvoerder en purser altijd even gedag zeggen tegen de patiënt. Het zit 'm in de kleine dingen.”

KLM-huisjes

“Ik heb bijna twee series compleet. Ze staan in een speciale vitrine opgesteld. Ik heb er nooit eentje gekocht, want dat vind ik niet leuk, ik heb ze echt tijdens mijn vluchten met KLM verzameld. Al heb ik wel wat hulp gehad. Zo deed ik een keer medische hulpverlening bij een medepassagier tijdens een vlucht. De crew bood me twee flessen wijn aan als dank, maar omdat ik geen wijnliefhebber ben, had ik liever een paar huisjes.”

Haar & make-up: Astrid Timmer, Alexandra Leijts for M.A.C. & Avada@Angelique Hoorn Management.

Eric Snellen (53) is CEO van Modex Energy, dat containers volgens specifieke DNV-richtlijnen levert voor offshore-vervoer binnen de olie- en gasmarkt. Hij maakt zo'n veertig vluchten per jaar, voornamelijk naar de Verenigde Staten, Singapore en Noorwegen.

Reislust

“Ik heb voor mijn werk op verschillende plekken in de wereld gewoond en ben altijd reislustig geweest. Reizen verrijkt mijn leven. Het leert me om open te staan voor andere culturen, kookkunsten, architecturen, kunst en sporten.”

De wereld zien

“Ik heb drie dochters, van 22, 20 en 17 jaar. Toen zij klein waren, wist ik al dat ik ze de wereld wilde laten zien. We hebben als gezin al heel veel avontuurlijke reizen gemaakt. Van een tiendaagse expeditie naar de Zuidpool tot een jungletocht door Azië en een bezoek aan de Galapagos-eilanden. Binnenkort staat een safaritocht door Afrika op de planning.”

Goede planning

“Mijn jongste dochter heeft een spierziekte, waardoor ze in een rolstoel zit. Toen ze jong was, heb ik me voorgenomen dat ze zo veel mogelijk zal doen wat de rest van de familie ook doet. Dus reizen we samen de wereld over. Dat kan prima, het vraagt alleen wat meer voorbereiding en planning. Zo hebben we altijd veel extra bagage, zoals een reisrolstoel, een douchestoel, een elektrische rolstoel en een beach buggy om onherbergzaam gebied te betreden. Een van de voordelen van het vele reizen zijn de extra service-features die ik krijg. Zo kan ik waar nodig altijd een beroep doen op KLM Personal Assistance. Zij zorgen er bijvoorbeeld voor dat alle extra bagage in het systeem staat en van tevoren is goedgekeurd. Zodat wij bij het inchecken zo min mogelijk alles opnieuw hoeven uit te leggen of eventueel problemen krijgen.”

Op het nippertje

“Door verschillen tussen winter- en zomertijd was ik een uur te laat voor mijn terugvlucht naar Nederland vanuit Singapore. Toen ik halsoverkop alsnog richting het vliegveld vertrok, zeiden de mensen met wie ik was hoofdschuddend dat ik het nooit meer zou halen. In de taxi belde ik met een KLM-medewerker in Nederland, die vervolgens naar Singapore belde. Toen ik aankwam, kon ik op het nippertje nog aan boord. Zonder de behulpzaamheid van KLM Personal Assistance en de crew was dat nooit gelukt.” ■

“Dankzij de hulp van KLM Personal Assistance kon ik op het nippertje nog aan boord”

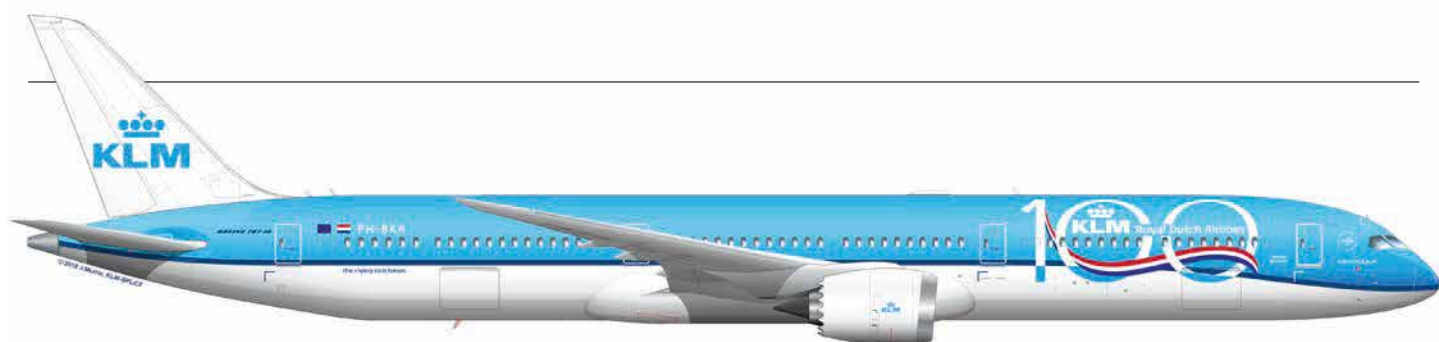
Wist u dat...

KLM in 2003 toetrad tot SkyTeam, een alliantie van samenwerkende luchtvaartmaatschappijen? In 2005 werden de frequent flyer-programma's samengevoegd tot Flying Blue. Met 18.512.922 leden is het een van Europa's grootste frequent flyer-programma's.

100 jaar, 100 prijzen KLM TRAKTEERT

KLM bestaat dit jaar precies een eeuw. Om dat te vieren, geven we in deze Flying Dutchman maar liefst honderd prijzen weg!

1x 2 Economy Class vliegtickets intercontinentaal t.w.v. €1.000*

1x 2 Economy Class vliegtickets Europa t.w.v. € 500*

* Waarde per ticket

**6x Sony-
bluetoothspeaker**

Met deze draagbare en draadloze bluetoothspeaker neemt u uw favoriete muziek overal mee naartoe.

**1x lunch of diner voor
twee bij restaurant Blue**

Lunch of dineer op hoog niveau bij restaurant Blue in de vernieuwde KLM Crown Lounge op Schiphol. Geniet van een driegangsmenu met bijpassende dranken, samengesteld door executive chef Joris Bijdendijk.

**1x Otazu-
oorhangers**

De Ida-oorhangers, handgemaakt van donkerblauwe, druppelvormige Montana-kristallen van Swarovski, zijn een tijdloze toevoeging aan uw sieradencollectie.

**3x
SMEG-broodrooster**

Met ronde vormen en opvallende kleuren grijpen deze stijlvolle broodroosters van het Italiaanse designmerk SMEG terug op de popart van de jaren vijftig.

**2x
Sony-
koptelefoon**

Een draadloze en geluid-dempende koptelefoon. Handig voor in een rumoerig kantoor, of op reis.

5x KLM-jubileumboek

In deze officiële jubileumuitgave maakt u een reis door de geschiedenis van KLM, met tal van verhalen en nog veel meer foto's.

5x KLM-handtas

Met dit handtasje, gemaakt van gerecyclede KLM-uniformen, heeft u een unieke blikvanger in handen.

**1x
KLM100-
hardloopschoenen**

KLM en sportmerk ASICS sloegen de handen ineen en ontwikkelden samen deze limited-editionhardloopschoen met unieke KLM-details.

5x KLM100-fietsbel

Laat weten dat u in aantocht bent met dit vrolijke exemplaar.

5x 2 vrijkaarten This is Holland

Beleef Nederland in vogelvlucht! In deze spectaculaire attractie in Amsterdam, naast het EYE Filmmuseum, vliegt u over Nederland in een panoramavliegsimulator.

5x KLM100-portefeuille

Vervaardigd van gerecyclede KLM-damesuniformen. In het grote vak passen een paspoort en smartphone. Handig voor op reis!

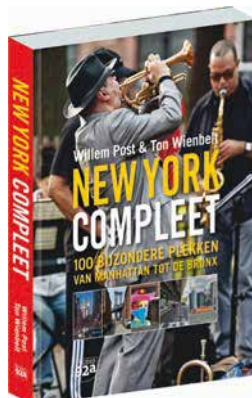

4x Fatboy-tafellamp

De Edison the Petit-tafellamp van Fatboy is sfeervol, makkelijk te verplaatsen én oplaadbaar. Handig op uw bureau, naast uw bed of in de tuin.

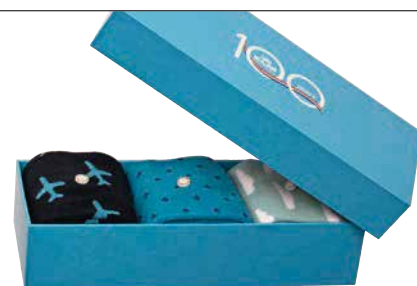
5x Reisgids over New York

Geen wereldstad is zo dynamisch als New York. Ontdek de Big Apple aan de hand van deze reisgids.

5x 2 vouchers Koninklijk Theater Carré

Met deze vouchers kunt u kiezen uit een aantal geselecteerde voorstellingen in de maanden januari, februari en maart 2020.

5x KLM100-sokkenset

Dankzij het speelse design geven deze sokken elke outfit een vrolijk accent.

5x KLM100-laptoptas

Deze laptoptas is gemaakt van gerecyclede KLM-uniformen. Stevig materiaal dat de wereld over is geweest en tegen een stootje kan.

2x Fatboy-luchtzak

In een handig draagtasje neemt u deze luchtzak overal mee naartoe. Blaas hem binnen een paar seconden op waar u maar wilt, zak achterover en ontspannen maar.

5x 2 vrijkaarten EYE Filmmuseum

Maak kans op een gratis film naar keuze in een van de spectaculairste gebouwen van Nederland.

10x KLM100-Monopoly

Monopoly is een van de bestverkochte spellen ter wereld. Deze limited edition is speciaal voor KLM 100 jaar ontwikkeld.

1x KLM-wijnpakket

Op de etiketten van deze vijf wijnen (exclusief geschonken in World Business Class) staan details uit de Nachtwacht, het beroemde schilderij in het Rijksmuseum Amsterdam.

Zo maakt u kans:

Ga naar klm.nl/fdwinactie, vul het webformulier in en beantwoord de prijsvraag. De actievoorwaarden en het KLM-privacybeleid vindt u ook op deze website. De actie loopt van vrijdag 20 september t/m donderdag 31 oktober 2019.

Deze actie is mede mogelijk gemaakt door onze (culturele) partners: EYE Filmmuseum, This is Holland, Koninklijk Theater Carré, Rijksmuseum Amsterdam en Sparco.

JURA D4 - Piano Black

Pure koffie – puur genot

In het onderzoek
'Beste espressomachine'
is in de categorie 'volautomaten'
de JURA D4 Piano Black
als beste uit de test gekomen.

8,9

Full Size-volautomaat
puur voor koffiegenot

Compromisloze espresso-
en koffiekwaliteit

Spectrum aan specialiteiten
uit te breiden door
JURA Operating Experience

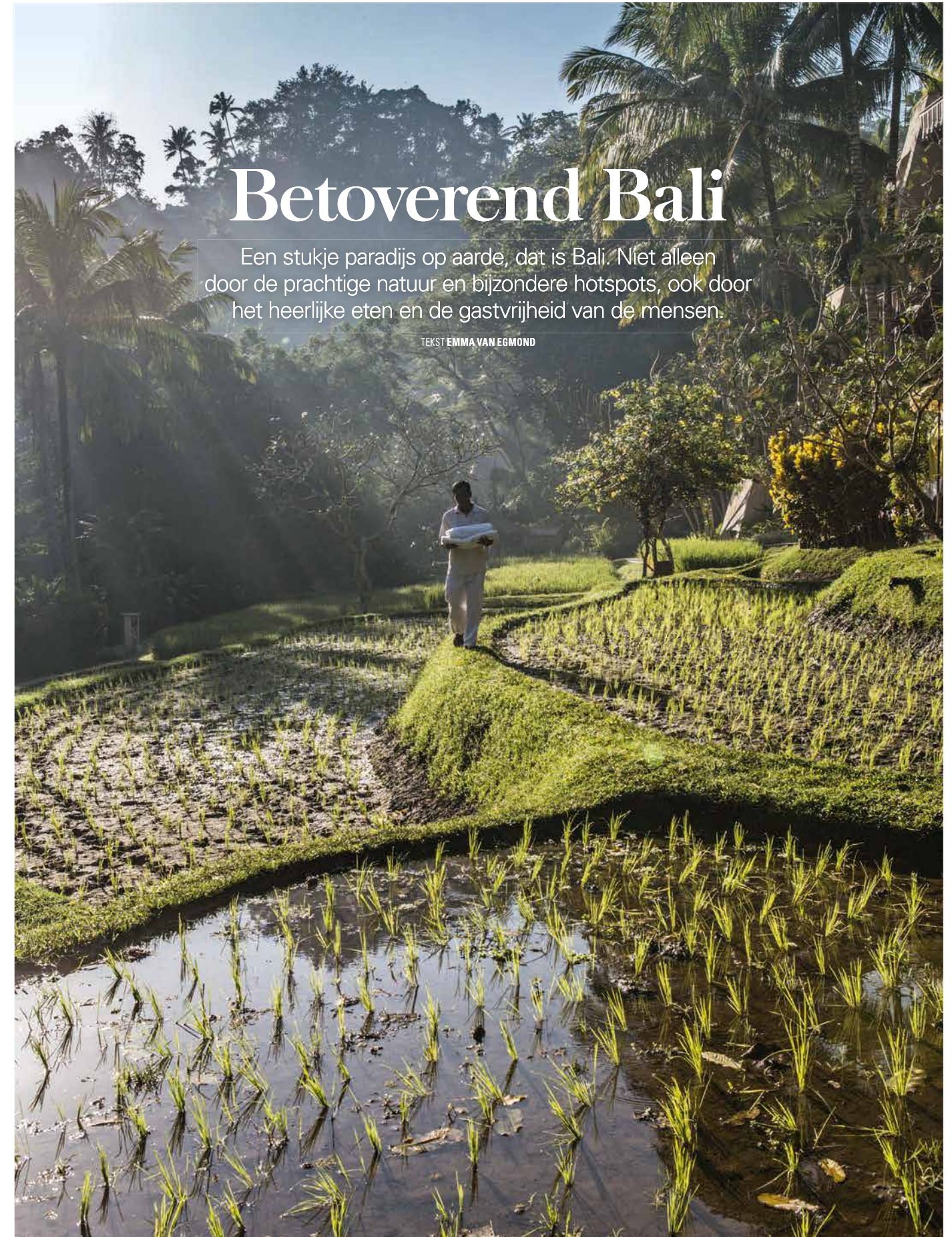
www.jura.nl

JURA - If you love coffee

Betoverend Bali

Een stukje paradijs op aarde, dat is Bali. Niet alleen door de prachtige natuur en bijzondere hotspots, ook door het heerlijke eten en de gastvrijheid van de mensen.

TEKST EMMA VAN EGMOND

Beeld: Cedric Arnold.

Indonesië bestaat uit ontelbaar veel exotische eilanden, waarvan Bali een van de meest geliefde is. Dat is niet gek: deze bestemming in de Indische Oceaan biedt de ideale combinatie van cultuur, natuur en ontspanning. Zelfs als je niet veel tijd hebt, want in zo'n drie à vier uur rijd je van boven naar beneden over het eiland. Om het ultieme 'Bali-gevoel' te ervaren, reis je allereerst naar Seminyak. In deze badplaats met fraaie stranden sieren chique boetiekjes, spa's en trendy strand-bars, waaronder Potato Head, het straatbeeld. Boven Seminyak ligt het iets relaxtere Canggu. Dit kleine dorpje groeide in korte tijd uit tot hip surfersparadijs met beachclubs waar heerlijke en gezonde ontbijtjes – van kleurrijke smoothiebowl tot frozen yoghurt – en lunches worden geserveerd. Met kinderen is de nabijgelegen, charmante badplaats Sanur, mede dankzij het kalme zeewater, een perfecte uitvalsbasis. Ten noorden van Sanur schuilt Bali's culturele hart: Ubud. Een groen dorp, te midden van tropisch regenwoud, met oneindige rijstvelden, zoals de Tegalalang-rijstterrassen. En met prachtige tempels, waaronder de Puri Saren Agung. De tempels vormen

Ten noorden van Sanur schuilt Bali's culturele hart: het dorpje Ubud

kleine oases van rust. Ubud staat vol traditionele marktjes en is de perfecte uitvalsbasis voor dagtrips. Afkoelen? Zwemmen kan bij de grootse Tegenungan-waterval. Het noorden van Bali is de ideale plek om dolfinen te spotten en te snorkelen. Wie liever wil surfen, reist af naar Uluwatu in het uiterste zuiden. De plek is omringd door hoge kliffen, hagelwitte stranden en azuurblauw water. Zin in een flinke dosis luxe? De badplaats Nusa Dua is befaamd om haar adembenemende, romantische resorts en spa's.

Wist u dat...

KLM op 1 oktober 1924 voor het eerst naar Indonesië vloog – dat toen nog Nederlands-Indië heette? Na een tocht van 55 dagen, meer dan 15.000 kilometer, 127 vliegreizen en vele tussenstops kwam het vliegtuig op 24 november 1924 in Jakarta aan.

ETEN & DRINKEN

Locavore 1 De Nederlandse topchef Eelke Plasmeijer verhuisde naar Bali en kookt samen met souschef Ray de sterren van de hemel in dit sfeervolle restaurant met Michelinster. Enkel gebruikmakend van seizoensgebonden, lokale producten serveren ze verfijnde gerechten. Aanraders zijn de cut the crab (met krab en mango) en banana blossom (witte curry met banaan en kokos). Reserveer op tijd! **Jl. Dewisita 10, Ubud**

La Lucciola 2 Naast de Petitenget-tempel, met uitzicht op Seminyaks mooiste strand, serveert de Italiaanse chef van La

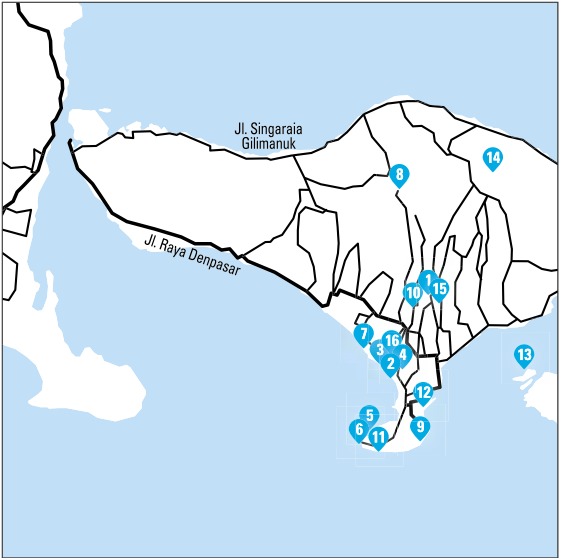
Lucciola klassiek mediterrane gerechten (véél verse zeevruchten) met een Aziatische finishing touch. Bewaar een gaatje voor een dessert: de panna cotta en limoncellosoufflé zijn onweerstaanbaar lekker. **Pantai Petitenget, Seminyak**

La Brisa 3 Dit is zo'n strandtent waar álles klopt: de relaxte sfeer, het decor, handgemaakte interieur, heerlijke eten, de exotische cocktails en de (Balinese) gastvrijheid. Het is werkelijk een adembenemende plek in Canggu om volledig tot rust te kunnen komen. **Jl. Pantai Batu Mejan, Canggu**

Merah Putih 4 Het unieke, duurzame design van dit sfeervolle, luxe restaurant in Seminyak bestaat uit veelal (zonwerend) glas, hout en sierlicht – alsof u midden in een sprookje dineert. Op het menu staan overheerlijke Aziatische fusiongerechten. **Jl. Petitenget 100x, Kerobokan**

Ulu Cliffhouse 5 Een compleet dagje uit. Van loungen met uitzicht op zee, zwemmen in de infinitypool en shoppen in de hippe conceptstore tot dineren in het openluchtrestaurant. Vanaf deze beachclub loopt u zo het strand op. **Jl. Labuan Sait 315, Uluwatu**

Surfparadijs Uluwatu is omringd door hoge kliffen, hagelwitte stranden en azuurblauw water

- 1 Locavore
- 2 La Lucciola
- 3 La Brisa
- 4 Merah Putih
- 5 Ulu Cliffhouse
- 6 Pura Luhur Uluwatu
- 7 Pura Tanah Lot
- 8 Pura Ulun Danu Bratan
- 9 The Ritz-Carlton
- 10 Bambu Indah
- 11 The Edge
- 12 Sea walking
- 13 Nusa Lembongan
- 14 Mount Batur
- 15 Monkey Forrest
- 16 Splash Waterpark Bali

CULTUUR

Pura Luhur Uluwatu 6 Op een klif in de meest zuidelijke punt van Bali is de Uluwatu-tempel gevestigd, een van de zes meest heilige tempels van het eiland, met het mooiste uitzicht. Er wordt elke avond traditioneel gedanst. De gevleugelde poort zou Bali beschermen tegen kwade geesten. **Pecatu, Uluwatu**

Pura Tanah Lot 7 Bij vloed is deze tempel, gelegen op een rotsparadijs in zee, volledig omringd door water. Vooral tijdens de ochtend- en avondglorie is het een magisch (en drukbezocht) tafereel. De legende zegt dat als u de tempel bezoekt met uw partner vóór het huwelijk, u als vrijgezel vertrekt. **Beraban, Kediri**

Pura Ulun Danu Bratan 8 Prachtige tempel op een schiereiland in het Bratanmeer, omgeven door groen. Ideaal voor een bezoek aan de botanische tuinen en markten in Bedugul. **Danau Beratan, Candikuning**

SLAPEN

The Ritz-Carlton 9 Van dineren op kussens aan het strand en yoga met uitzicht op zee tot wandelingen door fraaie, weelderige tuinen. Romantisch droomresort. **Jl. Raya Nusa Dua Selatan, Nusa Dua**

Bambu Indah 10 Unieke bungalows van bamboe en Javaans teakhout, omringd door groen. Met zwembaden, schommels, een openluchtcafé en spa. **Jl. Baung, Ubud**

The Edge 11 Zeer luxe villa's (met persoonlijke butlers), infinitypools, thuisbioscoop, tropische tuin, geweldige chef én spa. **Jl. Pura Goa Lempah, Uluwatu**

Beeld: Faruquloh (Merah Putih), Getty Images (offers), Alamy (Pura Luhur Uluwatu), Sasandy (The Ritz-Carlton), Francesco Lastrucci (Bambu Indah), Ymke Pas (plattegrond).

Diamond Beach op Nusa Penida

DOEN

Sea walking
in Nusa Dua 12

De onderwaterwereld van Bali is prachtig. In Nusa Dua ontdekt u, al lopend over de oceaanbodem, het kleurrijke koraal, de tropische vissen, haaien, schildpadden en roggen. Unieke manier van duiken – onder meer te

Sea walking
in Nusa Dua

boeken bij het Grand Mirage Resort.
seawalkerdiving.com

Nusa Lembongan 13
Tussen Bali en Lombok liggen drie paradijselijke eilandjes: Nusa Lembongan, Nusa Ceningan en Nusa Penida. Nusa Lembongan is ideaal voor een dagtrip. Dit eiland heeft álles: van bounty-stranden en eigentijdse beachclubs tot woeste golven – Devil's Tear genoemd – en ruige mangrove.

The Mount Batur Sunrise Trekking 14
Beklim in alle vroegte de vulkaan Batur en geniet

na zo'n twee uur hiken van de adembenemende zonsopgang met uitzicht op het enorme Batur-meer. Deze work-out is de moeite méér dan waard.

Ubud Monkey Forest 15
Het 'apenbos' met honderden makaken is een van de populairste trekpleisters van Bali; u kunt er tussen de ronddansende apen mooie wandelingen maken. De dieren zijn brutaal en nieuwsgierig, dus pas goed op uw spullen. Bijzonder zijn de drie veertiende-eeuwse hindoeïstische tempels die te bezoeken zijn.
Padangtegal, Ubud, Gianyar

DOEN
MET KINDEREN

Waterpret 16

Terwijl de kinderen uitrazen in een van de mooiste waterparken van het eiland, geniet u van een smoothie op een ligbed. Klinkt goed, toch? Splash Waterpark Bali is kleinschalig en intiem, wat minder kabaal en méér overzicht oplevert. Met zwembaden en glijbanen voor jong en oud, gelegen pal naast het mooie Berawa Beach. Ook fijn: de heerlijke pizza's en Aziatische lekkernijen.

Raya Pantai Berawa, Canggu

Fietsen langs rijstvelden

Stap op de fiets en maak een tocht langs prachtige rijstvelden, tempels, reusachtige bamboebossen en pittoreske dorpen. Rond Ubud zijn talloze routes uitgestippeld. De perfecte manier om met de kinderen het fotogenieke eiland én de Balinese cultuur te verkennen. Insmeren maar, water mee, helmpjes op, en gaan!

Dolfijnen spotten

Bali is een goede plek om wilde dolfijnen te zien, vooral ten noorden van het eiland. Vanaf het strand in het dorp Lovina varen, soms al voor zonsopkomst, kleine vissersbootjes de zee op. Het kan behoorlijk druk worden op het water, maar het is zeker een bijzondere ervaring. De dobberende boten trekken namelijk talloze dolfijnen aan, die vervolgens al dartelend speelse sprongen rondom de boot maken.

Pantai Lovina

Nu naar Bali ✈

Vanaf 36.000 Miles.

KLM vliegt 1 keer per dag naar Bali.
Vluchtduur 16 uur en 25 minuten.
(Dit is het winterschema. Voor de actuele vluchtinformatie kunt u op klm.com kijken).

• Om over het eiland te reizen kunt u het beste een chauffeur inhuren of een taxi nemen.

LIMITED EDITION
KLM OPEN GOLF SHOES

Special discount for Flying Dutchman readers
Code **KLMFD19**
Valid until 31/12/2019 at ducadelcosma.com

DUCA DEL COSMA
ITALIAN GOLF EVOLUTION
www.ducadelcosma.com

Amsterdam - Stadhouderskade 24B - 085 076 16 01

LIMITED EDITION
100th KLM OPEN

KLM-uniformen door de jaren heen

MODE IN DE LUCHT

Van één uniform naar talrijke mogelijkheden: in honderd jaar hebben de KLM-uniformen nogal wat transformaties ondergaan.

TEKST: RAISSA VELANO DE SANTANA

1950

Het herkenbare blauw van de KLM-uniformen is vandaag de dag niet meer weg te denken, maar de uniformen van de allereerste stewardessen waren nog gewoon zwart. Omdat 'stewardess' destijds nog een nieuw beroep was, stond de functienaam in grote letters op de revers van het jasje. Pas in 1948, na de oorlog, werd het woord vervangen door de welbekende 'wing': het speldje met opschrift 'cabin attendant' dat leden van de cabin crew nu nog steeds dragen.

Het uniform bestond inmiddels uit wel dertien verschillende onderdelen, die vrij te combineren waren. De basis was voor iedereen hetzelfde, al waren er twee uitzonderingen. Zo was er een pantalon die slechts door grondstewardessen werd gedragen. En het schortje was enkel bedoeld voor het uitserveren van de maaltijden aan boord. Het uniform was herkenbaar blauw, al konden de stewardessen in de zomer variëren met een bruine rok en een blouse met wit-blauw-bruin dessin.

Beeld: KLM / NMA (1950, 1975, 1958, 1962, 1971, 1990, Alamy (1935), Mart Visser (illustratie 2010))

1958

Het jasje van dit nachtblauwe uniform was – geheel volgens de mode van toen – minder gedetailleerd dan haar voorganger. De rok bood wat meer bewegingsvrijheid, door twee plooiën aan de achterkant. Nieuw in de garderobe was een lichtblauw-wit geblokte jurk, speciaal voor in de tropen.

1971

In de jaren zestig en zeventig werd bij luchtvaartmaatschappijen volop geëxperimenteerd met kleding voor personeel. Uniformiteit maakte plaats voor individuele keuzemogelijkheid. KLM-stewardessen konden voortaan kiezen uit onder meer een coltrui, blouses met print, een overgooier, overjas en mouwloze jurk. Zo waren outfits makkelijk aan te passen aan de werkomstandigheden. Ook de helderblauwe uniformkleur werd dit jaar ingevoerd.

1990

Het uniform kreeg een kleine make-over. Zo werd de kraag ronder, werden de schouders breder en maakte het gilet plaats voor een gebreid, mouwloos vestje. Omdat het hoedje nauwelijks nog werd gedragen, werd het definitief afgeschaft.

1982

Het Franse modehuis Nina Ricci had de eer om de nieuwe damesuniformen te ontwerpen, bestaande uit een knielange rok, twee blousejes, een gilet en een colbert. Nieuw was de overjas. Dankzij een uitknoopbare voering kon deze zowel in de zomer als in de winter gedragen worden.

Wist u dat...

De stof van de oude KLM-uniformen, na invoering van het nieuwe kostuum, werd verzameld en hergebruikt? Er werd onder meer een laptoptas en handtas van gemaakt (kijk op pag. 46 hoe u die kunt winnen).

100 jaar KLM

2010

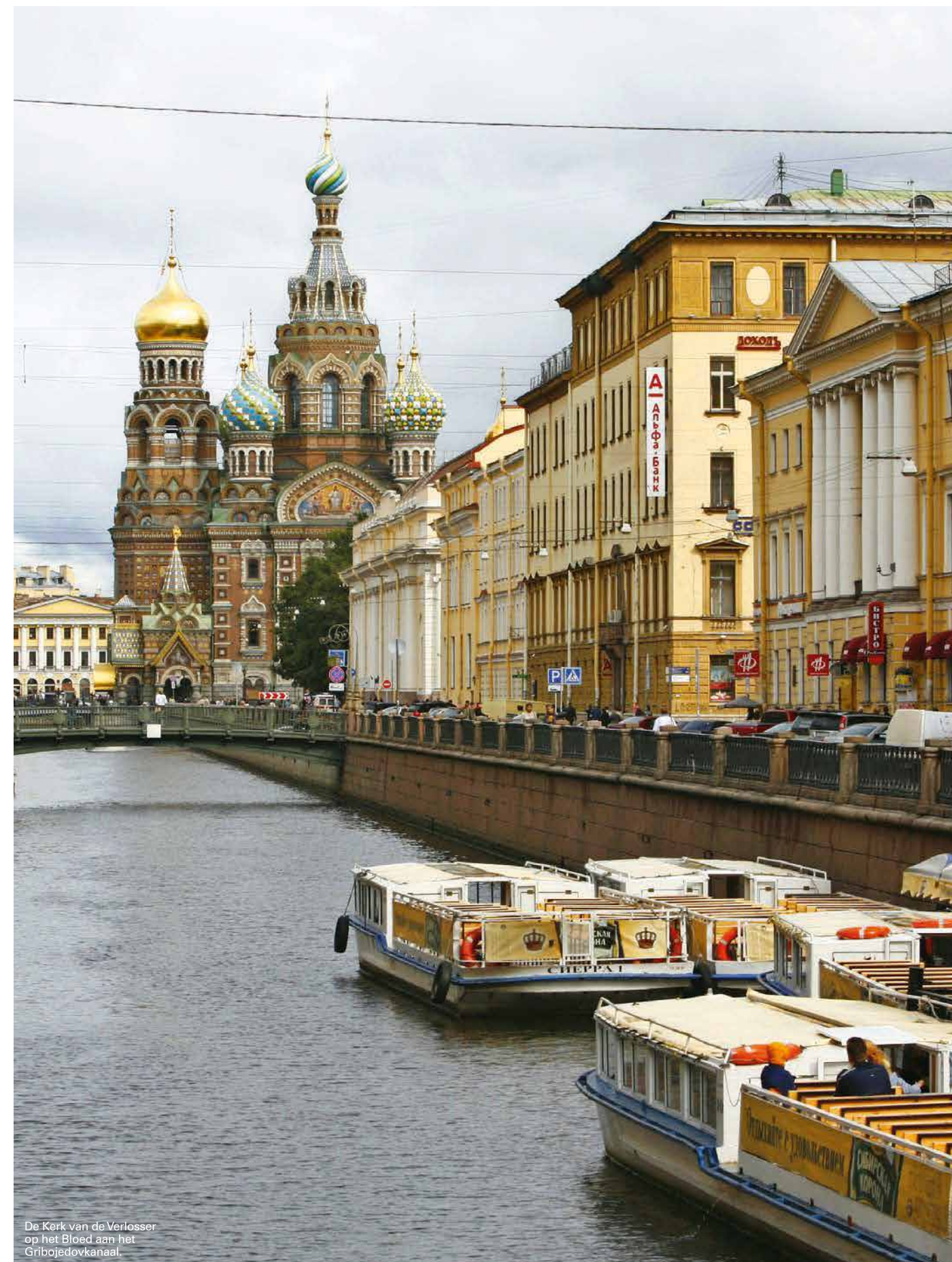
De Nederlandse modeontwerper Mart Visser ontwierp het uniform dat de cabin crew tot op de dag van vandaag nog steeds draagt. Het is op meerdere manieren te combineren, en heeft een 'touch of orange' in het sjaaltje en de voering van het jasje.

KUNST & GRANDEUR

Paleizenstad **Sint-Petersburg** dateert uit 1703, toen tsaar Peter de Grote de bouw startte op een stuk moerasland. Nu is de kunstmetropool aan de Neva dé plek waar authentieke grandeur en modern Rusland samenkomen.

TEKST IVO WEYEL

De Kerk van de Verlosser op het Bloed aan het Gribojedovkanaal.

Beeld: Herman van Heerde (links), Age Fotostock (rechts).

E

Er zijn steden die perfect zijn om op terrassen te zitten, eindeloos door straatjes te dwalen of lekker een paar dagen niks te doen. Sint-Petersburg is niet zo’n stad. Het kan wel, daar niet van, terrassen en straten genoeg. Maar de stad zit zo boordevol kunst, cultuur en historie dat de bezoeker er het beste uithaalt wanneer die zich van tevoren goed inleest, en dan gericht de stad beleeft. Sint-Petersburg is na Moskou de grootste stad van Rusland. Het patina is er eeuwenoud, de bevolking beschaaft, belezen, open en vriendelijk. De stad is het waard om de tijd voor te nemen. Alleen al het Hermitage Museum is zo groot dat er

volgens een plaatselijke uitdrukking slechts twee soorten mensen rondlopen: zij die er werken en zij die de uitgang niet kunnen vinden. Toch woonde hier ooit een vrouw alleen, met haar hofhouding: tsarina Catharina de Grote (1729-1796). Klein van postuur, maar groot in macht en kunsthonger. Dankzij haar bevindt zich hier nu een van de grootste kunstverzamelingen ter wereld, meer dan drie miljoen stuks groot. Er zijn veel Hollandse meesters te vinden, waaronder meerdere Rembrandts. Dat komt doordat onze koning Willem II (1792-1849) nogal boven zijn stand leefde en met grote schulden stierf. Zijn weduwe Anna Paulowna (1795-1865), dochter van tsaar Paul I, haalde haar broer tsaar Nicolaas I over deze schuld over te nemen in ruil voor Willems schilderijencollectie. Vanuit Nederland werden de werken toen verscheept naar het paleis van Nicolaas en zo werden ze Russisch bezit.

Op Amsterdam geënt

De geschiedenis van de stad begint in 1703, wanneer tsaar Peter de Grote (met zijn 2,03 meter inderdaad groot) deze sticht, na het moerasachtige gebied veroverd te hebben op de Zweden. Geïnspireerd door zijn grote liefde voor Nederland, waar hij een tijd woonde, bouwde hij een op Amsterdam geënte stad – met dezelfde typische grachten. Sint-Petersburg werd niet alleen vanaf 1712 een tijdlang de hoofdstad van Rusland, maar tevens een naar het Westen georiënteerde havenstad. De Nederlandse scheepsbouwers doopten haar Sint-Pietersburgh. In het kielzog van de tsaar, die er zijn paleis bouwde, volgden al snel de adel en rijke kooplieden. Zij wilden dicht bij het centrum van de macht vertoeven en troefden elkaar af in de grootte en grandeur van hun respectievelijke stadspaleizen. Om deze te bouwen en te verfraaien

kwamen alle grote kunstenaars naar de stad, waarmee de kiem werd gelegd voor de grote kunst-metropool die Sint-Petersburg nog steeds is.

Koninklijke paaseieren

Alles in de stad ademt de grandeur van weleer. Ook de suite in het uit 1875 daterende en geheel intact behouden Grand Hotel Europe is groots; de suite heeft geen kamer-nummer maar is genoemd naar Fjodor Dostojevski (1821-1881) en herbergt, naast de goed gevulde minibar vol wodka en kaviaar, de verzamelde werken van de schrijver. Hij woonde ooit om de hoek in een appartement dat nu een museum te zijner ere is, niet ver van het museum dat is gewijd aan een andere illustere Rus uit die tijd: Peter Carl Fabergé (1846-1920). Deze meesterjuwelier maakte de wereldvermaarde paaseieren voor de tsarenfamilie, van edelstenen, goud en email en voorzien van het meest ingenieuze technische vernuft. In de eieren zitten verborgen kleine wonderen: smaragden vogeltjes die hun veren kunnen bewegen en kunnen zingen, echt gouden koetsjes die kunnen rijden, ongekende staaltjes van techniek in die tijd. Er zijn slechts 42 eieren bewaard gebleven. Koningin Elizabeth bezit er drie en de Russische oligarch Viktor Vekselberg tien. In 2004 kocht hij voor meer dan honderd miljoen dollar negen eieren van de Amerikaanse familie Forbes, schafte vervolgens het schitterende achttiende-eeuwse Shuvalov Paleis aan en verbouwde dit tot het huidige Fabergé Museum. De eieren – en zo’n vierduizend andere werken van Fabergé – staan nu te pronken in de zalen waar eens de adellijke familie Shuvalov theedronk met de tsaar, een goede vriend van de familie die hier vaak over de vloer kwam. ►

Elke vrijdagavond wordt in L'Europe gedanst op muziek van Tchaikovsky.

Prachtige gewelven in het voormalig winterpaleis, nu onderdeel van de Hermitage.

Fabergé-ei in het Fabergé Museum.

Het café van Grand Hotel Europe.

VOOR DE ZAKENREIZIGER

De kroon op het werk

Een 24-uurs businesscentrum, gratis wifi, kleine én grote vergaderzalen (met ruimte tot 180 personen!) inclusief een ball- en boardroom, catering en een limousine- of autoservice: in het prachtige vijfsterrenhotel Four Seasons Lion Palace, gevestigd naast de historische Izaäkkathedraal, is het – naast ontspannen in de fijne spa, restaurants of bars – fantastisch zakendoen. Het interieur combineert klassiek negentiende-eeuws met modern design op unieke wijze.

fourseasons.com/stpetersburg

Het Russische Versailles

Verlaat de stadsdrukte en maak het hoofd leeg in het – op een heuvel gelegen – paleispark Peterhof, dat met de goudgele paleizen, poorten, groene parken en tuinen vol indrukwekkende fonteinen doet denken aan Versailles. De mooiste route ernaartoe is over de Finse Golf met een draagvleugelboot, goedkopere opties zijn de trein of minibus.

en.peterhofmuseum.ru

Wist u dat...

vliegtuigen tijdens winterse omstandigheden vlak voor het opstijgen sneeuw- en ijsvrij worden gemaakt? Dit proces wordt *de-icing* genoemd en gebeurt met een mix van water en glycol. Een behandeling neemt tussen de 3 en 25 minuten in beslag.

ETEN & DRINKEN

L'Europe
Twee ineen: eet op vrijdagavond in dit oudste restaurant van Rusland, en u krijgt er een Tsjaikovski-concert met ballet in de prijs inbegrepen. Klassieke keuken met op het podium een pas de deux.
belmond.com

Café Singer
Gelegen op de tweede verdieping van het markante Singer-gebouw, naast de boekenwinkel. Leuk voor lunch met lokale gerechten.
singercafe.ru/en

Hamlet + Jacks
Eigenzinnige, moderne keuken met biologisch vlees en onbespoten groente, mooie Russische (fonkel)wijnen en een leuke bediening.
hamletandjacks.com

Beeld: Herman van Heusden (links), Shutterstock (rechts).

De ondergrondse metrostations ogen als museumzalen

Metrostation Avtovo

De hippe wijk Nieuw Holland.

Lunch bij Hamlet + Jacks.

Een klein deel van de immense Smolny Kathedraal.

Kroonluchters in de metro

Had de elite hun paleizen, het gewone volk kwam uiteindelijk ook aan zijn trekken wat pracht en praal betreft, als ze de metro namen in latere jaren: de ondergrondse stations ogen nog steeds als museumzalen met hun muurschilderingen en gigantische kroonluchters. In de jaren van Stalin (1878-1953) werden de Russische metro's de Paleizen van het Volk genoemd. Sla bij een bezoek vooral station Avtovo niet over. Maar let goed op waardevolle spullen bij het staren naar de imposante plafonds, want op het station (en ook in de rest van de stad, zoals in de drukke winkelstraat Nevski Prospekt) zijn gewiekste zakkenrollers actief.

Langs de oever van de Neva

De levensader van de stad is de Nevarivier die 's zomers wild stroomt, en 's winters dichtvriest. Aan de oever prijken de adellijke paleizen in hun snoepjeskleuren: roze, lichtblauw, eigeel, de kleuren die in de achttiende eeuw in de mode waren. Brede bruggen leiden het drukke verkeer van de ene naar de andere kant en zijn, tussen april en november, 's avonds feeëriek verlicht. Vooral als ze opengaan voor de grote schepen die richting de Wolga varen, is een spektakel dat zeer de moeite waard is. Om nog maar te zwijgen van de fameuze Witte Nachten die hier in de stad elk jaar van mei tot en met half juli worden gevierd. Tijdens deze midzomernachten gaat de zon amper onder en schijnt er een mysterieus licht over de stad, het uitgelezen moment voor de grote (kunst)-manifestaties die dan overal in de openlucht plaatsvinden en waar mensen uit alle delen van de wereld jaarlijks speciaal voor overkomen. Maar ook 's morgens vroeg, als de stad nog half slaapt, is het onvergetelijk om in stilte langs de oevers van deze machtige rivier te lopen, als de ochtendmist optrekt en de eerste zonnestralen erdoorheen breken.

Matroesjkapoppen

Het probleem met Sint-Petersburg is dat er gewoonweg te veel te doen en te zien is, van 's morgens heel vroeg tot diep in de nacht. De vergelijking met de beroemde, veelgelaagde matroesjkapoppen dringt zich op. Je kunt de stad laag na laag afpellen: van de vroege tsarentijd tot de eigentijdse dj's die nu in het nachtleven optreden. Van het hemelsblauwe Smolnyklooster, in de achttiende eeuw bedoeld om adellijke meisjes een vrome opvoeding te geven, tot de hippe wijk Nieuw Holland (hier bouwden in de tijd van Peter de Grote Nederlandse scheepsbouwers de Russische vloot) waar galeries moderne kunst exposeren, koffientjes trendy Sint-Petersburgers aantrekken en jonge gezinnen op de grasvelden picknicken.

Oud en nieuw hand in hand

"Het is een stad vol oudheden, maar ook de moderne kunst vond hier zijn oorsprong: hier werd in 1915 voor het eerst Malevitsj' beroemde schilderij *Zwart vierkant* geëxposeerd, de aanloop naar de abstracte kunst," vertelt Anna, die in het bezoekerscentrum van Nieuw Holland werkt. Ze raadt ons aan het Mariinski-theater te bezoeken, het mooiste van de stad. We zitten nog diezelfde avond in de indrukwekkende koninklijke loge, van waaruit eens de tsaren de ballet- en operavoorstellingen aanschouwden. Gezeten tussen negentiende-eeuwse met bladgoud beschilderde cherubijnen en imposante kruldecoraties zien we een moderne balletuitvoering. Oud en nieuw gaan hand in hand in deze imposante metropool. ■

Nu naar Sint-Petersburg ✈

Vanaf 15.000 Miles.

KLM vliegt 1 keer per dag naar Sint-Petersburg.
Vluchtduur 2 uur en 45 minuten.

• De afstand van de luchthaven tot het centrum is 22 kilometer.

• Voor een taxirit betaalt u ongeveer € 15.

Aan de oevers van de Nevarivier prijken paleizen in snoepkleuren

Een van de zes gebouwen die deel uitmaken van de Hermitage.

SLAPEN

Belmond Grand Hotel Europe

Koningen, keizers en tsaren logeerden in dit negentiende-eeuwse klassieke prachthotel. Een belevenis is een kaviaar- en champagneproeverij in de Caviar Bar, waar ook 35 soorten wodka worden geschonken. grandhoteleurope.com

SO/Sofitel

Trendy overnachten op een perfecte locatie. In de rooftopbar met fantastische stadsgezichten komt hip Sint-Petersburg samen voor de borrel. accorhotels.com

Ekaterina

Klein en nieuw hotel met overdadige interieurs vlak bij de Hermitage. Goede prijs-kwaliteitverhouding. ekaterinahotel.com

Beeld: Getty Images (linksboven), Herman van Heusden (links midden), Alamy (links onder), 123 RF (rechts).

Vlucht van de toekomst

Van vluchten op duurzame kerosine tot een revolutionair nieuw toestel. De komende decennia wordt vliegen efficiënter, comfortabeler en duurzamer.

TEKST SANDER KOENEN ILLUSTRATIE LEENDERT MASSELINK

Een vliegreis begint bij het inchecken. Vroeger betekende dit: vijftien tot twintig minuten wachten in de rij voor de balie. En daarna opnieuw bij de paspoortcontrole. Dankzij hedendaagse technologie kunnen passagiers nu alvast thuis inchecken, of onderweg met een smartphone. En zelfscanners verkorten de wachttijd bij de paspoortcontrole. Toch kan de eerste fase van een vlucht nog veel efficiënter, blijkt uit onderzoek van de TU Delft. De passagier van de toekomst levert zijn bagage vermoedelijk eerder in dan nu het geval is. Bijvoorbeeld bij een centraal inleverpunt op de parkeerplaats van de luchthaven of op een treinstation. Een chip in de koffer maakt het mogelijk om de bagage permanent te volgen en af te leveren op de juiste bestemming – zonder tussenkomst van mensen. Hetzelfde geldt in zekere zin voor passagiers. Niet met een chip, maar dankzij biometrische gegevens kunnen passagiers zich vrijer over de luchthaven bewegen. Denk aan vingerafdrukken, een scan van de ogen of zelfs complete gezichts-herkenning – een techniek die nu al gebruikt wordt om smartphones te ontgrendelen. In de toekomst loopt een passagier van zijn auto rechtstreeks naar de gate toe. Onderweg herkent en controleert een geavanceerd computersysteem zijn of haar identiteit. Om dit mogelijk te maken en om de veiligheid te kunnen garanderen, moeten overheden, luchthavens en vliegmaatschappijen gaan samenwerken binnen een systeem, zo stellen internationale onderzoekers.

Echte testpersonen

Eenmaal bij de gate volgt het boarden. Dit onderdeel van de reis staat al jaren in de ergernisstop-3 van passagiers. Daarom ontwikkelden KLM en de TU Delft in 2017 testomgeving X-Gate op Schiphol, waar vijf jaar lang wordt geëxperi-

“Dankzij anders ontworpen bagagebakken kunnen mensen hun rolkoffers makkelijker kwijt, wat opstoppingen in het gangpad voorkomt”

menteerd. Kunnen biometrische gegevens ook het boarden efficiënter maken? Kan een lichtspoor mensen sneller naar hun plek wijzen dan cabinepersoneel? Welke andere oplossingen zijn denkbaar om 350 passagiers zo snel mogelijk in hun vliegtuigstoel te krijgen? Vliegtuigbouwers dragen ook hun steentje bij om het boarden te optimaliseren, zegt Peter Vink, hoogleraar Environmental Ergonomics aan de TU Delft: “Dankzij anders ontworpen bagagebakken kunnen mensen hun rolkoffers makkelijker kwijt, wat opstoppingen in het gangpad voorkomt.”

Onderweg een hotel boeken

Aan boord wordt de passagier van de toekomst verwelkomd door zijn of haar eigen inflight X-systeem. Mét breedbandinternet om alvast een hotel te boeken of een restaurant te reserveren op de plaats van bestemming. “Vliegen wordt zo makkelijker, efficiënter en prettiger voor onze passagier, met name dankzij technologische innovaties,” zegt Boet Kreiken, EVP Customer Experience bij KLM. “Als luchtvaartmaatschappij stellen wij altijd de

mens, onze passagier, centraal. Stel dat iemand zijn of haar vlucht wil omboeken, CO2 wil compenseren of Miles wil gebruiken, dan kan dat allemaal via ‘connectivity’. De kunst is om de klant keuze en controle te geven op een manier die bij hem of haar past. De uitdaging is om vanuit een klantvriendelijk perspectief het ‘human centric’ met ‘digital centric’ te laten samensmelten. Inclusief alle processen op de grond, in de lucht en bijvoorbeeld boekingen, betalingsmanieren en *after care*. Daarbij zal de personalisatie gelijke tred moeten houden met een krachtig privacy-beleid, zodat mensen volledige controle houden over hun eigen data en met wie ze dat willen delen.”

Designers aan zet

De grootste uitdaging voor de toekomst is de luchtvaart duurzamer maken. En dat terwijl de sector naar verwachting met 4,5 tot 5 procent per jaar groeit, tot 7,8 miljard passagiers in 2036. Om vliegtuigen zuiniger te maken, is een grondig herontwerp nodig. Hier wordt door wetenschappers wereldwijd aan gewerkt, zowel voor de lange afstand als voor korte vluchten. Voor intercontinentale vluchten werkt de TU Delft met KLM en Airbus aan een revolutionair ontwerp: de Flying V. In dit vliegtuigconcept zijn onderdelen weggelaten die niet bijdragen aan lift, de opwaartse kracht die vliegen mogelijk maakt. Wat overblijft zijn twee vleugels, aan elkaar bevestigd in de vorm van een V. “Vergeleken met een klassiek toestel zou de Flying V vijftien tot twintig procent ►

zuiniger moeten kunnen vliegen,” becijfert Leo Veldhuis, hoogleraar Flight Performance and Propulsion aan de TU Delft.

Zitten of slapen

De Flying V, die vanaf 2040 moet vliegen, oogt futuristisch, zowel vanbinnen als vanbuiten. Dat heeft te maken met de wensen van passagiers. Uit onderzoek blijkt dat zeventig procent van de passagiers blij wordt van privacy en de mogelijkheid om te kunnen slapen tijdens de vlucht. Bijna dertig procent van de mensen reist in een groep en wil graag bij elkaar zitten. Beide wensen komen samen in een conceptconfiguratie van het interieur. In de luxeversie zitten aan de voorkant van de vleugel ramen en rijen stoelen. Misschien her en der gegroepeerd rond een grote tafel. De achterkant heeft geen ramen, maar bedden, driehoog boven elkaar. Tijdens de vlucht kunnen mensen wisselen van plek: eerst een paar uur zitten, daarna liggen. Of andersom. De bedden zijn slim ontworpen. Bij het opstijgen en landen zitten passagiers aan het voeteneind, met een gordel om.

Vaarwel brandstoftank

Op de korte afstand zijn alle ogen gericht op vliegtuigen met een hybridevoortstuwing: de combinatie tussen propeller- of

turbofan-motoren met een elektromotor. Commerciële concepten worden nu ontworpen, zoals de Zunum Aero, een project gesteund door Boeing, JetBlue en Siemens. Dit twaalfpersoonshybride vliegtuig moet zijn eerste testvlucht maken in 2020. Twee jaar later hoopt Airbus te vliegen met een testvliegtuig binnen het E-Fan X-project, waarbij de hybride technologie wordt uitgeprobeerd. Maar de heilige graal blijft volledig elektrisch vliegen. Veldhuis: “Er moet nog een flinke stap worden gezet wat betreft de vermogensdichtheid van batterijen, maar verder in de toekomst kan vliegen met puur elektrische voortstuwing een optie zijn.”

Vliegen op een ander niveau

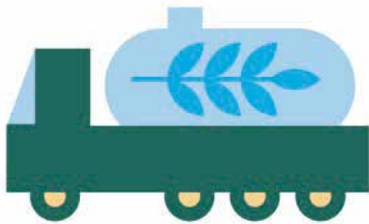
Naast revolutionair nieuwe vliegtuigontwerpen zijn er meer manieren om de luchtvaart in de toekomst duurzamer te maken, zegt Jacco Hoekstra, hoogleraar Air Traffic Management aan de TU Delft. Een deel van de oplossing is: veranderen waar we vliegen. “Op dit moment bereiken we de grenzen van de capaciteit van het luchtruim. Niet omdat er te weinig lucht is, maar door de regels die zijn afgesproken. Om de lucht maximaal te kunnen benutten, gaan we het luchtruim de komende tijd opnieuw indelen.” De volgende stap is automatisering en decentralisatie. Hoekstra maakt

een vergelijking met de ringweg van een grote stad. Elk uur voegen tienduizenden auto’s in en uit op die ringweg. Elke individuele bestuurder kijkt goed naar wat het andere verkeer doet. Door te anticiperen op snelheid en richting, krijg je een efficiënte verkeersstroom. “Stel je voor dat je vier verkeersleiders verantwoordelijk maakt voor hoe hard elke auto mag rijden en wanneer hij precies van baan mag wisselen. Met tientallen auto’s lukt dat nog, met duizenden niet. Toch is het vliegverkeer op dit moment zo geregeld.” In de toekomst gaan vliegtuigen zich meer gedragen als die auto’s op de ringweg, denkt Hoekstra. Computersystemen berekenen voor elk vliegtuig continu de optimale route op basis van satellietnavigatie. En niet de verkeerstoren stuurt de vliegtuigen aan, maar elk vliegtuig stuurt zichzelf aan op basis van de laatste informatie over het verkeer om zich heen. Deze geautomatiseerde, decentrale manier van vliegen leidt tot efficiëntere routes en dus minder uitstoot van CO2. Helemaal als elke vlucht wordt afgesloten met een glijvlucht: “Een groot passagiersvliegtuig gedraagt zich daarbij een beetje als een zweefvliegtuig. Het heeft geen motorvermogen nodig om te landen. Dat scheelt enorm veel brandstof,” legt Hoekstra uit.

Stressvrij aankomen

En de aankomst, is die ook anders in de toekomst? Terug naar de incheckprocedure. Als overheden samenwerken met een systeem gebaseerd op biometrische gegevens, dan is iedere passagier al bij vertrek door de douane gegaan. De passagier van de toekomst landt in New York tussen de binnenlandse vluchten en loopt zo het vliegveld af, met kaartjes voor het Guggenheim en een restaurantreservering die via wifi aan boord zijn geboekt. Een reis vrij van stress en ergernissen, vol gemak én duurzamer dan vandaag – dat is de vlucht van de toekomst. ■

“Het is nog een flinke stap, maar verder in de toekomst wordt vliegen met puur elektrische voortstuwing misschien een optie”

UIT EEN SPROOKJE

Furore, een van de vele beeldschone klifdorpen aan de Amalfi-kust in het zuidwesten van Italië, heeft een strand dat verborgen ligt in een fjord. Een dertig meter hoge brug verbindt twee kalkstenen kliffen boven de prachtige azuurblauwe baai. Het is er niet alleen fijn zwemmen en zonnebaden, gasten kunnen hier ook een visje eten en genieten van het sensationele uitzicht. Tip: in september komen kunstenaars uit de hele wereld naar Furore, ‘het beschilderde dorp’, om muurschilderingen te maken op de huizen.

Nu naar Napels ✈

- Vanaf 7.500 Miles. KLM vliegt 3 keer per week naar Napels. Vluchtduur 2 uur en 30 minuten.
- De afstand van de luchthaven naar Furore is 56 kilometer.
- Er rijdt regelmatig een bus naar de Amalfi-kust (reistijd 60-90 min).
- Voor een taxi betaalt u tussen € 35-50.

LODDER[®]
KEUKENS

KLM for you

Het laatste KLM-nieuws **73** Behind the scenes **76**
KLM-partnernieuws **78** Uit onze shop: reistrolley van Princess Traveller **79**
De leukste plekken op Schiphol **80** Fly Responsibly **82** Flying Blue **84**

Met KLM ligt de wereld aan je voeten

Hardlopen is leuk, gezond en een uitstekende manier om de wereld te ontdekken. Wij vliegen je comfortabel en rechtstreeks naar de mooiste bestemmingen. Vanaf daar is het aan jou om je ontdekkingsreis te vervolgen. Met een paar hardloopschoenen in je koffer zijn de mogelijkheden onbegrensd. Daarom is KLM supporter van running en trotse sponsor van de Curaçao Marathon, die wordt gelopen op 24 november 2019. Meedoen? Ga voor meer informatie en inschrijven naar klm.nl/running

 Fly Responsibly

Nieuwe KLM-bestemming

Prachtig Guanacaste-Liberia in Costa Rica

KLM heeft er vanaf dit winterseizoen een nieuwe bestemming bij. Vanaf 29 oktober gaat er drie keer per week een vlucht tussen Amsterdam, San José en Guanacaste-Liberia (LIR), een regio aan de Pacifische kust van Costa Rica. De vluchten worden uitgevoerd met een Boeing 787-9. Het is mogelijk om op hetzelfde ticket een heenreis naar San José te combineren met een terugreis vanaf Guanacaste-Liberia. "Guanacaste is de op een na grootste regio van Costa Rica. De streek staat bekend om zijn prachtige natuur, wat het tot een unieke vakantiebestemming maakt in combinatie met San José. Dit alles maakt Guanacaste-Liberia een waardevolle toevoeging aan ons netwerk," aldus Pieter Elbers (CEO KLM). klm.com

KLM vliegt
rechtstreeks
naar meer dan
160 bestemmingen
met een moderne
vloot van meer dan
214 vliegtuigen

Samenwerking Heineken

COLLECTOR'S ITEM

Speciaal voor de honderdste verjaardag van KLM heeft Heineken een bijzonder bierblikje uitgebracht met een feestelijk design waarin het KLM 100 jaar-logo is verwerkt. Een mooi voorbeeld van een unieke samenwerking tussen twee grote merken. Op 29 juni, precies honderd dagen voor de verjaardag van KLM, werden de blikjes geladen

op de eerste vlucht van de nieuwe Boeing 787-10 Dreamliner die werd binnengehaald op Schiphol. De blikjes zijn een vast onderdeel van het dranken-assortiment aan boord van KLM. Een echt collector's item en tot en met december 2019 (met een uitloop in 2020) verkrijgbaar op alle KLM-vluchten in alle klassen. klm.com

Nieuwste Dreamliner

Warm welkom voor de eerste Boeing 787-10

Afgelopen zomer voegde KLM een nieuw type Dreamliner toe aan haar vloot. De Boeing 787-10 heeft een doordacht design met veel aandacht voor ruimte en comfort. De lichtgewicht materialen en efficiëntere motoren dragen bij aan een lager brandstofgebruik, minder CO₂-uitstoot en minder omgevingsgeluid. Hiermee zet KLM een belangrijke stap naar

een duurzamere vloot. De allereerste Boeing 787-10 werd op 29 juni 2019 feestelijk binnengehaald op Schiphol, precies honderd dagen voor de verjaardag van KLM. Het eerste toestel draagt de naam 'Oranjebloesem' en het 'KLM 100'-logo. Met deze nieuwe generatie vliegtuigen wil KLM de standaard zetten voor de luchtvaart van morgen. klm100.nl

Podcast

VERHAAL OVER DE EERSTE KLM-VLUCHT

Op 17 mei 1920 werd geschiedenis geschreven. KLM voerde toen voor de allereerste keer in haar geschiedenis een vlucht uit. De reis van Londen naar Amsterdam is van minuut tot minuut gereconstrueerd voor *The Journey*. In deze KLM-podcast vertellen mensen over de reis die alles veranderde. Ter ere van de honderdste verjaardag van KLM gaat het deze keer over de reis die voor KLM alles veranderde: die ene vlucht die het begin markeerde van het wereldwijde KLM-netwerk van vandaag. De podcast is gratis te beluisteren. podcast.klm.com

KLM Bus

100 PROCENT BIOBRANDSTOF

Voortaan rijden alle KLM Bussen op duurzame brandstof van GoodFuels. Deze biobrandstof is geproduceerd uit grondstoffen die als afval of residu zijn gemarkeerd en voldoet aan de hoogste duurzaamheidseisen. Wilt u weten wat KLM nog meer doet op het gebied van duurzaamheid? Ga naar: klm.nl/flyresponsibly

Anytime for You

ON DEMAND DINEREN

Om ook op grote hoogte aan individuele wensen van haar passagiers tegemoet te komen, biedt KLM (kosteloos) 'Anytime for You' op geselecteerde vluchten.

Deze culinaire ervaring biedt de World Business Class-passagiers gedurende de hele vlucht de mogelijkheid om fantastisch te dineren. Op alle 'Anytime for You'-dagvluchten vanuit Amsterdam serveert de crew het reguliere driegangen-businessclassmenu. Vervolgens wordt een *on demand*-menu uitgedeeld. Dit extra menu bestaat uit vijf verschillende gerechten, waaronder gezonde keuzes, lokale specialiteiten, een vegetarische optie en zoete lekkernijen. De maaltijden van het driegangenmenu zijn op vluchten vanuit Amsterdam ontworpen door Jonnie Boer, een van Nederlands beroemdste

chef-koks met drie Michelin-sterren op zijn naam. Ze worden altijd vers en op fris, wit linnengoed gepresenteerd en begeleid door bijpassende wijnen. Passagiers mogen gedurende de hele vlucht van het *on demand*-menu bestellen – elk gerecht, op elk moment, zo vaak als ze willen. Op de 'Anytime for You'-nachtvluchten eindigt de vlucht met een prachtig ontbijt. Met de extra zorg en aandacht van het cabine-personeel is vliegen in World Business Class een onvergetelijke ervaring. Op de website ziet u precies wanneer deze service beschikbaar is. klm.com > **Bereid uw reis voor > Dineren**

In de
vrachtruimte
van een
Boeing 747
passen wel
twintig
paarden

KLM Bus

Nieuwe routes KLM Bus

De dienstregeling van de KLM Bus is sinds 1 juli gewijzigd. Zo rijden er nu vaker bussen tussen Enschede (QYE), Hengelo (QYH), Apeldoorn (QYP) en Schiphol. De opstappunten Rhenen (QPT) en Veenendaal (QVX) zijn komen te vervallen. klm.nl/klmbus

Samenwerking Rijksmuseum

Schilderachtige wijnen

In 2019 viert KLM haar honderdste verjaardag en eert het Rijksmuseum de 350ste sterfdag van Rembrandt van Rijn tijdens het Jaar van Rembrandt. Deze twee mijlpalen vierten de merken samen met het uitbrengen van vijf unieke wijnen. Op ieder wijnetiket is een detail van de Nachtwacht, Rembrandts meesterwerk uit 1642, afgebeeld. In september en oktober 2019 worden deze speciaal geselecteerde wijnen exclusief geschonken in World Business Class. Vanwege het honderdjarig bestaan geeft KLM een wijnpakket weg (zie pag. 46). nieuws.klm.com

AIRFRANCEKLM
GROUP

Maak je wereld groter

Waar je in je leven ook heen wilt, we gaan er samen naartoe. Of je nu de liefde van je leven gaat ontmoeten in Zuid-Amerika, de grote baas wordt in New York of naar jezelf op zoek gaat in Azië. Met rechtstreekse vluchten naar meer dan 160 bestemmingen ligt de wereld aan je voeten.

Boek je volgende vlucht op klm.nl

“Mijn leven is verrijkt sinds ik als stewardess werk. Het heeft me meer mensenkennis opgeleverd”

“Toen ik Floor honderden passagiers in het Spaans hoorde toespreken, barstte ik bijna uit elkaar van trots”

“We vragen vaak vluchten samen aan”

Als meisje keek stewardess Floor van Selms (25) vol bewondering naar het blauwe uniform van haar vliegende moeder, Ellen van Selms-Scheefhals (61). Nu staan ze regelmatig samen in de cabine.

TEKST JOANNE WIENEN FOTOGRAFIE NATASCHA LIBBERT

Ellen: “Als stewardess ben je meer dan een gastvrouw in de lucht. Je bent, samen met een klein clubje collega’s, verantwoordelijk voor drie- tot vierhonderd passagiers. Onder cabinepersoneel heerst daardoor snel een gevoel van saamhorigheid. Dat vind ik een van de meest bijzondere aspecten van dit werk. Hoe je met mensen die je vaak pas vlak voor vertrek ontmoet, toch zo snel een hecht team kunt vormen.

Ik ben opgeleid tot gespecialiseerd verpleegkundige, maar besloot naast mijn werk in het ziekenhuis parttime te gaan vliegen. Ik zie veel overeenkomsten. In beide beroepen draait het om dienstbaarheid, ongeacht de persoon of situatie. Het voelt goed om echt iets voor iemand te kunnen betekenen.

Soms kan een vlucht heel emotioneel zijn. Ik zal nooit vergeten hoe we twaalf echtparen aan boord hadden die na jaren procederen eindelijk hun adoptiekind uit China mee naar huis mochten nemen. De liefdevolle manier waarop zij naar hun baby keken, raakte mij enorm. Ook ben ik weleens gevraagd met een vliegtuig vol sporters met een verstandelijke beperking naar de Special Olympics in Los Angeles te vliegen. Zulke momenten blijven je extra bij.

Ik heb vier dochters. Toen ze jong waren, vloog ik voornamelijk in de weekenden wanneer mijn man er voor ze kon zijn. Een vlucht was toen ook een soort uitje. Het ene moment liep ik langs de Taj Mahal in Delhi; de volgende dag stond ik weer op het schoolplein. In de 36 jaar dat ik vlieg, ben ik nog nooit met tegenzin naar mijn werk gegaan. Datzelfde plezier zie ik nu ook bij Floor. Ik ben trots op haar, omdat ze haar hart heeft gevolgd en werk doet dat echt bij haar past. We vragen regelmatig samen vluchten aan. Het is heel speciaal om samen met mijn dochter te werken. Laatst vroeg de purser haar op een vlucht naar Buenos Aires om de omroep teksten over te nemen, omdat Floor goed Spaans spreekt. Toen ik haar honderden passagiers zag toespreken in een andere taal barstte ik bijna uit elkaar van trots.”

Floor: “Ik zie mijn moeder nog zó de tuin in lopen in haar blauwe uniform na een werkreis, altijd met een grote lach op haar gezicht. Als klein meisje vond ik het eindeloos interessant. Ik wilde ook een baan waar ik zo veel plezier uit zou halen, besloot ik toen. Daarom ging ik na mijn opleiding aan de Hogere Hotelschool vliegen als stewardess.

Toen ik begon, werd ik overstelpt met adviezen. Welke schoonheidsproducten mijn huid soepel houden in de lucht, bijvoorbeeld. Of in welke trolley de meeste bagage past. Maar de belangrijkste les kreeg ik van mijn moeder: het werk beperkt zich niet tot de uren aan boord. Ze drukte me op het hart om de dag na een intercontinentale vlucht ook als werk te zien, en die niet vol te proppen met allerlei verplichtingen. Rust pakken is essentieel, net als studeren voor de jaarlijkse toets over vliegveiligheid aan boord.

Mijn leven is verrijkt sinds ik als stewardess werk. Ik kom in contact met andere culturen en ontmoet zo veel bijzondere mensen. Het heeft me ook meer mensenkennis opgeleverd. Als een passagier om een emotionele of droevige reden reist, zie ik dat meteen. Dan maak ik een praatje, zodat ze hun verhaal even kwijt kunnen. Of ik schrijf een paar bemoedigende woorden op een ansichtkaart die wij standaard bij ons hebben tijdens een vlucht. Als cabin crew is het mogelijk om speciale vluchtverzoeken in te dienen. Zo zijn er vluchten waarop de hele crew een medische achtergrond heeft, of waarop iedereen rechten heeft gestudeerd. Zelf vraag ik graag vluchten aan met collega’s die ik ken van de opleiding, en met mijn moeder natuurlijk. Aan boord moet ik opletten dat ik niet uit automatisme zeg: ‘Mam, mag ik van jou een cola?’ Al vinden passagiers het vaak juist grappig als ze ontdekken dat we moeder en dochter zijn. Een vlucht samen is werk, maar ook qualitytime. Tijdens een 24 uurstop in New York hebben we samen gejetskied over de Hudson. Hoeveel moeders en dochters zien nu zo veel van de wereld samen?”

Sinds maart biedt Air France gedurende het zomerseizoen vluchten aan naar Belgrado (Servië) en Tbilisi (Georgië). Vanaf luchthaven Charles de Gaulle in Parijs vertrekt dagelijks een vlucht naar Belgrado, de levendige Servische hoofdstad. Reizigers naar Tbilisi kunnen tweemaal per week – op woensdag en zondag – aan boord stappen van de Airbus A320. De vluchten zijn toegevoegd aan de wekelijkse vluchten die Air France, in samenwerking met haar partners Air Serbia en Georgian Airways, al aanbood. airfrance.nl

Tien jaar geleden ondertekende Air France-KLM een samenwerkings-overeenkomst met Delta Air Lines

Air France

Geef de hele wereld cadeau

Op zoek naar een bijzonder cadeau? Verras vrienden of familie met een Air France-cadeaubon. Dit cadeau is perfect voor bijzondere gelegenheden en ook geschikt als groepscadeau. Het werkt zo: open een rekening op de site van Air France en stort er een bedrag op. Het totaalbedrag wordt automatisch omgezet in een cadeaubon. Deze kan worden ingewisseld voor reizen naar meer dan tweehonderd bestemmingen van Air France en partners. Of gebruik de bon voor het à-la-cartemenu of extra bagage. paperplane.airfrance.com

Delta Air Lines

Duurzaam Delta

Delta Air Lines heeft zich tot doel gesteld zo veel mogelijk wegwerp-plastic te verbannen aan boord en uit de Sky Clubs. Het nieuwe, milieuvriendelijke beleid vervangt onder meer plastic rietjes, borden en bestek door duurzame alternatieven, gemaakt van bamboe en andere composteerbare materialen. Zo hoopt de luchtvaartmaatschappij haar plastic afval met 136.000 kilo, oftewel zo'n twee Boeing 757-vliegtuigen, per jaar te reduceren. delta.com

SkyTeam

GLOBETROTTERS OPGELET

Meer beenruimte op een lange vlucht, of gewoon zin in wat extra luxe? Dankzij de flexibele *buy-up*-optie van SkyTeam is het mogelijk om – bij het boeken van een Round the World-ticket – zelf upgrades toe te voegen. Van Economy naar Premium Economy, of van Business Class naar First, bijvoorbeeld. Nog niet helemaal voor ogen waar de reis naartoe gaat? Kies dan voor een van de vijftien Round the World-themareizen, zoals Wereldwonderen.

Zo werkt het:

1. Plan uw reis in het Round the World-boekings-portaal door – uit 1150 beschikbare bestemmingen – twee tot vijftien stops te selecteren.
2. Per vlucht geeft een pictogram weer welke upgrades beschikbaar zijn, inclusief prijsinformatie.
3. Klik op de gewenste upgrade per vlucht.
4. *Buy-ups* (oftewel upgrades) zijn ook na aankoop van het ticket nog te boeken, via 'beheer mijn boeking'.

skyteam.com/nl

LIMITED EDITION

KLM en Princess Traveller hebben samen de **unieke Centennial Edition-reistrolley** ontwikkeld. Deze lichtgewicht trolley heeft een uitneembare oplader, een geïntegreerde reisdocumentenhouder onder het handvat én is geschikt als handbagage.

KLM 100 jaar-aanbieding!

Van 45.000 miles voor
32.142 MILES

Met gratis stijlvol metalen custommade naamlabel met KLM-logo. Exclusief voor KLM zijn er slechts 600 reistrolleys geproduceerd, dus wees er snel bij! Afmetingen: 55 x 35 x 23 cm (hxbxd) • gewicht: 3 kg • volume: 36 l • materiaal: ABS/PC store.flyingblue.com

KLM-personeel tipt

SCHIPHOL TOPPERS

Nog even oer-Hollandse haring kopen voor een vlucht? In alle rust mediteren of een paar yogaoefeningen doen? Het kan op Schiphol. KLM-Shiftleader Jeffrey Liong a Kong tipt zijn favoriete adresjes op de luchthaven.

TEKST CHARLOTTE LATTEN FOTOGRAFIE ESTER GEBUIS

“Als ik in uniform loop, word
ik vaak aangesproken
door passagiers met vragen”

Tribune Bar

“Ik ben een enorme sportfan en in deze gezellige bar op de B-pier worden op een groot scherm de hele dag bekende sportevenementen van over de hele wereld uitgezonden.”

Café Coco

“In dit stijlvolle café, gevestigd in Lounge 2, draait het om chocola – of het nou bonbons of taartjes zijn. Ik schuif graag aan voor een warme chocolmel met iets lekkers erbij.”

Internet Centre

“Als ik in uniform op Schiphol loop, spreken passagiers die ergens naar op zoek zijn mij vaak aan. Mensen die even rustig willen werken, verwijs ik naar een Internet Centre.”

Planes@Plaza

“In deze winkel op Schiphol Plaza kun je goed terecht voor leuke cadeautjes. Ze hebben er van alles. Onlangs heb ik hier voor een kraambezoek nog een mobiel met allemaal kleine vliegtuigjes gekocht.”

Museumshop

“Allerlei hebbedingen geïnspireerd op onze beroemde Nederlandse musea shop je in deze winkel op Holland Boulevard. Er hangt ook een verzameling originele stukken uit het Rijksmuseum.”

Moods

“Voor mijn werk loop ik wat af. Deze plek op de F-pier is nog niet zo lang open en een fijne locatie om even uit te blazen met een gezond watertje of een lekkere lunch.”

Stiltecentrum

“Een bijzondere plek: hier komen volgers van welke religie dan ook om te bidden, maar je mag er ook mediteren of je matje uitrollen voor wat yoga.”

FineFood

“Ieder jaar bezoek ik mijn vader in Suriname. Voor de vlucht haal ik altijd in een van deze winkels, in Lounge 1, 2 of 3, echte Nederlandse haring voor hem. Hij is er dol op.”

Kleine stapjes, groot effect DUURZAAM OP WEG

We vliegen meer dan ooit, dus laten we samen zoeken naar manieren om de luchtvaart zo duurzaam mogelijk te maken. Met de introductie van 'Fly Responsibly' wil KLM de wereld bewustmaken van onze gedeelde verantwoordelijkheid.

Als pionier met honderd jaar ervaring in de luchtvaart, heeft KLM van dichtbij ervaren hoe vliegen de wereld veranderd heeft. De wereld ontdekken en nieuwe culturen verkennen is vandaag de dag eenvoudiger dan ooit. Tegelijkertijd realiseren we ons dat we – samen met alle spelers in de luchtvaart – een gedeelde verantwoordelijkheid hebben om de industrie duurzamer te maken.

Vooruitkijken

Toen KLM in 1919 haar luchtvaart-avontuur startte, was vrijwel niemand zich bewust van de impact die vliegen zou hebben op het milieu. Nu we dat wel weten, is het zaak om vooruit te kijken naar de volgende honderd jaar, en dat met hetzelfde optimisme en enthousiasme als in die beginjaren. KLM werkt hard aan verbetering van de bedrijfsvoering. Zo is duurzaamheid de afgelopen twaalf jaar actief geïntegreerd in de hele organisatie. Er is geïnvesteerd in duurzame kerosine, vliegroutes zijn geoptimaliseerd, de hoeveelheid afval is verminderd en de toestellen zijn lichter. Zo zoekt KLM voortdurend naar manieren om de CO₂-uitstoot te verminderen en de negatieve impact op het milieu zo veel mogelijk te beperken. Dat KLM al twaalf jaar boven aan de Dow Jones Sustainability Index voor

luchtvaartmaatschappijen staat, is een bewijs van die constante innovatie. Maar we moeten nog meer doen. En dat kunnen we niet alleen.

Kennis delen

KLM doet er alles aan om een bijdrage te leveren, maar een duurzamere luchtvaart is een gedeelde verantwoordelijkheid. Daarom hebben wij andere spelers opgeroepen gezamenlijk een vuist te maken. Zo werken we samen met partners zoals Boeing en Rolls-Royce op het gebied van motoren. Ook delen wij onze kennis over het optimaliseren van vliegroutes met andere luchtvaartmaatschappijen. We zien dergelijke innovaties niet als concurrentievoordeel, want in een gezamenlijke inspanning voor een duurzamere toekomst in de luchtvaart gaat het niet om winnaars en verliezers. Iedereen heeft immers baat bij duurzame ontwikkelingen. KLM wil ook de consument inspireren verantwoordelijkheid te nemen. Lichter reizen, met alleen handbagage, is bijvoorbeeld een kleine stap met grote impact. Een lichter vliegtuig betekent namelijk minder CO₂-uitstoot.

Nieuwe vliegtuigbrandstof

Op de nieuwe Fly Responsibly-website kunnen consumenten tips en adviezen vinden om duurzamer te vliegen, zoals informatie over het CO₂-compensatieprogramma van KLM. Ook geeft de site een beter inzicht in de inspanningen van KLM en in de nieuwste duurzame ontwikkelingen. Zo is het gebruik van duurzame kerosine op dit moment de meest impactvolle verbetering voor het milieu. Dit vermindert de CO₂-uitstoot voor elke vlucht tot 85 procent. In 2009 begon KLM met het ontwikkelen van duurzame kerosine en in 2011 maakten we hier de eerste vlucht mee. Vandaag gebruiken we al 57 keer meer duurzame vliegtuigbrandstof dan in 2011, maar er wordt nog veel minder duurzame kerosine geproduceerd dan nodig is. Daarom

heeft KLM, samen met partner SkyNRG, de eerste duurzame brandstoffabriek van Nederland geopend. Die fabriek draait op regionale biologische afvalstromen zoals gebruikte kookolie en restanten uit industriële processen in de Benelux. Het doel is om op de lange termijn honderd procent duurzame kerosine te gebruiken.

KLM zoekt voortdurend naar manieren om de negatieve impact op het milieu te verminderen

Slimme invoer

Een andere grote ontwikkeling is de samenwerking met de Technische Universiteit Delft, om een nieuw, duurzamer vliegtuig te creëren: de Flying-V. In dit nieuwe V-vormige ontwerp worden de passagierscabine, het laadruim en de brandstoftanks in de vleugels geïntegreerd. Bovendien verbruikt dit vliegtuig dankzij de verbeterde aerodynamische vorm en het lagere gewicht twintig procent minder brandstof dan de Airbus A350, nu het meest geavanceerde vliegtuig. Om een duurzame luchtvaartindustrie te realiseren is samenwerken met andere industrieën en diverse wetenschappers essentieel. Net als het delen van kennis en informatie met consumenten en andere luchtvaartmaatschappijen. ■

Met Fly Responsibly neemt KLM het initiatief voor verantwoord vliegen en een duurzamere luchtvaart. Ontdek wat wij samen kunnen doen op klm.nl/flyresponsibly.

KLM Crown Lounge
**CULINAIR GENIETEN
MET MILES**

Bij restaurant Blue in de KLM Crown Lounge op Schiphol kunt u binnenkort uw Miles besteden. Het is ook mogelijk een gedeelte van het totale bedrag in Miles te voldoen.

Op Schiphol is in de vernieuwde KLM non-Schengen Crown Lounge onlangs restaurant Blue geopend. Topchef Joris Bijdendijk, bekend van het met een Michelinster bekroonde restaurant RIJKS® in Amsterdam, zwaait hier de culinaire scepter. De sensationele smaakbeleving in combinatie met het magische uitzicht van opstijgende vliegtuigen maken een bezoek aan Blue tot een unieke ervaring. Van ontbijt tot diner: reizigers zijn er op ieder moment van de dag welkom. flyingblue.com

Gespaarde Miles kunnen ook besteed worden aan ervaringen - van een cocktailworkshop tot surflessen

store.flyingblue.com

Flying Blue Store

Verjaardagskorting op topmerken

De honderste verjaardag van KLM wordt goed gevierd. In de Flying Blue Store vindt u komende tijd mooie aanbiedingen van een aantal topmerken, zoals Fatboy, SMEG, Sony, Rituals en Moët & Chandon. Om u nog beter van dienst te kunnen zijn, krijgt de Flying Blue Store binnenkort een nieuw en moderner jasje met verbeterde zoekfuncties en navigatie. Bezoek de Flying Blue Store en spendeer uw Miles. store.flyingblue.com

Samenwerking Princess Traveller

UNIEKE REISTROLLEY

Een unieke samenwerking in een uniek jaar. Om de honderdste verjaardag van KLM te vieren, hebben Princess Traveller en KLM de handen ineengeslagen en samen in een beperkte oplage de Centennial Edition-reistrolley ontwikkeld. Een bijzondere, lichtgewicht trolley in een uniek KLM-design, die een aanwinst is voor iedere reisuitrusting. Princess Traveller is een Nederlands familiebedrijf dat een breed assortiment reisartikelen levert en betaalbare luxe, kwaliteit, betrouwbaarheid en product-innovatie hoog in het vaandel heeft staan. Het bedrijf werd in 2011 opgericht door Tim en

Florentine Ouborg en is inmiddels uitgegroeid tot een succesvolle, internationale onderneming. De limited Centennial Edition-reistrolley is verkrijgbaar via de Flying Blue Store. Kijk op pagina 79 voor de speciale KLM 100 jaar aanbieding. store.flyingblue.com

Bluebiz

In een nieuw jasje

Bluebiz – het zakelijke loyaliteitsprogramma van KLM en Air France – is vernieuwd. De nieuwe website heeft een frisse huisstijl gekregen met een toegankelijk en overzichtelijk design en het spaarprogramma is vereenvoudigd. De aangepaste spaarformule is transparant: één blue credit is één euro waard. Daarnaast bepaalt de prijs van het vliegticket nu hoeveel blue credits u spaart. Verder spaart u nog steeds Miles en blue credits op hetzelfde ticket, en profiteert u onveranderlijk van gratis vluchten, upgrades en vlucht-gerelateerde diensten in ruil voor blue credits.

bluebiz.com

Samengesteld voor Flying Dutchman-lezers

DREAM TRIPS

Deze aanbiedingen zijn speciaal voor lezers van Flying Dutchman samengesteld door verschillende reisaanbieders. Elke reis heeft een KLM-vlucht als startpunt van een gegarandeerd onvergetelijke droomreis.

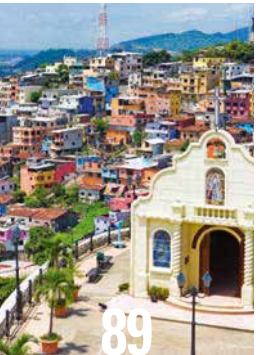
86

MAGISCH PERU

88

CHARMANTE CYCLADEN

89

KLEURRIJK ECUADOR

90

TREK DOOR DE ARGENTIJNSE PUNA

92

FAMILIEVRIENDELIJK THAILAND

93

NOORS WINTERSPROOKJE

94

NIEUW-ZEELAND EN DE PACIFIC

96

RONDREIS PATAGONIË

97

FOTOGRAFIEREIS TANZANIA

98

CARIBISCHE SFEER IN BELIZE

Meer weten?

Zo vraagt u vrijblijvend informatie aan over een of meerdere van deze reisaanbiedingen:

- Vul de antwoordkaart in (achter in dit magazine).
- Of ga naar klm.com/dreamtrips en vul het contactformulier in.

Binnen 14 dagen ontvangt u een reactie.

MAGISCH EN VEELZIJDIG PERU

Machu Picchu.

Welkom in Peru! Maak kennis met de vriendelijke bevolking en ontdek de hoge toppen van de Andes, de koloniale steden, kleurrijke markten, prachtige natuur en de bijzondere Incacultuur.

Het langgerekte Peru, dat grenst aan Bolivia, Ecuador, Colombia, Chili en Brazilië heeft vele gezichten. Het ruige Andesgebergte, de jungle, de woestijn, levendige steden én een lange kustlijn aan de Stille Oceaan maken Peru de ideale vakantiebestemming. Ontdek de natuur en cultuur van dit bijzondere Latijns-Amerikaanse land met Djoser Family samen met uw kinderen.

Stad en woestijn

De reis start in de levendige hoofdstad Lima, waar u volop mooie kerken en pittoreske pleintjes treft. De volgende stop is Huacachina: dit beroemde,

kleine dorpje ligt aan een schitterende oase midden in de woestijn. Maak hier een wandeling door de zandduinen, of roetsj er met een board vanaf. Ten zuiden van Huacachina ligt Nazca, dat bekendstaat om de mysterieuze tekeningen van woestijnzand.

Logeren bij locals

Vanuit de koloniale stad Arequipa reist u dieper het binnenland in – het domein van de hoge Andes, waar u zich vergaapt aan fantastische vergezichten. Op naar een van de hoogstegelegene meren ter wereld: het Titicacameer. De inheemse bevolking is bijzonder trouw

aan haar tradities, die sinds de Inca's weinig zijn veranderd. U logeert bij de locals in knusse 'homestays' – een unieke en authentieke reiservaring.

De magie van Machu Picchu

Een reis door Peru is niet compleet zonder een bezoek aan Machu Picchu. Niets kan op tegen het betoverende uitzicht vanuit deze verlaten Incastad. Echte sportievelingen kunnen kiezen voor een vierdaagse trektocht: de Inca Trail. Deze wandeling is minstens zo mooi als de treinrit vanuit de keizerlijke stad Cusco, die u met een comfortabele rit naar Machu Picchu brengt.

Ontdek de wereld met uw kinderen

Op reis met Djoser Family combineert u het beste van twee werelden: het gemak van een groepsreis en de ruimte om samen op eigen houtje de cultuur en natuur van het land te ontdekken. Met extra aandacht voor jonge reizigers, uitstekend vervoer, verblijf en ervaren, enthousiaste reisbegeleiding. Vraag vrijblijvend de brochure aan op djoser.nl/meer-weten/brochures.

Meer informatie? Kruis op de antwoordkaart (achterin) hokje 1 aan of ga naar klm.com/dreamtrips

REISAANBIEDING 21-daagse familiereis Peru vanaf € 2.895 p.p.

Vertrekdata

- 11 juli 2020
- 18 juli 2020
- 22 juli 2020
- 25 juli 2020
- 29 juli 2020
- 3 augustus 2020

Hoogtepunten

- Zandduinen van Huacachina.
- 2-daags verblijf in de omgeving van Machu Picchu.
- 2-daagse tocht over het Titicacameer.
- Heilige Vallei, Uroseilanden en Paracas Nationaal Park.
- Wandeling naar de mysterieuze Nazcalijnen.

Inclusief

- Rechtstreekse retourvlucht met KLM.
- Nederlandse reisbegeleiding.
- Vervoer per eigen bus (dus geen lokaal vervoer).
- Overnachtingen in sfeervolle hotels, inclusief ontbijt.
- Overnachting bij locals op Amantani in het Titicacameer.
- Alle maaltijden op Amantani inbegrepen.
- Excursies.
- Treinreis van Urubamba naar Aguas Calientes.
- Bezoek Machu Picchu o.b.v. een lokale gids, exclusief entree.

Meer informatie

Djoser
Breestraat 125
2311 CM Leiden
Tel. 071 512 64 00
informatie@djoserfamily.nl
djoserfamily.nl

Lima – Plaza de Armas.

Het Titicacameer.

Bij woestijndorp Huacachina.

Incatrail richting Machu Picchu.

Het 51 meter lange jacht Galileo.

REISAANBIEDING

8-daagse cruise de Cycladen € 2.365 p.p.

De reis in het kort

- Dag 1:** Amsterdam – Athene.
Dag 1: Varen naar Poros.
Dag 2: Varen naar Folegandros.
Dag 3: Varen naar Paros.
Dag 4: Varen naar Santorini.
Dag 5: Varen naar Mykonos.
Dag 6: Varen naar Syros.
Dag 7: Varen naar Athene.
Dag 8: Athene – Amsterdam.

Inbegrepen in de prijs

Retourvliegreis met KLM, privétransfer van en naar de luchthaven, hut naar keuze, ontbijt, lunch en diner, snorkel- en visuitrusting (indien voorradig).

Niet inbegrepen in de prijs

Calamiteitenfonds € 2,50, reserveringskosten € 35, havengelden van ca. € 270 per persoon, excursies, drankjes en versnaperingen (buiten de maaltijden om), persoonlijke uitgaven, ruimbagage vliegreis.

De cruise is uitstekend af te wisselen met een rondreis op het vasteland of een verblijf op een van de nabijgelegen eilanden. Wij verzorgen graag een rondreis op maat.

Meer informatie

Polyplan Reizen
Aalsmeerderdijk 66
1438 AT Oude Meer/Schiphol-Rijk
Tel. 020 657 56 57
info@polyplan.nl
polyplan.nl

CHARMANTE CYCLADEN

Karakteristiek, schilderachtig en zonovergoten: de Griekse eilandengroep de Cycladen siert de Egeïsche Zee.

In samenwerking met een van 's werelds beste privéjachtcruises, Variety Cruises, biedt Polyplan een aantal ongeëvenaarde boetiekcruises aan.

Op en top Grieks

De Cycladen zijn nóg mooier vanaf het water. Ga aan boord van een klassiek, intiem schip en laat u acht dagen lang – in stijl – rondvaren langs de meest sprookjesachtige eilandengroep van Griekenland. Karakteristiek voor de Cycladeneilanden zijn de helderwitte huisjes met blauwgekleurde details, witgekalkte straatjes, pittoreske kerken en zonovergoten stranden.

Eilandhoppen

Ieder eiland heeft zijn eigen charme – van romantisch Santorini en levendig Mykonos tot authentiek Folegandros. Tijdens deze cruise ontdekt u zowel de wereldbekende als de rustige, charmante eilanden. Kortom: het mooiste van de Cycladen. De reis voert langs Poros, Poliegos, Folegandros, Santorini, Antiparos en Paros, Delos, Mykonos, Syros en Kythnos. Op ieder eiland heeft u ruimschoots de tijd om te genieten van het op en top Griekse leven, de natuur en cultuur.

Varen in stijl

Aan boord van de unieke Galileo voelt het direct als vakantie. Dit 51 meter lange, klassieke motorzeiljacht heeft een stalen romp en onderging in 2007 een opknap-

beurt. Het jacht heeft een smaakvol interieur – met veel hout en leer – en een sfeervol restaurant, dat u via de lounge annex bar op het hoofdek bereikt. De kers op de taart? Het open dek inclusief bar, waar u kunt relaxen op ligbedden en in de jacuzzi.

Meer informatie? Kruis op de antwoordkaart (achterin) hokje 2 aan of ga naar klm.com/dreamtrips

De double cabin aan boord van de Galileo.

VERKEN KLEURRIJK ECUADOR

Geniet van Ecuador in zijn meest complete vorm: deze avontuurlijke rondreis brengt u langs het oneindig dichtbegroeide Amazoneregenwoud, maar ook richting tropische zandstranden en kleurrijke steden.

Het koloniale verleden dringt zich op een charmante manier aan u op terwijl u door de kleurrijke hoofdstad Quito loopt. Mensen groeten vriendelijk, kinderen zingen en uit de bar naast een druk-bezochte kathedraal klinkt levendige muziek. Welkom in Ecuador!

Vulkanen, jungle en strand

Maak kennis met het vulkaanlandschap van Ecuador tijdens uw verblijf in de hoogstgelegen berghut op Pichincha. Deze 4550 meter hoge vulkaan biedt prachtig uitzicht op de omringende natuur, de krater én de vallei van Quito. Ontdek tijdens jungletochten het Amazoneregenwoud en spot tropische planten, insecten en groter wild. Aan de Pacifische kust liggen de kustplaatsjes Puerto López en Montañita, en de meest ongerepte stranden van het land: Los Frailes.

Gastvrij Ecuador

Waar u ook bent in Ecuador, de bevolking is warm en hartelijk. Het machtige Andesgebergte scheidt het oosten en westen van het land. Tena en Baños, twee steden midden in de bergen, zijn de startplaatsen van spannende tours en activiteiten – van raften tot mountainbiken. U passeert schilderachtige plaatsjes waar kunstwerken en bonte kleden de marktplaatsen vullen. Maak in bergdorp Guamate kennis met het lokale leven in de Andes.

Puerto López.

Amazonë.

Guayaquil.

REISAANBIEDING 18-daagse rondreis door Ecuador vanaf € 4.125 p.p.

Voor Flying Dutchman stelde DestinationsTravel deze bijzondere reis door Ecuador samen.

Hoogtepunten

- Ontdek de hoofdstad Quito.
- Wandel naar de top van de vulkaan Pichincha.
- Maak een tocht door de Amazone.
- Zoek het avontuur op in de steden Tena en Baños.
- Bezoek Cajas National Park.

- Ontspan aan tropische stranden.

Reissom

Deze 18-daagse rondreis is te boeken vanaf € 4.125 p.p. (bij vier personen), inclusief vluchten met KLM, transfers en excursies. Het is mogelijk deze reis te verlengen met een 5-daagse cruise langs de Galapagoseilanden (bij 2 personen) vanaf € 3.250 p.p. inclusief vluchten.

Over Destinations Travel

DestinationsTravel is de maatwerkafdeling van de Zonvaart Reisgroep, een familiebedrijf (1964) met 12 vestigingen in Noord-Holland. Onze tachtig reisspecialisten maken minimaal eens per jaar een verkenningreis. Zo is er voor elke bestemming een specialist in huis. Wij stellen reizen altijd geheel naar uw wens samen. Informeer bij ons naar de mogelijkheden.

Meer informatie

DestinationsTravel
Middenwaard 16
1703 SE Heerhugowaard
Tel. 0880 660 888
info@destinations.nl
destinations.nl
zonvaartreisgroep.nl

Pinchincha.

AVONTUUR IN DE ARGENTIJNSE PUNA

Daar waar de bergkammen van de Andes openen en het surrealistische landschap ieder uur verandert: de Argentijnse Puna, een hooglandwoestijn in het noordwesten van Argentinië, blijft verbazen.

Argentinië, het op een na grootste land van Zuid-Amerika, heeft een oppervlakte van 2,8 miljoen vierkante meter en beschikt over een ongelooflijke verscheidenheid aan landschappen. Sapa Pana Travel neemt u mee op een spectaculair avontuur door het meest afgelegen en ongerepte gebied van dit indrukwekkende land.

Valleien, kraters en zoutmeren

Deze natuur, ver weg van de bewoonde wereld, zal u de adem benemen. Van enorme vulkanische kraters, gekleurde zoutmeren en hoge rode bergen tot groene valleien: het gebied verandert voortdurend voor uw ogen. Honderden miljoenen jaren zon, wind en tektonisch geweld zorgden voor geslepen landschappen die behoren tot de extreemste van onze planeet.

Surrealistische taferelen

Het ene uur kijkt u naar een schouwspel van duizenden flamingo's in een meer, het volgende uur geniet u van het uitzicht over een immense vulkanische krater. Onderweg zigzagt u langs grote standbeelden van vulkanisch steenpuin, die doen denken aan de schaakstukken waar Harry Potter de strijd mee aangaat in *De steen der wijzen*.

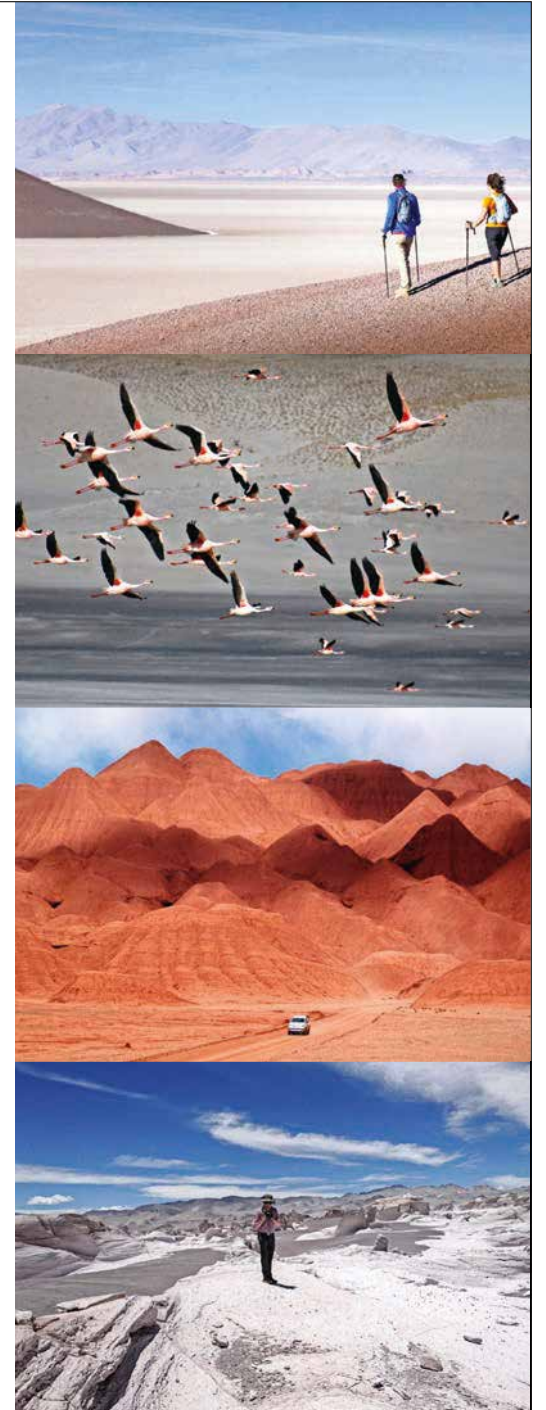
Diamantenmeer

Een dag in de Argentijnse Puna is nooit hetzelfde. Een ander hoogtepunt is het 'diamantenmeer', dat door wind en mineralen continu andere kleuren aanneemt. Terwijl groepen vicuñas (kameelachtige dieren) voor u uitrennen, rijdt u vervolgens door een – dankzij de avondzon – goudgekleurd landschap van woestijngras. Een magisch gezicht in combinatie met de azuurblauwe lucht.

Een unieke ervaring

De desolate Argentijnse Puna is amper bevolkt, en beschikt – op enkele onverharde paden na – niet over begaanbare wegen. De enige manier om dit spectaculaire landschap te bezoeken is met een ervaren gids. Deze neemt u mee op een volledig verzorgd avontuur in een fourwheeldrive voorzien van satellietcommunicatie. Maak kennis met Argentinië en ontdek de wonderen van de Puna, terwijl u verblijft in authentieke bergdorpjes.

Meer informatie? Kruis op de antwoordkaart (achterin) hokje 4 aan of ga naar klm.com/dreamtrips

REISAANBIEDING 14-daagse reis in de Argentijnse Puna vanaf € 5.570 p.p.

Speciaal voor Flying Dutchman stelde Sana Pana Travel deze bijzondere reis door de Argentijnse Puna samen.

Hoogtepunten

- 6-daagse tocht in een fourwheeldrive door de Argentijnse Puna, onder begeleiding van een privéguide.
- Bezoek aan de stad Salta.
- Streetarttour in Buenos Aires.

- Afsluiter op een traditionele Argentijnse boerderij.

Reissom

Deze reis is te boeken vanaf € 5.570 p.p. (bij 2 personen), exclusief de intercontinentale vluchten met KLM: Amsterdam – Buenos Aires – Amsterdam. Meer lezen over deze reis? Bezoek www.sapapanatravel.nl/ klm-argentinse-puna

Over Sapa Pana Travel

Al 15 jaar zijn wij 100% Latijns-Amerikakenner, gespecialiseerd in individuele maatwerkreizen en exclusieve autoreizen. Met onze specialistische kennis en een professioneel netwerk ter plaatse streven wij naar onvergetelijke reiservaringen voor de echte reisliehebbers. Neem voor persoonlijk reisadvies contact op met een van onze reisspecialisten.

Meer informatie

Sapa Pana Travel
Capucijnenpoort 6
5211 EC 's-Hertogenbosch
Tel. 073 610 62 04
info@sapapanatravel.nl
sapapanatravel.nl

Sapa Pana Travel

100% Latijns-Amerika

THAILAND: LAND VAN DE GLIMLACH

Waar u ook komt in Thailand, u zult altijd met open armen ontvangen worden. Het is de ideale bestemming voor een comfortabele reis naar Azië met het gezin: deze tropische vakantie wordt absoluut onvergetelijk.

Comfortabel reizen, goede hotels, heerlijk eten, vriendelijke mensen: Thailand, en met name deze reis, is bijzonder geschikt voor gezinnen met kinderen. Het land biedt een geweldige mix van relaxen, prachtige natuur en exotische cultuur.

Stad en tropische jungle

Maak kennis met Bangkok. In deze bruisende stad met tempels, drijvende markten en *street food* hangt een fijne sfeer. Wat is er leuker dan deze metropool op de fiets te verkennen? Bijkomen kan in het luxe hotel Anantara Sathorn. Op naar de River Kwai in het westen, met de spoorweg uit de Tweede Wereldoorlog. In de jungle slaapt u in een drijvend hotel, omringd door het geluid van watervallen en dieren. Spring in een kano en bezoek de lokale bergstammen die hier leven.

Tempels en luxe tenten

Per nachttrein reist u naar Chiang Mai in het noorden, waar u een aantal dagen geniet van cultuur en natuur. Extra leuk: u overnacht hier in een boomhut. Een ander hoogtepunt zijn de luxe tentenkampen van Elephant Hills in het oudste tropische regenwoud ter wereld: Khao Sok. Dit is de ultieme uitvalsbasis om te kanoën, wandelen, zwemmen en olifanten te bewonderen.

Bountystranden en eilanden

Ontdek de mooiste stranden op Krabi: een fijne plek om tot rust te komen. Overnachten doet u in het stijlvolle en paradijselijke Rayavadee Resort.

Meer informatie? Kruis op de antwoordkaart (achterin) hokje 5 aan of ga naar klm.com/dreamtrips

REISAANBIEDING 21-daagse familierondreis in Thailand vanaf € 2.495 p.p.

Speciaal voor Flying Dutchman stelde Travelnauts, expert in verre gezinsreizen, deze familie-rondreis door Thailand samen.

Hoogtepunten

- Fietsen in Bangkok.
- Kookcursus in Chiang Mai.
- Overnachten in een bijzondere boomhut en luxe tenten.
- Kanoën en overnachten in de jungle.
- Olifanten wassen en voeren.

- Relaxen aan een wit zandstrand.

Inclusief

- Retourvlucht met KLM, inclusief ruimbagage.
- Alle transfers en binnenlandse vluchten.
- Nachttrein (slaapcoupé) naar Chiang Mai.
- Overnachtingen in familiekamers.
- Arrangementen River Kwai en Elephant Hills, inclusief activiteiten.
- Verrassing voor de kinderen!

Over Travelnauts

Travelnauts is expert in verre gezinsreizen en verzorgt al jaren onvergetelijke vakanties voor gezinnen met kinderen. Onze reizen worden in overleg met u op maat gemaakt, en er is alle ruimte voor persoonlijke wensen én met extra aandacht voor de kinderen – ongeacht de leeftijd. Ons uitgangspunt is: u gunt uw kind toch de wereld?

Meer informatie

Travelnauts
Weerdestein 117B
1083 GH Amsterdam
Tel. 020 528 93 33
info@travelnauts.nl
travelnauts.nl

NOORS WINTERSPROOKJE

Verken aan boord van het historische Hurtigruten-schip de schitterende kustgebieden van Noorwegen. De perfecte manier om de ruige kust, watervallen, havens, kleurrijke dorpjes en het noorderlicht te ontdekken.

Vroeger was de Hurtigruten-postboot de enige manier om passagiers, post en goederen te vervoeren naar de dorpjes langs de ruige Noorse kust. Nu kunt u instappen bij het Hurtigruten-schip om in alle luxe het natuurschoon te bewonderen. Kom in winterse sferen met de besneeuwde bergtoppen in de idyllische havens én het noorderlicht.

bewondert u het kleurrijke decor van beschilderde huisjes, die schitterend afsteken tegen de heuvels en het diepblauwe water van de Barentszee.

Meer informatie? Kruis op de antwoordkaart (achterin) hokje 6 aan of ga naar klm.com/dreamtrips

Ålesund

Daar waar ruige bergen en saffierblauwe fjorden de Atlantische Oceaan ontmoeten. Ålesund, gebouwd in art-nouveaustijl, trekt veel toeristen. In combinatie met de Sunnmøre-bergen op de achtergrond een schitterende stad waar u ook nog eens heerlijk vis kunt eten.

Tromsø

Deze bruisende stad, ook wel de hoofdstad van het Noordpoolgebied genoemd, biedt volop buitenactiviteiten. Wandel de unieke 'Polar History Walk' of maak een huskysledetocht. Na Tromsø vaart u noordelijker, waarbij de grootste kans bestaat dat u het noorderlicht kunt zien.

Honningsvåg

Op naar de noordelijkste stad van het Europese vasteland – Honningsvåg. Dit authentieke vissersplaatsje staat bekend als de poort naar de Noordkaap. Hier

REISAANBIEDING

13-daagse reis Noorwegen vanaf € 1.999 p.p.

Ontdek aan boord van de Hurtigruten de schitterende kustgebieden van Noorwegen. Deze reis gaat door bij een minimum van 10 deelnemers, het vertrek is op 22 januari 2020.

Hoogtepunten

- Ontdek de Noorse kust in 34 aanloophavens, 100 fjorden en 1000 bergen.
- Bijzondere ceremonie aan boord bij oversteek poolcirkel.
- Het noorderlicht.

Inclusief

- 13-daagse cruise inclusief havengelden en alle maaltijden.
- Retourvlucht met KLM, inclusief ruimbagage.
- Hotelovernachting in First Hotel Marin Bergen (of vergelijkbaar).
- Alle transfers.
- Nederlandstalige reis-begeleiding.
- Kennismakingsbijeenkomst voorafgaand aan de reis.
- Herinneringsgeschenk.

Meer informatie

CruiseTravel
Handelsweg 42
3881 LS Putten
Tel. 0341 37 11 37
info@cruisetravel.nl
cruisetravel.nl/noorwegen

Nationaal Park Tongariro.

SPECTACULAIR NATUURSCHOON

Combineer het authentieke Frans-Polynesië met het adembenemende Nieuw-Zeeland, waar paradijselijke baaien en azuurblauwe meren elkaar op indrukwekkende wijze afwisselen met vulkanen, geisers, fjorden en gletsjers.

Sta versteld van de buitengewone rotsformaties, inheemse flora en ander spectaculair natuurschoon in Nieuw-Zeeland en Frans-Polynesië – twee onvergetelijke vakantiebestemmingen. Naast het gevarieerde klimaat, maakt u tijdens deze reis kennis met de bijzondere cultuur van de Maori's en Polynesiërs.

Outdoorparadijs

Maak u allereerst klaar voor indrukwekkende natuurtaferelen in Nieuw-Zeeland – het mooiste uiteinde van de wereld. De hartelijkheid van de Nieuw-Zeelanders en de ontspannen sfeer laten u zich er direct thuis voelen. Schrik niet als een Maori zijn tong naar u uitsteekt: dit is een uiterst vriendelijke lokale begroeting.

Nieuw-Zeeland bestaat uit het Noorder-eiland en Zuidereiland, die door de twintig kilometer brede Straat Cook, het smalste punt van het land, wordt gescheiden. Van het subtropische, iets dichtbevolktere noorden met verlaten baaien, glooiende wijngebieden en besneeuwde bergtoppen tot de complete rust en ruimte in het zuiden met gouden stranden, gletsjers en groene fjorden. Nieuw-Zeeland toont indrukwekkende contrasten. U kunt er een hele dag autorijden en niemand tegenkomen, wat het ultieme gevoel van vrijheid oproept.

Parel van de Pacific

Verspreid over de mythische Stille Oceaan, precies tussen Hawaii en

Nieuw-Zeeland, liggen de eilanden van Frans-Polynesië. Het gebied beslaat vijf eilandengroepen bestaande uit in totaal 118 eilanden met zo'n 287.000 inwoners. Tijdens deze droomreis bezoekt u het vulkaaneiland Moorea, behorende tot de Genootschapseilanden van Frans-Polynesië. Internationaal befaamd als dé huwelijksreisbestemming. En dat is niet voor niets; de vulkanen en groene bergen worden omringd door witte stranden en baaien, bezaaid met palmbomen, en prachtige, turquoise wateren.

Tropische droom

Met de ferry steekt u vanaf de Frans-Polynesische hoofdstad Papeete over naar het idyllische Moorea. Het eiland

kent een van de mooiste en de kleurrijkste duik- en snorkelplekken ter wereld. Ga er op ontdekkingstocht en trek door de ongerepte jungles, wandel langs diepe valleien en tref hoge watervallen. Naast dit alles staat het eiland vooral bekend om de charmante en warme bevolking – maak kennis met de authentieke eilandsfeer en de locals, die volledig trouw zijn gebleven aan de Polynesische tradities.

Meer informatie? Kruis op de antwoordkaart (achterin) hokje 7 aan of ga naar klm.com/dreamtrips

REISAANBIEDING 32-daagse reis Nieuw-Zeeland en Frans- Polynesië vanaf € 3.490 p.p.

Tijdens deze bijzondere reis ontdekt u Nieuw-Zeeland mét een stop op Moorea: een schitterend Frans-Polynesisch eiland in de Stille Oceaan. De reis kan worden verlengd en is mogelijk in omgekeerde volgorde.

Inclusief

Internationale vluchten vanaf Amsterdam naar Nieuw-Zeeland en Papeete met KLM en Air New Zealand, luchthavenbelastingen, 22 dagen autohuur, overnachting in Auckland en Christchurch, overtocht voetpassagier ferry, overnachting en transfer op Tahiti, transfers per ferry en minibus op/naar Moorea, vier overnachtingen inclusief ontbijt op Moorea en reserveringskosten.

Exclusief

Overige hotelovernachtingen, maaltijden en drankjes, benzine voor huurauto, persoonlijke uitgaven, excursies, reisverzekering, annuleringsverzekering of omboekverzekering.

Hoogtepunten

- Authentiek Polynesië.
- Indrukwekkend Nieuw-Zeeland.
- Ongerepte jungle.
- Buitengewone rotsformaties.
- Unieke en spectaculaire landschappen.

Over Pacific Island Travel

Pacific Island Travel is al meer dan 25 jaar dé specialist in op maat gemaakte reizen naar Australië, Nieuw-Zeeland, de eilanden van de Stille Zuidzee en Hawaii.

Meer informatie

Pacific Island Travel
Simon Carmiggeltstraat 10
1011 DJ Amsterdam
Tel: 020 205 10 69
droomreis@pacificislandtravel.nl
pacificislandtravel.nl

Intercontinental
Moorea Resort and Spa.

Hongi-groet.

Moorea-uitzichtpunt

Maak kennis met
lokale tradities.

Zwemmen met
een mantarog.

Pehoémeer in Torres del Paine Nationaal Park.

ERVAAR DE RUIGE NATUUR VAN PATAGONIË

De beste tijd om de fenomenale natuur in het zuiden van Argentinië en Chili te verkennen is onze winter, wanneer het op het zuidelijk halfrond zomer is.

U vliegt naar Buenos Aires: de geboortestad van de tango én een van de mooiste steden ter wereld. In twee dagen ontdekt u deze stad en zijn bruisende wijken, zoals La Boca en San Telmo, die ieder een uniek karakter hebben. 's avonds kunt u een passievolle tangoshow bezoeken.

Fjorden en actieve gletsjers

Ruil het stadsleven in voor El Calafate. Gelegen aan de zuidelijke oever van Lago Argentino is deze plaats dé uitvalsbasis voor tochten naar de omringende natuurgebieden. Een must-see is de Perito Morenógletsjer: een van de grootste actieve gletsjers ter wereld. Het afbreken van de enorme ijsrichels, die met donderend geraas in het fjord storten, is een spectaculair gezicht.

Torres del Paine Nationaal Park

Over de grens met Chili ligt uw volgende stop: het Torres del Paine Nationaal Park. Misschien wel het mooiste natuurgebied van Chili, vol gletsjers, staalblauwe drijvende ijsschotsen en bijzondere diersoorten, zoals de guanaco, een wilde lama. Met prachtig uitzicht op de 'Torres' (de bergtoppen) kunt u er paardrijden, wandelen en varen.

Naar het einde van de wereld

Maak u klaar voor een unieke, vijfdaagse cruise-expeditie van Punta Arenas naar Ushuaia, het zuidelijkst gelegen punt van het continent. Vaar door de legendarische Straat van Magellaan

en het Beaglekanaal en observeer kolonies zeeolifanten, pinguïns en allerlei vogelsoorten. Als het weer het toelaat, gaat u aan land in Kaap Hoorn Nationaal Park. De expeditie eindigt nabij het Tierra del Fuego Nationaal Park. Hier spot u bevers, maakt u een trekking en vaart u – per kano – naar de Lapataiabaaï.

Meer informatie? Kruis op de antwoordkaart (achterin) hokje 8 aan of ga naar klm.com/dreamtrips

De Plagletsjer.

De Stella Australis in de Wulaiabaaï.

REISAANBIEDING 17-daagse rondreis door Patagonië vanaf € 4.484 p.p.

Voor Flying Dutchman stelde NBBS Reizen deze onvergetelijke reis naar Patagonië samen.

Inclusief
Een rondreis volgens het programma 'Patagonia Connection' inclusief retourvlucht Amsterdam – Buenos Aires met KLM, 10 overnachtingen in toeristen-klasse hotels en lodges op basis van logies & ontbijt, 5-daagse cruise-expeditie (buitenhut) inclusief alle maaltijden en drankjes plus de binnenlandse vluchten Buenos Aires – El Calafate en Ushuaia – Buenos Aires met Aerolíneas Argentinas.

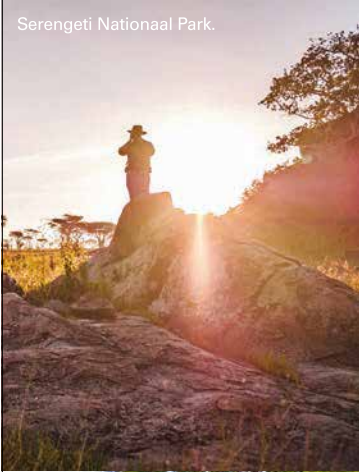
- Hoogtepunten**
- Bezoek aan levendig Buenos Aires.
 - De Perito Morenógletsjer.
 - Het Torres del Paine Nationaal Park.
 - 5-daagse cruise-expeditie van Punta Arenas naar Ushuaia.
 - Het Tierra del Fuego Nationaal Park.

Uw KLM-ticket
Boekt u liever zelf uw vliegticket met KLM? De Zuid-Amerika-specialisten van NBBS Reizen maken graag een offerte op maat voor u.

Meer informatie
NBBS Reizen
Tel. 010 289 18 91
info@nbbs.nl
nbbs.nl

Cheetah.

Serengeti Nationaal Park.

Green Camp.

HET PERFECTE PLAATJE IN TANZANIA

Ga op zoek naar leeuwen, sta oog in oog met olifanten en leg deze unieke momenten op schitterende wijze vast: tijdens deze fotografiereis ontdekt u de spectaculaire natuur van Tanzania.

Vanuit onze afgelegen safarikampen, de Green Camps, komt u – samen met dé wildlife- en natuurfotograaf Krijn van der Giessen – op de mooiste en ruigste plekken van Tanzania.

Van de gebaande paden

Duik de spectaculairste wildparken van Tanzania in: Serengeti Nationaal Park en het Lake Manyara Nationaal Park. Met 14.763 vierkante kilometer aan beschermd gebied, bestaande uit uitgestrekte grasvlaktes en savannes, is de Serengeti een van de hoogtepunten van Afrika. In het beeldschone Lake Manyara Nationaal Park wordt u verwelkomd door tropische vogels en speelse apen in het oerwoud, dat even verderop overgaat in graslandschap.

Overnachten in Green Camps

Bijkomen doet u in privé Green Camps: deze safarikampen staan precies dáár waar de dieren zich bevinden. Ver weg van de drukte en met de kleinst mogelijke ecologische voetafdruk. Deze reis vindt bovendien plaats gedurende het geboorteseizoen van de wildebeesten; maak u klaar voor een uniek fotomoment.

Wildlife fotograferen

U brengt acht nachten door in de Afrikaanse wildernis om zo de allermooiste wildlife-foto's te (leren) maken. Van dagelijkse masterclasses en workshops

in fotografie tot een-op-eenmomenten met Krijn: u gaat gegarandeerd naar huis met prachtige foto's én uiteraard onvergetelijke herinneringen.

Meer informatie? Kruis op de antwoordkaart (achterin) hokje 9 aan of ga naar klm.com/dreamtrips

Overnachten in de Afrikaanse wildernis.

Migratie wildebeesten in de Serengeti.

REISAANBIEDING 11-daagse fotografiereis in Tanzania vanaf € 3.815 p.p.

Speciaal voor Flying Dutchman stelde Explore Tanzania een fotografiereis naar Tanzania samen.

- Hoogtepunten**
- Geboorteseizoen van duizenden wildebeest-kalfjes in de Serengeti.
 - Adembenemende natuur en overnachten in Green Camps.
 - Dagelijkse workshops en masterclasses in fotografie: van natuur- en nachtfotografie tot beeldbewerking.

Reissom
Deze 11-daagse reis is te boeken vanaf € 3.815 p.p. op basis van een gedeelde kamer (exclusief internationale vlucht). De vertrekdatum is 24 januari 2020.

- Inclusief**
- Alle transfers.
 - Comfortabele accommodaties.
 - Safari-activiteiten in privéjeep.
 - Deskundige gidsen.
 - Entreegelden voor de parken.

- Alle maaltijden.

Over Explore Tanzania
Explore Tanzania is de eerste gespecialiseerde organisatie in Nederland voor duurzame reizen naar Tanzania en Zanzibar. Gedreven door haar passie voor het land belooft zij de ultieme en pure Afrika-beleving.

Meer informatie
Explore Tanzania

Roggestraat 111
7311 CC Apeldoorn
Tel. 055 533 25 50
info@exploretanzania.nl
exploretanzania.nl

REISAANBIEDING
**17-daagse
luxe rondreis
Belize vanaf
€ 4.049 p.p.**

Vámonos Travels stelde
speciaal voor Flying
Dutchman deze bijzondere
reis door Belize samen.

- Hoogtepunten**
- Eeuwenoude Maya-tempels.
 - Ongerepte jungle en wildlife.
 - Paradijselijke stranden.
 - Belize Barrier Reef.

- Inclusief**
- Retourvlucht Amsterdam
– Panama – Belize-City met
KLM en Copa Airlines.
 - Binnenlandse vlucht
Punta Gorda – Placencia
met Tropic Air.
 - Alle transfers (privé).
 - Alle hotelovernachtingen o.b.v.
logies en ontbijt, behalve in
Orange Walk*, St. Hermans
Blue Hole Nationaal Park*
en Placencia (geen ontbijt).
(*volpension bij te boeken)
 - De genoemde prijs is per
persoon op basis van 2
personen en kan dagelijks
worden gemaakt.

Over Vámonos Travels
Vámonos Travels biedt sinds
1991 individuele rondreizen
op maat aan. De Vámonos-
reisspecialisten hebben alle
bestemmingen bezocht en
blijven steeds nieuwe ontdekken.

Meer informatie
Vámonos Travels
Amstelveenseweg 314 hs
1076 CS Amsterdam
Tel. 020 673 53 53
info@vamonos.nl
vamonos.nl

**PROEF DE CARIBISCHE
SFEER IN BELIZE**

Verblijf in de mooiste lodges van Belize en laat u verrassen door de
schoonheid van het land. Ontmoet wilde dieren, verken de ongerepte
jungle, bezoek eeuwenoude Maya-ruïnes of de paradijselijke stranden.

Naast jungle, een rijk dierenleven en
fascinerende Maya-tempels, staat een reis
door Belize natuurlijk ook in het teken
van de heerlijke Caribische sfeer op een
van de vele witte zandstranden. Ga
duiken of snorkelen en sta versteld van de
prachtige onderwaterwereld van het land.
Tijdens deze luxe rondreis verblijft u in de
mooiste lodges van het land en brengen
privétransfers u naar de volgende
bestemming. Uiteraard kunt u deze reis
ook met een eigen huurauto maken.

Ruïnes en watervallen

De reis start in het district Orange Walk.
Vanuit hier bezoekt u de Maya-ruïnes
van Lamanai en de ruïnes van Cuello,
en logeert u in een unieke lodge – nabij
prachtige watervallen – in het natuur-
reservaat Mountain Pine Ridge Forest. Via
de Hummingbird Highway reist u naar het
St. Herman's Blue Hole Nationaal Park.
Neem een duik in de turquoise gekleurde,
natuurlijke waterbron. U verblijft aan de
Sibun-rivier met op de achtergrond de
indrukwekkende Maya-bergen.

Indianenstammen en stranden

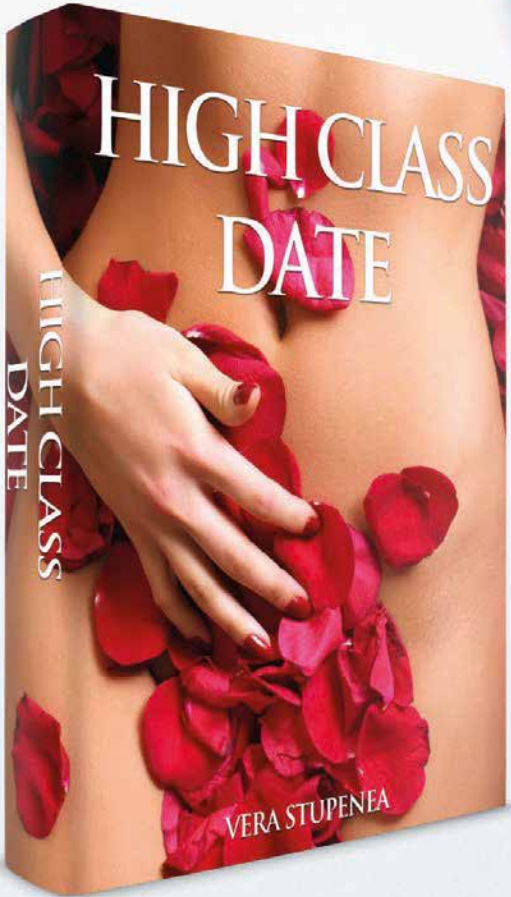
U reist verder naar Punta Gorda in het
district Toledo. In dit rustige deel van
Belize liggen de meeste Maya-dorpen,
waar de Kechi- en Mopan- indianen leven.
Het wordt een onvergetelijk bezoek met
een overnachting in een van National
Geographics Unique Lodges of the
World. Vervolgens vliegt u naar Placencia

aan de Caribische kust. Dé plek om de
walvishaai te spotten. Verblijf in een luxe
boetiekresort aan het strand. In Hopkins
geniet u optimaal van de swingende
cultuur van het Garifuna-volk, de
ontspannen sfeer en brengt u een
bezoek aan Cockscomb-jaguarreservaat.

Meer informatie? Kruis op de
antwoordkaart (achterin) hokje 10 aan
of ga naar **klm.com/dreamtrips**

**HIGH
VERA
CLASS
STUPENEA
DATE**

**DE NIEUWE THRILLER
van Vera Stupenea is nu verkrijgbaar!**

Wat is de connectie tussen de moord op diverse
jonge vrouwen en welke rol speelt datingbureau
High Class Dating hierin? High class date is een
bloedstollende thriller met een vleugje erotiek.

THE COSMOGRAPH DAYTONA

Engineered for endurance drivers, the Cosmograph Daytona's chronograph functions and tachymetric bezel continue to make it one of the most iconic racing watches ever designed. This is a story of perpetual excellence, the story of Rolex.

#Perpetual

OYSTER PERPETUAL COSMOGRAPH DAYTONA

SCHAAP-~~✓~~CITROEN

T. +31(0)20 346 34 00
schaapcitroen.nl

ROLEX BOUTIQUE

T. +31(0)20 671 47 14
P.C. Hoofstraat 40 - Amsterdam

LEON MARTENS

T. +31(0)43 325 63 63
leonmartens.com